

LETO XXVI. ŠT 5 (1213) TRST, GORICA
ČETRTEK, 11. FEBRUARJA 2021

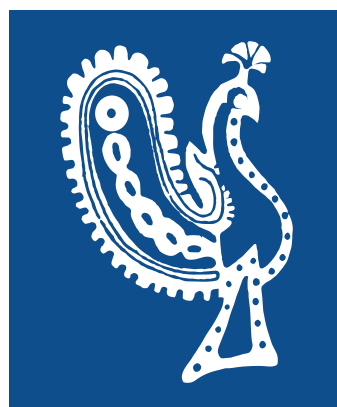
CENA 1,20€
www.noviglas.eu

TAXE PERCUE TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA, ITALY

SETTIMANALE
Poste italiane S.p.a.
Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003
(conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD ISSN 1124-6596

NOVI GLAS

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV
KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Str. 7 / KD Sabotin
Kulturni večer ob prazniku
svetega Valentina

Str. 13 / Opčine
Okrogel življenjski jubilej
župnika Franca Pohajača

Str. 19 / Prešernov dan
Letošnja proslava je potekala
v virtualni obliki

Foto Tamara Mizerit

Zvonček moj nežni, oj zvonček moj snežni

Draghi, suveren sogovornik

Jurij Paljk

Medtem ko pišemo, 9. februarja zjutraj, potekajo v Rimu še zadnji pogovori med kandidatom za predsednika nove italijanske vlade in strankami ter predstavniki socialnih partnerjev. Potem ko je premier Conte moral oditi, za kar ima največ zaslug Renzi, se je italijanski predsednik Sergio Mattarella odločil, da pokliče moža, o katerem se je že pred časom vedelo, da bo moral prevzeti italijansko vlado, in to predvsem zaradi nesposobnosti politikov, ki so doslej vodili vlado. Mario Draghi je uveljavljeno ime, v bistvu je danes v Italiji edini, v katerem mnogi vidijo rešitelja Italije. V Rimu leta 1947 rojeni Mario Draghi je znani bančnik, akademik in italijanski javni upravitelj, predvsem pa velja za ime, ki je cenjeno v svetu in Evropi, saj je kot predsednik evropske centralne banke poskrbel, da se evropski bančni sistem ni razsul, imajo ga za rešitelja evra, postal je znan kot suveren sogovornik in odlični bančnik. Draghi je zadevo vzel resno, prvi sklop pogovorov z italijanskimi političnimi strankami je že končal, in to v zgovorni tišini; šele pred drugim sklopom pogovorov je nakazal, kakšna bo njegova "vlada narodne edinosti", ki jo bodo po zadnjih podatkih podprli vsi, razen desne stranke Mellonijske in stranke Fratelli d'Italia. Da ima Draghi jeklene živce, priča dejstvo, da ni niti trznil, ko je videl, kako zdaj tudi Salvinijska liga in seveda Gibanje petih zvezd v en glas podpirajo njegov program, ki bo slonel na evropski integraciji, urejenem boju proti koronavirusu, atlantski povezavi, zavzemanju za gospodarsko rast, koreniti reformi javne uprave, podaljšanja šolskega urnika in še in še. Te dni pozabljajo, kaj je Draghi rekel leta 2012, ko je moral rešiti evro pred propadom. Bil je lakoničen: "Whatever it takes! Vse bom naredil, kar bo potrebno!" To velja tudi danes za Italijo. Lahko mu in si voščimo srečo in si želimo, da ne bo vse "tisto, kar je potrebno", preveč boleče!

Imenovala ga je italijanska vlada Marco Jarc novi predsednik paritetnega odbora

Odvetnik iz Doberdoba Marco Jarc, deželni podtajnik stranke Slovenska skupnost, je novi predsednik paritetnega odbora. V paritetni odbor ga je imenovala rimska vlada. Prevzel bo mesto, ki ga je v prejšnjem sklicu zasedala današnja predsednica SKGZ Ksenija Dobrila. Po skoraj dveh letih ima paritetni odbor končno predsednika. Dne 4. februarja je bil na to mesto izvoljen odv. Marco Jarc, ki je bil tudi edini predsedniški kandidat. Poudariti velja, da sta njegovo kandidaturo enotno in prepričano podprli krovni organizaciji SSO in SKGZ. Na 18 glasov jih je prejel 15. Za podpredsednika je bil z 11 glasovi izvoljen Paolo Rovis, predstavnik tržaške desne sredine. Protikandidat Nino Ciccone je prejel šest glasov.

/ str. 2
MČ

Odšel je Marko Sosič Pronicljivo umetniško srce, sočutno do malih, na rob potisnjenih ljudi

Zdi se, da se smrt s svojo koso v zadnjih časih zmeraj bolj pogosto z velikim užitek podaja v gledališki svet in tam privoščljivo maha z njo tudi po mlajših gledališčnikih, ki bi lahko s svojim umetniškim žarom še veliko zanimivega ustvarili. Prav na dan sv. Blaža, zavetnika bolezni v grlu, je za zmeraj zapustil gledališki in filmski svet ter odločil svoje rahločutno pisateljsko pero Marko Sosič. Neizprosna bolezen ga je po krajši hospitalizaciji v katarinski bolnišnici iztrgala iz domačih logov. Za njim je zazijala vrzel, ki jo bomo občutili vsi, ki smo ga poznali, še zlasti pa domači in prijatelji, od katerih se je Marko mnogo prezgodaj poslovil.

/ str. 9
Iva Koršič

Ravnateljica Karitas

3

Pleskar

6

Agencija nepremičnin

12

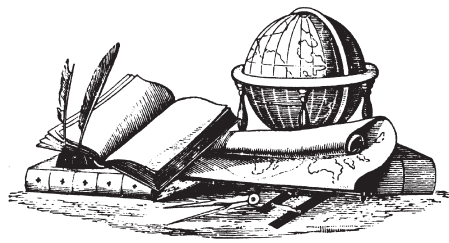
Ravnateljica Karitas koprskeske škofije Jožica Ličen nam je spregovorila o delu dobrotelne organizacije in socialnem stanju v Sloveniji

Mitja Milič je na Goriškem uveljavljen pleskar, lastnik podjetja Chiaroscuro. V pogovoru nam je povedal marsikaj zanimivega o sebi in svojem poklicu

Prodaja hiš in najem stanovanj v času pandemije se nista zaustavila. O študijski poti in delu na agenciji nepremičnin smo se pogovorili z Vesno Gruden

2 Svet okrog nas

V petek, 12. februarja, zvečer tradicionalni novoletni sprejem SSK v prilagojeni spletni varianti

Okrogla miza z uglednimi politično-institucionalnimi gosti

Stranka Slovenska skupnost je v tem času že več desetletij prirejala novoletni sprejem v obliki družabno-političnega dogodka, s katerim je

tudi evropski družbenopolitični sliki, s posebnim poudarkom na vprašanje varstva in utrjevanja narodnih manjšin v času, ko beležimo 20-letnico sprejetja zaščitnega zakona

in bo potekala preko aplikacije Zoom. Alternativni novoletni sprejem bo odprtega značaja in dosegljiv prav vsem preko domačih računalnikov, dlančnikov ali tudi preprostih mobilnih telefončkov. Spletno okroglo mizo bo s svojim poročilom uvedel deželni svetnik in tajnik SSK Igor Gabrovec, sledili pa bodo vsebinski prispevki uglednih gostov, ki s SSK sodelujejo na različnih nivojih. Spletno prisotnost in prispevek k razpravi so že potrdili predsednica EFA Lorena López de Lacalle, evropski poslanec in predsednik FUEN Loránt Vincze, evropski poslanec SVP Herbert Dorfmann, senatorka Tatjana Rojc, italijanski poslanec v slovenskem Državnem zboru Felice Žiža, predstavnik furlanske skupnosti deželni svetnik Massimo Moretuzzo, slovenska ministrica Helena Jaklitsch, predstavnik deželne vlade FJK. Okrogla miza bo večjezična in zagotovljena bo simultano prevajanje. V prihodnjih dneh bo SSK preko medijev, elektronske pošte in socialnih omrežij sporočila vsa navodila za prijavo in povezavo na dogodek.

samostojna slovenska stranka uvajala novo politično leto v družbi članov, prijateljev, somišljenikov in tudi številnih politično-institucionalnih gostov iz Italije, Slovenije in drugih evropskih regij. Žal so ukrepi za preprečevanje epidemije prekržali račune in je tradicionalna izvedba uveljavljenega dogodka SSK letos nemogoča. Zbirna stranka Slovencev v Italiji pa si vseeno želi svojim članom, prijateljem in somišljenikom ponuditi trenutek razmisleka o naši krajevni, vsedržavni in

38/2001. Razprava bo nanesla tudi na nesprejemljiv bruseljski razplet okrog evropske vsemanjšinske pobude Minority Safepack ter o možnih novih korakih, kot tudi na pomen avtonomističnih gibanj pri utrjevanju načela skupne Evrope ob spoštovanju njene pisane in bogate raznolikosti. Spletno okroglo mizo SSK prireja v sodelovanju s Krožkoma za družbenopolitična vprašanja Anton Gregorčič in Virgil Šček v petek, 12. februarja, ob 19. uri

Ob slovenskem kulturnem prazniku Kultura po okusu ene stranke

Poslanci SD, LMŠ, Levica in SAB ministru za kulturo očitajo neučinkovito ukrepanje pri odpravi posledic blokade dela na področju kulture zaradi epidemije ter napade na neodvisnost novinarstva. Zakaj je v resnici slovenska politična opozicija vložila interpelacijo ministra za kulturo Vaska Simonitija, je povsem nepotrebno vprašanje. Odgovor se namreč skriva v izjavi poslanke LMŠ, Lidije Divjak Mirnik, češ da "ima nekulturni minister dr. Vasko Simoniti na svojem položaju samo en cilj, to je: prihodnost slovenske kulture mora biti po okusu ene stranke". Morda pa je ministrova napaka to, da ne želi, da bi bila prihodnost slovenske kulture po okusu le ene stranke, kar je razvidno iz nekaterih potez ministrstva: izselitev uporabnikov in nevladnih organizacij z Metelkove, rezanje statusa kulturnikov, blokada slovenskega filma, afera STA, cenzuriranje medijev in nazadnje še distanciranje od *Bigger than Myself: Heroic voices from Ex Yugoslavia (Večje od mene, junaški glasovi iz nekdane Jugoslavije)* za rimsko razstavo v MAXXI-ju. Ja, gre za poteze, ki končno skušajo revidirati kulturo

po okusu le ene stranke oziroma strank, dedinj le ene stranke. Kajti še po 30 letih se na kulturnih stolčkih pretežno še vedno vrtijo partijski nasledniki in njihovi podporniki. Tako zelo vrtijo, da ustvarjajo meglo, v kateri blokirajo vse, kar ruši njihov koncept. Nekulturen ni minister, temveč glavina slovenskih kulturnikov, ki deluje po principu lobiranja in koruptivnosti. Skrajni čas je že skozi ta Avglijev hlev spustiti reko in ga očistiti nesnage, ki se v njem nabira že desetletja. Če bi bil kulturni minister manj prizanesljiv, bi moral tudi z vseh "kulturniških položajev" tako na krajevni, občinski kot na državni ravni odstraniti polizobražene funkcionarje (večina si je razne diplome višjih šol pridobila naknadno, ob delu, celo na državni račun), ki še vedno veselo krojijo kulturni utrip svojih mikrokozmosov in obenem kulturno podobo vse Slovenije. Iz vrst opozicije smo v teh dneh lahko slišali nešteto žaljkov na račun ministra za kulturo, kot je že prej navedena – "nekulturni minister" ali "nekdo, ki kulturo sovraži, ne more biti kulturni minister", ki jih zvesto citirajo in povzemajo novinarji osrednjih slovenskih

medijev. Pričakovati bi bilo, da bi kdo, ko se bori proti "nekulturi", uporabil kot svoje orožje kulturo – vendar ne. Etiketiranje, ki leti na kulturnega ministra, so nekulturne žaljivke, abotne floskule, ki njihovim avtorjem tudi pritečejo. Slovenski polintelektualci se obregajo ob kulturnega ministra Vaska Simonitija, dr. zgodovine, upokojenega rednega profesorja za novejšo zgodovino in predstojnika Oddelka za zgodovino na ljubljanski Filozofski fakulteti, in ne nazadnje človeka, ki se je oblikoval v družini, prežeti s kulturo in z ustvarjalnostjo. Njegov oče Rado Simoniti, glasbenik, dirigent in skladatelj, je kot zavedni Slovenec in partizan napisal prvo slovensko partizansko opero in primorsko himno Vstajenje Primorske. Toliko tudi o pedigreju, ki ga g. Vasko Simoniti, za razliko od večine slovenskih gospa in gospodov s področja kulture in politike, premore. Za konec bi lahko rekli: "Minister Gregor pa nič." Minister Simoniti se namreč na žaljivke in očitke nič preveč ne odziva. A v tem primeru je ta "nič", ta kulturni molk, upravičen in moder.

Ines Cergol

S 1. strani

Marco Jarc novi predsednik paritetnega odbora

Izvolitev predsednika je lepa novica, saj se je iter izvolitve preveč zapletel ter zakasnil in posledično dragoceno delovanje paritetnega odbora že preveč časa miruje. Novemu predsedniku so takoj čestitali krovni organizaciji, stranka Slovenska skupnost, slovenska komponenta DS in ministrica RS za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch. Marka Jarca smo dosegli po telefonu za kratek komentar. Na vprašanje, kakšni so prvi občutki, nam je povedal, da je zelo počaščen in da sprejema to funkcijo z veliko mero odgovornosti. "Mislim, da je manjšina v

fazi tranzicije, ki jo odlično poosebljata predsednika krovnih organizacij. V ta okvir se postavlja tudi ta faza imenovanja novega paritetnega odbora". Odbor se bo začel takoj sestajati in delovati, novi predsednik pa je prepričan, da bo treba najprej poiskati enotnost pogledov pri ključnih vprašanjih, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v Italiji. "Preden začnemo konkretno delo, mora priti do soglasja vseh komponent naše raznolike skupnosti. Ideje in načrti morajo biti jasni in skupni, za skupno dobrobit. To bo moja prva skrb. Ne smemo pozabiti,

da je odbor institucionalen organ, ne političen in da v tem odboru sedijo tudi predstavniki italijanske večine, s katerimi bo prav tako treba iskati soglasje." Glede prioritet in perečih točk, kot je že večkrat poudaril, bo treba nadaljevati odlično delo, ki ga je osnoval prejšnji odbor s predsednico Ksenijo Dobrilo na čelu. Prav gotovo je na spisku implementacija centralnega urada za slovenski jezik na deželi, poleg tega pa obstaja vrsta odprtih vprašanj, ki zadevajo zaščitni zakon. "Ne smemo pozabiti, da je v zaščitnem zakonu vrsta določb, ki niso bile uresničene, te bodo gotovo prioriteta."

Županove čestitke ob naši 25-letnici

V ponedeljek, 8. t. m., je goriški župan Rodolfo Ziberna na goriškem županstvu sprejel predsednico uprave Zadruga Goriška Mohorjeva Franko Žgavec in odgovornega urednika našega

tednika Jurija Paljka. Na prijaznem srečanju, ki mu je prisostvovala goriška občinska svetnica Marilka Koršič, je župan ob naši 25-letnici izrekel čestitke in zahvalo vsem, ki delamo pri Novem glasu.

Povejmo na glas

Svetlo obzorje ni povsem blizu

Janez Povše

Če rečemo, da svetlo obzorje ni povsem blizu, potem imamo v mislih spopad s koronavirusom, kjer predvsem cepivo in njegova uporaba pomenita veliko olajšanje in zagotovilo, da smo dosti bližje t. i. normalnemu življenju. Upravičeno lahko trdimo, da je prav cepivo prvi resnični preobrat v boju z nenavadnim sovražnikom, ki je še posebno s svojim drugim valom dodobra pretresel in celo ogrozil tako rekoč ves svet. Ogrozil seveda z velikanskim številom žrtev, nedvomno pa nas potisnil v počutje in stanje, ki ga ne gre podcenjevati in na katerega zdravstvena stroka vse bolj opozarja. Nujni ukrepi za čim večje zmanjšanje stikov so korenito spremenili naš vsakdan ter nam odvzeli možnost siceršnjih sproščenih srečevanj, kar je povzročilo in še povzroča milo rečeno neugodne posledice. V duševnem smislu se pojavljata utesjenost, občutek stisnjene prostora in dlje ko zunanje omejitve trajajo, večji je pritisk na notranjost in njeno doživljanje. In covid-19 traja že občutno predolgo in je premočan, da bi se mogli nanj navaditi in se izogniti tesnobi, ki nas vse bolj oklepa. Prav o tej tesnobi govorijo psihologi, o tesnobi, ki se preveša v strah in celo sunke ogroženosti. Takšno stanje je splošno, nihče mu ne more v celoti uiti, čeprav je v nekom prisotno izraziteje, spet v drugem v blažji obliki, vendar je tako ali drugače navzoče v vseh osebah, in to planetarno. Prihaja do depresije,

obupavanja in obupa, razdraženosti in v skrajnem primeru do izbruhov nasilja ali pa do pravzaprav nepojasnljivih protestov zoper vsakršen neizbežen omejevalni ukrep. Prihaja pa tudi do nepredvidnega veselja in že kar lahkomišelnosti, kadar so določene omejitve odpravljene, kar se je pokazalo v trenutku, ko se je tukajšnja država praktično vsa obarvala v rumeno. Že na predvečer sprostitev družabnega življenja so se ljudje, predvsem v velikih mestih, navdušeno zbirali v velikih gručah, se sprehajali po ulicah, trgih in ob obali, skoraj praviloma brez varnostne razdalje in celo brez maske. Vse to zaradi stopnjevanje nemirnosti, ki se preveša v zaletavost oziroma protislovna dejanja, saj je opuščanje varnega obnašanja pač veliko tveganje za lastno zdravje. Covid-19 pa očitno spodmika ne samo osebno, ampak tudi politično trdnost, kjer se lahko znajdejo v težavah vlade z majhno podporo v prostorih s prešibko zavzetostjo za povezano delovanje vseh političnih sil za skupno dobro, kot to pričata Italija in Slovenija. Kljub obetajočemu cepivu torej svetlo obzorje ni še povsem blizu, ker se precejšen vsaj polovice prebivalstva ne bo zgodila dosti pred poletjem, zato se velja ponovno spomniti, da je virus še vedno na delu, da je upoštevanje varnostnih in zdravstvenih ukrepov še kako na mestu in da je vsem toliko bolj v korist vzdržati nelahko stanje vsaj še nekaj mesecev. V nasprotnem primeru bomo dali virusu možnost za tretji val, za katerega ni zagotovila, da bi bil šibkejši od prvih dveh.

POGOVOR Jožica Ličen, ravnateljica Karitas koprške škofije

Naša prioriteta in cilj sta pomagati ljudem, ki so v stiski

Ravnateljica dobrodelne organizacije Karitas koprške škofije Jožica Ličen je naša stara znanka in nanjo se vedno obrnemo, ko skušamo izvedeti kaj več o socialnem stanju premnogih ljudi, ki so tudi v Sloveniji potrebni pomoči. Prav te dni smo zaprli v likovni galeriji Ars razstavo Umetniki za karitas, ki je bila zaradi pandemije seveda močno okrnjena, kot so okrnjene in drugačne vse druge kulturne prireditve.

Gospa Jožica, povejte nam, kakšno je stanje v Sloveniji, govorimo seveda o potrebnih pomoči, tistih, za katere vemo, da se vsaj na Slovenskem ne izpostavljajo, vi pa njihove stiske poznate in jih skušate lajšati tudi v tem čudnem času pandemije.

Prijazen pozdrav vsem. Težko je povedati, kakšno je v tem času stanje pri nas, saj jaz večkrat rečem, da nas je 2 milijona in imamo 2,5 milijona različnih mnenj. Vendar se pri Karitas s tem ne obremenjujemo, naša prioriteta in cilj sta pomagati ljudem, ki so v stiski, pa naj bo koronavirus ali z njim povezane težave, kakor tudi vsi, ki so že v preteklosti bili del naše družine, ki zbira, sprejema in pomaga. Slovenska karitas in posledično vseh šest škofijskih karitas se po svoji mreži trudimo videti, slišati in pomagati. Že na prvem srečanju strokovnega sveta Slovenske karitas smo se dogovorili, da ostanemo zvesti vsem, ki jim pomagamo, poleg tega pa po svoji moči pomagamo tudi tistim, ki so se zaradi koronske krize znašli v materialni ali finančni stiski.

Kako v času pandemije poteka delo pri Karitas? Tako kot na vseh področjih se je tudi delo Karitas zelo spremenilo. Pogled v oči in stisk roke je bilo treba prilagoditi sedanjí situaciji. V Sloveniji je več kot 10.000 rednih prostovoljcev, veliko nas je takih, ki spadamo v tako imenovano 'rizično skupino', in prav tu smo se znašli pred izzivom. Opremljeni z maskami, rokavicami, razkužili so naše sodelavke in sodelavci začutili obvezo, da stopijo do ljudi. Treba je bilo veliko iznajdljivosti, pridobiti nove načine komunikacije, nove sodelavce, pa tudi se vključiti v delovanje lokalne skupnosti, Civilne zaščite in mnogo drugih. V tem kontekstu se je spet pokazala velika solidarnost. Samo podatek, da se je na televiziji s Klicu dobrote, ki je navadno v Celju v živo, tokrat zbralo največ doslej. 640.000 evrov je številka, ki dokazuje odprto srce in tudi roke mnogih.

Nekaj aktualnih področij, ki intenzivno krojijo Karitas včeraj, danes, jutri ...

V Centrih karitas v koprski škofiji, kjer po zadnjih podatkih prejema materialno pomoč dva tisoč družin in posameznikov, se tedensko delijo paketi. Hrani, kupljeni iz sredstev Karitas in prejeti na podlagi Ukrepa EU, je velika dodana vrednost pomoč nekaterih občin ter številnih dobrih ljudi. Povečale so se tudi prošnje za plačilo položnic in nujnih računov. Da človek ne živi samo od kruha, je v teh koronskih časih za Karitas velik izziv, kar dokazuje, da se starši in mladi z veseljem priključijo na Zoom srečanja, ki so namenjena prav njim: – Popoldan na cesti dnevno nudi podporo staršem in otrokom, ki jih je šola na daljavo našla nepripravljene in imajo učne težave, tudi svetovanje v okviru Centra Bogdana Žorža je dragocena pomoč pri iskanju poti iz vsakodnevnih težav. – Šola za starše ne ponuja le teorije, temveč medsebojno izmenjavo izkušenj. Na zadnjem srečanju je bil govor o odgovorih otrok in mladih na počutje. Kljub medijski negativni klimi so mladi pokazali na pozitivno plat šolanja na daljavo: poudarili so večjo sproščenost (šola v pižami), večjo povezanost z družino; manj je čustvenega izsiljevanja med vrstniki, učitelj se lažje posveti posamezniku. Učenci lahko namenijo več časa tisti snovi, ki jim gre težje ali jih bolj zanima. Zelo pomembno se jim zdi tudi to, da imajo boljšo dostopnost znanj (spletni viri, spletne knjižnice), za pomoč lahko prosijo tudi koga iz družine.

Tudi za starejše so mladi dobili čas, saj so napisali veliko pisem, ki so razveselila oskrbovance v domovih za ostarele, voščilnice s podobo Svetogorske Marije so po pošti ali kar pred vrati prišle do bolnih in ostarelih.

O pomoči slovenske Karitas žrtvam in prizadetim zaradi potresa na Hrvaškem smo poročali, a opazili smo tudi vašo obzirnó opombo vsem darovalcem pomoči, naj raje darujejo denarna sredstva in ne starih oblek. Razložite nam to, saj smo nekje ujeli tudi grenko opombo, da nekateri zmotno mislijo, da je Karitas tudi odlagališče nepotrebnega, vemo pa tudi, da so ponošene obleke na Zahodu postale pravi ekološki problem.

Celotna Slovenija se je že takoj po potresu vključila v zbiranje pomoči. Glede na to, da je sodelovanje s Hrvaško Karitas dobro, se je takoj

vzpostavila komunikacija med odgovornimi na eni in drugi strani. Med prvimi besedami, ki jih je povedala sodelavka Karitas iz Petrinje je bilo: "Moja mama je zaradi covida-19 v bolnišnici, naša hiša je porušena, bližnja skladišča Karitas so neuporabna." Mislim, da ni

potrebno veliko, da razumeš, da kamion ali kombi oblačil ne bo rešil stanja. Povedala pa je, da se je celotna Hrvaška zganila in iz vseh njihovih krajev prihaja pomoč. Tudi zato sem napisala, da je v dani situaciji najbolj potrebna finančna pomoč. Ljudje so razumeli in že prvi dan se je zbralo preko sto tisoč evrov, kasneje pa toliko, da smo samo z zbranimi sredstvi pri Karitas lahko za najbolj ogrožene nabavili 40 bivalnih kontejnerjev. Kar se rabljenih oblek tiče, pa ni samo moje mnenje, temveč lahko le potrdim, da je to svetovni ekološki problem. Pri Karitas dobimo oblačil veliko, veseli bi bili, če bi jih lahko vse razdelili, toda, hvala Bogu, povpraševanja je veliko manj kot potreb. Žal mi je vseh tistih, ki jamrajo, da nimajo kaj obleči, ne naredijo pa koraka, da bi prišli k številnim humanitarnim organizacijam in si izbrali, kar se ponuja. Kdor nima, naj, prosim, vpraša; vsi ostali pa ni treba, da kupujemo, več kot potrebujemo, tudi to spada v seznam ohranjanja stvarstva.

Pandemija nas je in nas vse dela drugačne, to je dejstvo, se vam tudi dogaja, da to opazate? Se vam ne zdi, da so potrebni v teh časih še bolj brez glasu v javnosti in še bolj potisnjeni na obrobje?

Res je, pandemija nas dela drugačne, upam in želim, da bomo po koncu te nadloge res drugačni, boljši in bolj prijazni. Ko smo pri Karitas delali petletni strateški načrt,

smo za letošnje leto izbrali geslo: "Glas revnih v družbi". Marsikdaj se ta glas izgubi v poplavi iskanja senzacionalnih novic, na drugi strani pa ustvarjanje programov za katere mislimo, da bodo rešili vse stiske. V teh časih se je treba v vseh generacijah soočiti z novo situacijo, se

zazreti vase, tudi potrpeti in prispevati po svoji moči, da se čim prej izvijemo iz te težave. Če pogledamo samo zadnje leto: najprej se je govorilo o starejši generaciji, toliko je bilo izrečenega, da smo le starejši tisti, ki ustvarjamo probleme, da ne rečem kaj hujšega. Kmalu je bil na udaru turizem, žal je bil medijski problem, da ne moremo potovati, počitnikovati, kot smo bili navajeni. Veliko manj se je govorilo o tisočih delavkah in delavcih, ki jim je bil turizem vsakdanji kruh. In prav pri Karitas srečujemo mnoge. Tu so številne matere samohranilke, ki so v restavracijah in hotelih le pomagale in so čez noč ostale brez dohodkov. Potem so študentje in mladi, ki jim je bilo to delo vir preživetja. Da o njihovih delodajalcih sploh ne govorim. Uspešni in dobri so ostali za zaprtimi vrati. Tudi o strogih ukrepih v delovnih organizacijah se malo govori, več besed se namenja tistim, ki delajo od doma, kot onim za tekočim trakom. Veliko, preveč, nerazumevanja je do zdravstva. Če slediš novicam in poročilom, je veliko govora o tem, koliko je kdo z nabavo 'pripomočkov' zaslužil, da se eni trudijo in so na robu človeških moči (mimogrede, tudi zdravnik in medicinska sestra je samo človek), drugi pa umirajo, to skoraj ni skrb vzbujajoče. Ja, vse priznanje tudi državní sferi, vsi zelo delajo, vendar žal se eni trudijo, včasih tudi neuspešno, kako bi premagali

pandemijo, drugi pa tudi noč in dan tuhtajo, kako bi izničili delo prvih. Žal, iskanje igle v senu, ni produktivno in "gospa korona" se veselo spreha po svetu. Trenutno je na udaru šolanje na daljavo. Res je zmeda, vendar bodimo pošteni in se vsak zase vprašajmo, kaj lahko sami naredimo. Šolanje in tudi družinsko življenje sta postavljeni na glavo, me pa boli, da nekateri starši preprosto svojih otrok ne prenesejo doma. Marsikje pa gre prav temu obdobju zahvala, da so se v družini bolje spoznali, morda tudi skregali, vendar se podpirajo. So pa mnoge psihosocialne ustanove in posamezniki v tem odkrile tržno nišo in dnevno ponujajo svoje usluge. Seveda ne volontersko.

Morda se vam bo zdelo čudno, a zares vas moramo vprašati, kako to, da v domovini Sloveniji načrtno ustvarjajo mnenje vedno isti, da kristjani nimamo pravico do življenja, nastopanja v javnosti. Drugače si ne moremo predstavljati zadnjih hudih dejanj, ko so na TV Slovenija kriminalizirali kristjane na več načinov, prav skrb vzbujajoča pa je tudi zadnja oskrbitev freske na ljubljanski stolnici. Že v evangeliju piše, da bomo kristjani preganjani, a občutek imamo, da se na Slovenskem to stanje še stopnjuje, predvsem zato, ker za večino slovenskih medijev ta vlada ni "prava", pa čeprav dobro dela, saj je skušala v času pandemije pomagati vsem. Po naravi ste obzirni, vedno ste skušali sodelovati z vsemi, pomagali ste vsem, a odgovorite nam, prosim, zakaj po vašem mnenju prihaja do tega.

Jaz sem ponosna na svoje krščansko izročilo. Nasprotovanje krščanstvu pa je velika rakasta rana slovenske družbe. Pa ne le slovenske, večinoma vse družbe, v kateri vlada blagostanje, v materialnem smislu mislijo, da je Bog nekoristen. Očitno so med nami ljudje, ki se požvižgajo na Božje zapovedi, pa ne zato, ker jih ne poznajo, temveč zato, ker vedo, da bi morali spremeniti svoje življenje. Pri vsem naštetem bi bila dovolj univerzalna misel: "Ne stori drugim tega, kar ne želiš, da bi drugi storili tebi." Tako pa na spletnih omrežjih in tudi v živo nekateri prav tekmujejo, kdo bo kristjane bolj užalil. Ne trdim, da smo kristjani svetniki ali angeli, vsi smo le ljudje. Kriminalizacija kristjanov ima že dolgo zgodovino, ki se globoko zajeda v naš vsakdan, pa tudi v vsakdan tistih, ki nas ne marajo. To

nas vse skupaj boli, morda je krivda tudi na nas, ker ob vsaki klofuti nastavimo še drugo lice. Ko berem o napadih na duhovnike, na župnišča, svete podobe in vsako še tako dobronamerno besedo, me je res strah in si ponavljam nam dobro poznane besede: "Moji rojaki, kaj smo vam storili?" Nekaznovana zgodba Strunjanskega križa in Brezjanske Marije je bila vstopna točka v kristjanofobijo. Vsakokrat, ko sem šla v Ljubljano, sem se, čeprav le za trenutek, ustavila v stolnici, tudi zato, ker je bilo v njej in okrog nje veliko ljudi iz drugih dežel in so s spoštovanjem ogledovali našo kulturno dediščino. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko obiskovalcev se je postavilo pod fresko iz 18. stoletja in v svoje kraje preneslo podobo našega krščanstva in naše kulture. Ko sem jaz hodila v šolo, smo imeli predmet moralna vzgoja, in če si še tako kličem v spomin, ne dobim odgovora o morali do svetih podob. Potem se pa čudimo, da nekateri mediji privoščljivo govorijo o vandalizmu, ki pa ni nič drugega kot hudobija in sovražstvo.

Tudi sami ste zaradi zdravstvenih razlogov že več časa doma, poslušujete se telefona, povezav preko interneta, sami imate gotovo vrsto "Zoom" srečanj. Kako to doživljate, predvsem pa nas zanima, kdo so vse tiste osebe, ki fizično v pandemiji vztrajno delajo, pomagajo na terenu?

V tem koronskem času priznavam, da je za moje zdravje način dela prava terapija. V oktobru sem bila v bolnišnici in zaradi 'srčnih težav' mi je zdravnik naročil, naj se držim doma, ker sem dobesedno magnet za koronavirus. Seveda ga lahko ubogam, ker imam okrog sebe dobre sodelavce, ki niso pozabili, da so v Karitas zaradi ljudi v stiski, pa tudi družino, ki me dan za dnem razvaja. Bogu hvala, da je tako. Res mi ni dolgčas, računalnik, telefon in vsi možni načini komunikacije so zamenjali vsakodnevna srečanja. Ko sem bila prvič na "Zoom seji", se mi je zdelo čudno, zdaj je to prešlo v navado, kljub temu pa ne bi niti sebi niti drugim želela, da to postane način življenja. Takoj v začetku koronske krize smo si med sodelavci rekli: "Če bi se Mati Terezija bala gobavcev, ne bi bila svetnica in naša vzornica!", zato se tudi mi ne bomo ustavili in bomo pomagali po svoji moči. Upam si trditi, da nas je prav ta čas utrdil in še bolj povezal z ljudmi v stiski.

/ str. 5
Jurij Paljč

Vipavska dolina. Pogled v nekdanje čase

Šmarna dneva v Logu pri Vipavi I. 1927

Kako so naši ljudje v Vipavski dolini praznovali šmarna dneva 15. avgusta in 8. septembra leta 1927 v Logu pri Vipavi, kjer stoji cerkev Marije Tolažnice Žalostnih, nam je zapisal vipavski pesnik Drago Bajec (kasneje Bajc), in to objavil 18. 8. 1927 v časopisu Edinost, ki je takrat izhajal v Gorici. Potem ko je Drago Bajc opravil maturo v Kranju, je leta 1927 stopil v Goriško uredništvo Edinosti. Tu je delal z Bertijem Rejcem, Srečkom Logarjem, Maksom Rejcem in Radom Humarjem. Vsi so bili člani Tigra. Drago je za časopis Edinost pripravljaj vsakovrstno gradivo. Nabiral je dnevne novice po raznih ustanovah, kamor je imel dostop z izkaznico novinarja začetnika “giornalista apprendista”. Imel je izreden časnikarski talent in znal iz komaj nekaj vrstičnih podatkov razplesti dovolj obsežen in vsebinsko zanimiv članek. Tako je o njem zapisal Marijan Brecelj v knjigi Drevo sem,

ki je izšla leta 1978 v Kopru pri založbi Lipa. Žal pa je slovenski časopis Edinost zaradi fašističnega pritiska leta 1928 prenehal izhajati. Zdaj pa pojdimo tudi mi v mislih v Log pri Vipavi k naši Materi Tolažnici Žalostnih in v mislih podoživljajmo šmarni dan 15. avgusta leta 1927, kakor ga je takrat videl in zapisal Drago Bajec.

Magda Rodman

VIPAVA. Šmaren dan. Šmarna dneva, 15. avgusta in 8. septembra, sta za Vipavca največja cerkvena praznika. Takrat so štruklji, prvo grozdje, zadnje vino. Je Log, semenj, so znanci in pri-jatelji in navadno — lepo vreme. Bela cesta, ki vodi iz Vipave v Log in iz Loga v Ajdovščino, je tisti dan polna prahu. Vročina! Po cesti kot ovce pisane in bele rute; bele in pisane obleke. Drdrajo vozovi, lojtrnice polne romarjev, korijere, avtomobili, motorji, kolesa. Prah, prah, motorj! Včasih so hodili romarji po kolenih na božjo pot, dandanašnji dan se vozijo v avtomobilih. Log je velika, tro stolpa cerkev. Sredi vipavske

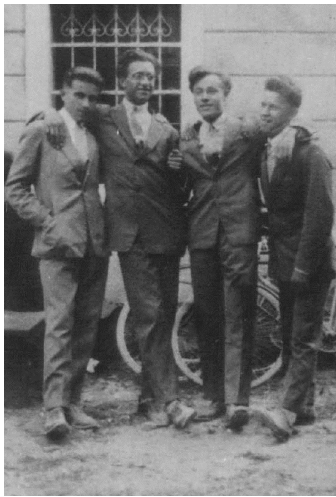
doline se blišči njen zvonik v zrak — kot bel prst z rdečim nohtom obrnjen proti nebu. Doneči glas velikega zvona, onega zvona, ki ga v vojni samo zato niso uporabili za topove, ker je bil prevelik in ga niso mogli spraviti skozi

stolpovo lino — udarja na srce vsakemu Vipavcu in gane starce, da plakajo. Tu pod tem zvonikom vidiš mravljišče ljudi iz cele Vipavske doline. Lepo, rdečelično punco, ki nosi židano ruto, vaško dekle, ki nosi židano obleko, in trško gosposdično, ki kaže svoje gole

rame. Vidiš vaškega fanta, ki kupuje svoji puncu srce iz testa, staro, pritlikavo mater, ki nosi v levi roki rožni venec, v desni štrukelj in kifeljec. Za njeno krilo se drži vnuk ali vnukinja, s slamnikom na glavi in s konjičkom, ki od zadaj piska,

dobiš vse, Ajdovce, Sturce, Budanjce, Planince, Vrhpoljce, Tržane (Vipavce), Slapence, Podražane, Šentvidce in Gočane. Kramarji vseh vrst so razložili svoje blago po lesenih stojnicah, za katere se včasih kar prepirajo.

Tigrovci v Logu pri Vipavi 15.8.1927. Z leve proti desni:Srečko Logar, Drago Bajec, Stanko Ferjančič in Anton Rutar.

Komedijantarji, fotografi, igre, ringelšpilj, pivske barake, konji, vozovi. Mešanica vsega tega daje pestro sliko temu kraju. Piskanje, trobentanje.

Pozdravljanje, stiskanje rok, šale, smeh, petje. Tako nekako je bilo tudi v ponedeljek. Ljudstva je bilo, da se je kar trlo. Vsi so bili zadovoljni. Ljudje, kramarji in gostilničarji. &T. Vid&O–OORSKA PLANOTA Slišali smo, da je pritiskala nižje v Vipavski dolini in na Krasu suša. Pri nas pa ni bilo sdle.V juliju je padlo vsak teden toliko dežja, da je zamočil njive. Trave sicer občutijo pomanjkanje moče, ali da bi bilo za vse prav, ni mogoče. Gorje nam, ako bi dalj časa ne bilo dežja; kajti naša planota nima stalnih tekočih voda. Že ob prvi sudi se posuše med skalami in v jamah skriti viri; vodnjaki so kmalu izčrpani in potem prične trpljenje. Vse delo mora zastati, dovolj je opravila sazno z vodo, katero morajo ljudje voziti ali nositi globoko iz grape. Toplo sonce bogati naša polja. Pridelki kažejo kar najbolje in po več slabih letinah se nam obeta dobro leto. — Če bodo v jeseni vsi pridelki srečno spravljani pod streho, ne bo kmeta trla čez zimo skrb, kako bi preredit družino in sebe.

Skozi drugačno prizmo (33a)

Je Gospodar muh postal resničnost? (1)

Pri tem pisanju se naslanjam na italijansko pravnico, mater treh otrok, Elisabetto Frezzo, in raziskovalca Roberta Dal Bosca. Gospa Frezza je sicer v Italiji poznana kot bojevnica proti uvajanju teorije spola in podobnih slabih reči v šolo, kakor tudi, da bi bilo omogočeno otrokom kvalitetno šolanje. Prav zato ne spremlja ravnodušno dogajanja, ki poteka pred našimi očmi. Najprej pravita, kako ni res tisto, kar bi nam radi vsilili, da namreč ta virus ne bi bil nevaren za mlajšo populacijo. To drži, če gledamo širše, polneje, saj trditev seveda ne drži z vidika virusa kot takšnega. Če namreč gledamo na zdravje drugače od tega, kar nam moderni svet ponuja, potem vidimo, da na zadevo gledajo precej enostransko. Še pred leti sva se o tem pogovarjala s pokojnim psihologom Bogdanom Žoržem, ko mi je pomagal pri pripravi neke zadeve, da je gledanje na zdravje, kakršnega ponuja svet, popolnoma izkrivljeno, saj se ne gleda na to, da ni zdravega telesa brez najprej zdravega duha. Če torej gledamo tako na zdravje, potem ni res, da covid-19 ne prizadene mlajše populacije, ampak je res ravno obratno – prizadene ravno to skupino prebivalstva in jo dela bolno, nasilno ter samomorilsko, da potem ne bi bilo neke prihodnosti. Če je potem svet

še brez vere, sploh pa to velja za naše generacije, ki smo otroci t. i. “boomerjev”, pa vse do današnje mladine in otrok, potem prihodnost res ni kaj preveč svetla. V preteklih letih smo z dijaki med drugimi literarnimi deli obravnavali tudi delo Williama Goldinga 'Gospodar muh', ki so ga sicer imeli še za angleško maturo,

vsaj del njih. Godingu se lahko sicer zahvalimo še za iznajdbo imena Gaja za okoljsko boginjo zemlje. A preidimo spet k romanu, ki govori o pristanku nekaterih britanskih otrok na neobljudenem otoku sredi nuklearne vojne. Učenci prestižne šole postanejo takšni in drugačni divjaki, ki se razdelijo na ločine, le-te pa se med seboj krvavo spopadajo za ozemlje, za sabo pa puščajo žrtve. Gospodarja muh, ki je prevod imena Beelzebul ali Belcebub, skratka

demonsko ime, predstavlja na kol napičena prašičeva glava, ki jo obletavajo muhe. Goding nam sporoča, da se lahko v trenutku preide od neke civilizirane vzgojenosti do barbarizma in krutosti, nadvladanja in krvi. Literatura se je v praksi pokazala, ko so se mladostniki na družbenih omrežjih

civiliziranosti, kraj brušenja osebnosti in značaja, kulture, družabnosti, kraj reda, obredov in tudi rutine. Frezzova pravi, da bi nas radi prepričali, kako naj bi lahko brez težav ostala zaprta doma srca mladostnikov, še bolj kot njihova telesa, pa bi slednji vseeno bili mimi in zadovoljni, če ne celo srečni. Kakor je ugotovil Ortega y Gasset, pa malo človeško bitje ne hrepeni le po izkustvu, temveč še bolj po pripadnosti – globoko v sebi ima zahtevo po tem, da je del neke skupine oz. skupnosti, če smo bolj natančni. Če pa odvezamemo mlademu človeku tiste institucije, ki so postavljene, da bi to počele, bo vzpostavil pleme in se ga obupano oklenil ter se posvetil demonu nasilja, ki nosi ravno ime Belcebub, katerega pa mora prava civilizacija izgnati iz svoje sredine. Naša civilizacija tega seveda že dolgo ne počne več, ampak je sedaj izgubila še nekaj tiste kontrole nad njim, ki jo je imela. Frezzova tako pravi, da ni dovolj množično priseljevanje, recimo, iz Afrike, ko pa se že naša mladina afrikanizira. Podoba je na mestu, pa saj ni pomembno, kateri kontinent bi dali, gre za podivjanje in potem za medplemensko obračunavanje, ki ga najdemo v deželah, iz katerih priseljenci prihajajo. Nadaljujemo prihodnjič.

Andrej Vončina

Obisk SSO pri nadškofu

Skupaj glejmo naprej!

Pomembno je, da ostajamo v dialogu, sodelujemo in skupaj gledamo naprej. To je bilo glavno sporočilo, ki je izšlo z vljudnostnega obiska predsednice Sveta slovenskih organizacij za Goriško France Padovan in funkcionarja Julijana Čavdka pri nadškofu Carlu Redaelliju v petek, 5. februarja. Na sedežu škofijskega ordinariata so se v jutranjih urah v sproščenem vzdušju pogovarjali o zdravstveni in družbeni krizi, o goriški stvarnosti, še zlasti pa o perspektivah, ki jih bo lahko prinesla Evropska prestolnice kulture 2025. Nadškof je med drugim povedal, da komaj čaka prostejše prehajanje meje, da bo lahko spet obiskal koprskega škofa Bizjaka in pospešil sodelovanje med verskimi skupnostmi. V duhu enciklike Fratelli tutti so za

naše ljudi pomembne teme spomina, odpuščanja in miru, “predvsem pa moramo skupaj gledati naprej!” EPK naj “da prostor” zlasti mladim, ki naj v tem duhu gradijo prihodnost naše zemlje. Dejstvo, da se tu od nekdaj prepletata latinska in slovanska kultura, je veliko bogastvo, ki ga moramo še razviti in je lahko v zgled vsej Evropi. Dogodki 20. stoletja so nas poskusili ločiti, a odnosi so ostali živi: po tej poti moramo hoditi naprej in dozorevati v tej občutljivosti, da bomo postali pravi Evropejci, ki zaradi tega niso nič manj Italijani ali Slovenci. “To je izziv”. Nadškof je med drugim dejal, da bi morala biti slovenski jezik in kultura obvezna v italijanskih šolah, da bi dosegli vsaj pasivno dvojezičnost. “Vedno glejmo naprej!”

DD

POGOVOR Mauro Ungaro, predsednik zveze FISC in odgovorni urednik tednika Voce Isontina

“Pisati moramo o naših ljudeh in o našem prostoru!”

Mauro Ungaro je predsednik Državne zveze katoliških tednikov v Italiji (Federazione italiana settimanali cattolici - FISC), pri goriški nadškofiji je zadolžen za sredstva obveščanja in seveda je tudi naš kolega, že vrsto let je odgovorni urednik tednika goriške nadškofije Voce Isontina. Na pogovor smo ga povabili predvsem zato, da spregovori o stanju tiskanih medijev v Italiji in o prihodnosti katoliških tednikov v Italiji. V zvezi FISC je edini slovenski predstavnik naš Novi glas, pred leti je bil včlanjen tržaški Naš vestnik, ki pa je po smrti g. Dušana Jakomina na žalost prenehal izhajati.

Nam lahko prikažete stanje časopisov v Italiji?

Že takoj v začetku moram povedati, da ni tako slabo, kot na prvi pogled izgleda, vsaj pri naši zvezi FISC smo lahko zadovoljni, ker vztrajamo in ohranjamo naše naročnice in naročnike. Res je sicer, da se je kar nekaj škofov po Italiji odločilo, da bodo prenehali izdajati tednik v tiskani obliki, v zameno ponujajo časnik v drugačni obliki na svetovnem spletu, žal je prenehal izhajati tudi tržaški tednik Vita Nuova, a večina nas vztraja. Seveda ni lahko, tega ne skrivam, a že podatki iz Združenih držav Amerike, kjer so najprej občutili krizo tiskanih medijev in so pred nami, kar se tiče digitalnega razvoja, kažejo, da obstajajo in lepo uspevajo predvsem vsi tisti časopisi, ki so zakoreninjeni v določenem okolju, tisti, ki nekaj veljajo

na krajevni ravni. In tu lahko mirno povem, da sta tako Voce Isontina kot Novi glas med tistimi časopisi, ki odražajo stanje v našem okolju, saj sta oba zvesta področju in ljudem, ki tu živijo. Sam bi tu dodal še misel svetega očeta, ki je nedavno spregovoril o poklicu časnikarjev, vseh nas, in dejal, da je prihodnost naših časopisov na strani tistih, ki bomo “porabili čevlje tako, da bomo hodili iskat ljudi, o njih pisali”. Prav tako je dejal, da moramo dajati besedo tistim, ki v današnji družbi nimajo besede.

Papež pa je tudi govoril o tem, da je treba ohranjati spomin, pisati o zgodovini naših ljudi, ki predvsem na internetu nima veliko prostora.

Da, prav to. Moramo pisati o naši zgodovini, o zgodovini in zgodovinskem spominu naših ljudi in našega ozemlja, tudi krajevne Cerkve. To seveda ni samoumevno, saj vidimo, da so časopisi, predvsem dnevnik, danes zares to, kar je poudaril papež Frančišek. Da so vsi enaki, da so fotokopije, kar je zgrešeno, je še dodal. Zato nas pošilja med ljudi, iskati jih moramo in dajati njim glas, pravzaprav moramo biti glas vseh teh, ki v današnjem času nimajo glasu, pa naj gre za ostarele, bolne, na rob potisnjene, brezposelne, prišleke in še in še. Po moje je prihodnost naših časopisov prav v tem, da moramo ostati zvesti našim ljudem in našemu prostoru, pisati o njih in nas samih!

Kako so se naši tedniki

odrezali v času pandemije zaradi koronavirusa covid-19?

Rekel bi, da zelo dobro. Večina nas je ves čas delala, nekatera uredništva so morala zapreti, tudi mi smo se organizirali drugače, delali smo na daljavo, od doma, a pomembno je poudariti predvsem to, da smo bili

foto JMP

nenehno prisotni med ljudmi. Sodobna tehnologija nam je omogočila, da smo med karanteno v prvi fazi vsi dajali celoten časopis brezplačno na ogled vsem, tudi zaradi težav z distribucijo. Vsi imamo namreč težave z dostavo zaradi slabega delovanja italijanske pošte. Pandemija nas je vse grdo udarila, med drugim nam je odnesla skoraj vso reklamo, malo zaradi pandemije, malo zaradi bojazni, da bo po pandemiji gospodarska kriza. Dodajmo

še podatek, da med karanteno ni bilo mašnih daritev, kar je pomenilo dodatno izgubo prodaje naših časopisov, saj jih verniki kupujejo v cerkvah. Pa vendar menim, da smo bili stalno prisotni v javnosti, tudi preko socialnih omrežij na svetovnem spletu, predvsem pa bi poudaril, da smo lahko veseli, ker naše bralke in bralci

vedo, da delamo odgovorno in so naše novice zanesljive, preverjene. Če povzamem, bi rekel, da je tudi naša zveza FISC delala dobro v tem času, združujemo 190 tednikov in drugih časopisov iz vse Italije, kar je pomemben podatek.

Med pandemijo je zveza FISC dosegla dogovor z Italijansko škofovsko konferenco CELI, da bi ob koncu pandemije zbrali najbolj odmevne zapise iz vseh naših tednikov in to objavili na spletnem mestu, šlo naj bi za zgodovino boja

naših ljudi proti koronavirusu covid-19. Spomin na covid-19, ki še ni spomin, saj ga še nismo premagali...

Ja, nismo ga še premagali, a na internetu smo že objavili okrog 400 zapisov, prečevanj, pogovorov o vlogi krajevnih Cerkva v tem boju. Izbrali smo najbolj izrazite zapise in pogovore iz vse Italije, objavljeni so tudi članki iz tednikov Voce Isontina in Novi glas, v bistvu gre za pripoved, kako verniki in krajevne Cerkve živijo med pandemijo, držali smo se pravila, ki nam ga je naročil papež Frančišek, ko je dejal, da smo med pandemijo vsi protagonisti in vsi na istem čolnu. Tudi tu pride od izraza naše poslanstvo, saj so to zgodbe posameznikov z različnih koncev Italije, včasih manj znanih posameznikov, ki pa veliko naredijo. To so zgodbe o ljudeh in naših krajih. Dodati pa moram, da je poleg naše zveze FISC sodelovala tudi zveza katoliških radijskih postaj CORALLO.

Pandemija nam je obrnila svet narobe, tudi mi se moramo posluževati novih tehnologij, predvsem videokonferenc in pogovorov na daljavo...

Ja, vse se je spremenilo, tudi državni svet zveze FISC, ki je pomemben organ zveze v tem času deluje samo preko aplikacije Zoom. Seveda to ni isto, lahko smo hvaležni, da smo povezani, da se lahko pogovarjamo na daljavo, a to ni isto, kot so bila naša srečanja v živo prej v Rimu. Mislim, da je pomembno, da

se človek sreča, si pogleda v oči, se pogovarja, a razmere so take, da moramo biti veseli novih tehnologij, ki nam omogočajo, da naše delo usklajujemo še naprej. Gre za drugačne oblike komunikacije, ki jih mogoče še nismo vajeni, a jih moramo izkoristiti, se nanje tudi navaditi. Sam pa si želim srečanj v živo, ki so bolj pristna in neposredna. Še eno stvar bi rad poudaril: ljudje govorijo, kako lepo je, ko delamo od doma, govorim o t.i. smart-working. Ne vedo pa, da je to popolnoma drugačno delo, da zahteva od tebe v bistvu to, da si nenehno povezan, da delaš pravzaprav 24 ur na dan. Tega se ljudje ne zavedajo dovolj. Ko se povežemo preko raznih aplikacij, lahko uredimo za seboj tak zaslon, kakršnega si želimo, nekateri dajo podobe plaž, drugi gora, najdejo se tudi taki, ki dajo podobo Havajev. Ko spremeniš ozadje, daš jasno vedeti, da nisi več vezan na kraj in prostor. To seveda daje misliti. Predvsem pa mislim, da moramo zdaj vsi skupaj razmišljati o prihodnosti, tudi o tem, kaj se bo dogajalo čez 40 in več let. Leta 1947 so v Italiji napisali ustavo, ki še danes velja in odgovarja času in ljudem, kar pomeni, da so razmišljali daljnosežno. Če bomo mi danes razmišljali samo o jutrišnjem dnevu, ne pridemo nikamor. Moramo biti zvesti našim ljudem, našemu prostoru in času, a moramo misliti tudi, kakšen bo jutrišnji svet!

Jurij Paljk

S 3. STRANI Pogovor: Jožica Ličen

Naša prioriteta in cilj ...

A se vam ne zdi, da so vsa ta dogajanja na svetovnem spletu le slab nadomestek srečanj v živo? Že res, da spletni pogovori skrajšajo razdalje, a to ni isto, kot je srečanje v živo. V imenu vseh v uredništvu vam lahko povem, da tudi vas pogrešamo, da boste čim prej spili z nami eno kavo.

Res je svetovni splet le nadomestek, ki v nobenem primeru ne odtehta osebnih stikov. Vendar se je treba v danem trenutku zahvaljevati, da lahko na ta način delamo in komuniciramo. Naj iskreno povem, da sem bila ob postavitvi razstave Umetniki za karitas v galeriji Ars dobesedno ljubosumna, ker sem razstavo občudovala le na sliki, še bolj kot to pa sem res pogrešala sodelavce Novega glasa, dialog o aktualnih temah s prijateljem in urednikom Jurijem, pa tudi

prizadevanja gospe Franke Žgavec, da bi s prodajo slik dobili čim več za ljudi v stiski. Ob tej priložnosti naj povem, da je izkupiček prodanih slik namenjen otrokom umetnikov, ki so zaradi koronske krize ostali brez dohodka ... in Bogu hvala doslej smo lahko pomagali 15 otrokom. Ja, kar se kave na Travniku tiče, pa se mi zdi, da je v teh čudnih časih v moji nostalgiji še boljša, in si srčno želim, da se ti časi čim prej vrnejo, seveda v zdravju.

Pred dnevom kulture smo. Starejši radi rečemo, da je pomembna predvsem srčna kultura, ki se odraža najprej v odnosu do bližnjega, nato do jezika, družbe, do vsega našega dela. Napišite nam, kaj si želite vi ob tem prazniku in kaj bi bilo prav, da bi vsi na ta praznik razmislili!

Če je moja prva knjiga Sveto pismo, so nedvomno druge v vrsti knjige naših

pesnikov in pisateljev. Tudi spoštovanje domače besede je največja srčna kultura, saj gradi kulturo naroda in posameznika. Ob dogajanju Umetniki za karitas sem spoznala marsikaj, tudi papeževo pismo umetnikom, ki pravi, da sta lepota in dobroti odsev Stvarnika. Že vseh 26 let se ob kulturnem prazniku razstava ustavi v Galeriji Družina v Ljubljani, zadnjih pet let pa je ob tej priložnosti sveta maša v ljubljanski stolnici in je namenjena zahvali in prošnji za kulturo in umetnost v domovini. Letos bo na zunaj drugače, vendar sem prepričana, da bo med vsemi, “ki v srcu dobro mislimo”, sporočilo lanske kolonije Umetniki za karitas, ki pravi: “Vi ste luč sveta” in letošnje: “Vi ste sol zemlje” doseglo čim več ljudi. Dragi prijatelji bodimo luč in sol!

Najlepša hvala za pogovor!

Misel na 6. nedeljo med letom

Če se hoče, se more

Ko prebiramo Markovo Kporočilo o ozdravljenju oz. očiščenju gobavca, se mora kristjan nujno postaviti v kožo tega gobavca, v smislu, da je on tisti, ki je nečist in mora biti očiščen. Zelo jasno vidimo vero v to, da je pri Bogu vse mogoče, po drugi strani pa dopustitev ozdravljenja. Vendar pa je to ozdravljenje stvar Božje svobode na eni strani, saj se zgodi, ker Bog hoče, in se seveda ne bi, če Bog ne bi tako hotel, po drugi strani pa imamo vdanost v Božjo voljo, ki je pri molitvi kristjana ključen element. Današnji človek je namreč pogostokrat ravno nasproten v svojem ravnanju, pa zahteva in pričakuje, da bi se vse odvijalo in zgodilo tako, kakor on hoče in želi. Pri tem velja opozoriti še na izredno pomemben življenjski element, ki ga pa tudi današnji človek skoraj nikdar ne upošteva, to pa je element realnosti oz. resničnosti. Morali bi

namreč izhajati tudi iz tega, kakšne in katere so resnične razmere in možnosti, ne pa da sami gradimo neke stvari, ne upoštevajoč, kakšen bi bil, recimo temu, “naravni”

potek vsega skupaj. Gobavec je to upošteval, saj se je zavedal, da je normalni potek drugačen in si ne zasluži ničesar, ni upravičen do ničesar, da ga pa Bog, če hoče, more ozdraviti. Imamo naravnost in nadnaravnost. Človeško in zemeljsko ter Božjo resničnost. Človeško

moč in Božjo milost. Da je gobavec ozdravljen, je vse stvar Božje milosti. Kaj bi človek brez nje? Prihodnji teden začnemo postni čas, na katerega pa se velja pripraviti s pomočjo Božje milosti pri zakramentu spovedi. Sveta Cerkev nam pravi, da Bog hoče, da bi mi, njegovi otroci, bili očiščeni, vprašanje pa je, ali to tudi mi hočemo? Kakor drugod pravi Gospod, “ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni” (Mr 2,17), zato pa smo dejali na začetku, da smo podobni gobavcu, ker smo bolni, si pa to moramo priznati, biti močnejši od svojega napuha in ponosa. Tudi mi se torej pokažimo Gospodovemu duhovniku in tudi mi darujemo daritev Bogu, ki pa ni toliko v teh materialnih darovih, kolikor je najbolj v darovanju oz. celo žrtvovanju svoje volje. Mislim, da se od tega gobavca to lahko lepo naučimo.

Andrej Vončina

POGOVOR Mitja Milič

Meni je prva stvar, da sem pri delu zadovoljen

Mitja Milič je pleskar. V Gorici je poznan kot odlični obrtnik in prepoznaven po svojem delovnem kombiju z lepim belomodrim grafičnim znakom "Chiaroscuro" ter dvojezičnim napisom, iz katerega izvemo, da opravlja "notranja in zunanja slikopleskarska dela".

Kdaj in kako se je začela vaša poklicna pot?

Začel sem delati pri stricu Franku Poberaju, ki je bil pleskar. Ko sem končal srednjo lesnotehnično šolo v Novi Gorici, se je on upokojil in tako sem leta 2000 z delom nadaljeval jaz.

Kako ste se formirali za to delo?

Po poklicu sem lesni tehnik, s pleskarskimi deli to nima dosti opravka. To sem pač študiral, v življenju pa se pogosto zgodi, da se usmeriš v nekaj, končaš pa nekje drugje. Stricu sem pomagal med poletnimi počitnicami, nato pa pet let kot pripravnik. V glavnem smo opravljali slikopleskarska dela. Leta 2019 sem pridobil tudi certifikat UNI 11704.

Kdaj pa je nastalo vaše podjetje Chiaroscuro?

Moje podjetje je nastalo leta 2003. Najprej se je imenovalo "GO Tinteggiature", idejo je imel moj stric. Ime mi ni bilo zelo všeč. Hotel sem imeti poseben logotip, pa sem spoznal nekega arhitekta iz Ljubljane, ki mi je pripravil skico, vzorec za Chiaroscuro. Zdel se mi je preprost, učinkovit in prepoznaven. Z njim sem zadovoljen.

Delate sami ali imate kakšnega uslužbenca?

Pred leti sem imel zaposlene delavce, zdaj imam samo enega. Leta 2013 je bila kriza, nismo imeli dovolj dela. Nekaj smo delali za goriško občinsko upravo, imeli smo tri velike objekte, barvali smo tudi kasarno pri Rdeči hiši. Delo smo končali januarja, plačali so nas šele novembra oz. decembra. Delavce sem moral žal odsloviti. Po dveh letih se je stanje izboljšalo, zdaj gre kar v red.

Sodelujete z zidarskimi podjetji ali delate v glavnem z zasebniki?

Največ delamo s privatniki, v glavnem manjša dela. Pred leti smo delali tudi z gradbenimi podjetji, z njimi pa so vedno težave. Bolje je delati manj, je pa bolj gotovo.

Kje največ delate?

Večinoma delamo v Gorici in okolici, nekaj strank imamo tudi v Novi Gorici.

Katera dela opravljate in po čem ljudje največ povprašujejo?

Največ imamo opraviti s

pleskanjem notranjih in zunanjih prostorov itd. Sem tudi dekorator, takih del pa je malo, saj tudi stanejo, ljudje po tem ne povprašujejo. Dosti imamo opraviti z obnavljanjem stanovanj in fasad; z nami sodelujejo zidar in obrtniki, ki poskrbijo za vodovodne in električne inštalacije.

Kaj osebno najraje delate?

Še najraje pleskam zunanje površine, fasade. To delo mi je še najbolj zanimivo. Imamo vso potrebno opremo, tudi oder, čeprav se za postavljanje odra obračamo na drugo podjetje, ker je za to potrebno imeti posebne tečaje in izpolnjevati dokumente, je tudi večja odgovornost. Vse to je zamudno in zapleteno. Pred leti je bilo bolj enostavno.

Z birokratskega vidika je vaš poklic zapleten?

Za manjša dela z zasebniki ni dosti papirjev, bolj je zapleteno, če delamo s podjetji ali obnavljamo stanovanja, ko je potrebno imeti delovni načrt, tečaje za varnost pri delu itd. Covid je marsikaj zakompliciral. Meseca marca lani smo morali objekte zapreti, ker se zaradi varnosti pri delu ni vedelo, kako smo se morali ravnati. Vsaka stvar je na začetku malo težja, potem pa se kar navadiš.

Kako je bilo z delom zaradi epidemiološke krize v zadnjem letu?

Lani spomladi, od marca do maja, smo bili zaradi koronavirusa dva meseca in pol ustavljeni. Delo smo

zaradi koronavirusa so se mnogi posvetili urejanju lastnih domov. Ste imeli takrat več ali manj dela? So vas ljudje dosti klicali ali so delali kar sami?

Mi smo imeli približno 20% več dela. V mesecih, ko smo bili zaprti, so mnogi delali kar sami. O tem sem tudi razmišljal in ugotovil, da to, kar so lani namenili dopustu, so mnogi vložili v hišo, v obnovitvena dela. Še sedaj nas ljudje dosti iščejo, kar ni normalno za mesec januar. Januar in februar ponavadi

nista meseca za taka dela. Še največ se pleska od pomladi do decembra. Zadnje leto je res čudno. Kriza je, za nekatere pa ima tudi dobre plati. V vsaki slabi stvari je tudi nekaj dobrega.

pričakujejo, da jim posvetiš več pozornosti.

Katere barve največ in najraje uporabljate?

Pred leti smo uporabljali vinilne barve (tempera), veliko se je delalo tudi z barvami na apno. Barva se zida lahko oprime fizično, kot npr. apno, ki se posuši in strdi, kemično, ker se z (akrilnimi) smolami prilepi na zid, ali pa preko silikatov, kemičnih spojin. Tempera barve so bile problem, ker si zid pobarval dvakrat ali trikrat, pa se je olupil. Zdaj

teh problemov ni več. Barve so danes dosti bolj kvalitetne, v 2-3 urah je zid pri primerni temperaturi suh in lahko že daš naslednjo roko. S temperami ali apnom si moral čakati cel dan: kuhinjo si prebarval v dveh dneh, danes jo narediš v štirih urah. Tudi finančno bi danes ne bilo več možno delati kot v preteklosti: dva dni samo za eno kuhinjo bi stalo preveč! Sicer najraje uporabljam barve na mineralni osnovi, kot so silikatne ali akril-silikatne barve, ki so najbolj kakovostne, visoko paroprepustne in odporne na alge in plesni.

V katerih mesecih imate največ dela?

To se zdaj spreminja. V preteklosti je bilo največ dela poleti, a zadnja leta so poletja preveč vroča in ljudje so takrat najraje zaprti doma ali pa gredo na dopust. Poleg tega se barva zaradi previsoke temperature prehitro posuši in s časom spremeni fizične lastnosti. Avgusta se danes najmanj dela, v preteklosti je takrat bilo največ dela. Veliko se dela spomladi, od marca dalje, in pa jeseni; poleti dosti manj. Ljudje so danes pripravljeni se odpovedati vsemu, dopust pa mora biti. Enkrat ni bilo tako, ljudje so

bili bolj skromni.

Kje nabavljate barve?

Imam različne dobavitelje. Vsak ima kaj, ki mi ustreza.

Kako vas ljudje lahko najdejo? Imate tudi internetno stran.

Imam internetno stran chiaro-scuro.net in kombi z logotipom. Manjkalo bi še nekaj: ljudje, ki morajo obnavljati hišo, ne vedo, kam bi se obrnili, razen če koga ne poznajo. V Sloveniji greš na Obrtno zbornico in najdeš imena vseh vpisanih obrtnikov: enostavno in učinkovito! Tega v Gorici ni. Do mene pride največ takih strank, ki jim je kdo govoril o meni, takih primerov je 90%. Na internetni strani, ki je nekakšna izkaznica, se lahko izve, katera dela delam. Ljudje dosti ne zaupajo in hočejo vedeti. Internet je nekakšna vitrina, mi pa ne prinese dosti.

Kako gledate na prihodnost vašega poklica?

Vsako leto imam kakšnega mladeta, v glavnem prihajajo obiskovalci tečajev na gradbeni šoli v Svetogorski ulici v Gorici, kjer tudi občasno poučujem. Vidim pa, da ni veliko zanimanja. Vsaj 90% je priseljencev; vsako leto je na 10 oz. 12 tečajnikov samo po en Goričan. Sicer pa so migranti bolj prisotni v gradbenih podjetjih, kot zidarji, v mojem sektorju ne vztrajajo. V zaključnih delih so pomembni detaili, potrebno je imeti potrpljenje in čas. Oni verjetno nimajo te kulture. Danes vedno manj ljudi profesionalno obvlada ročna, fizična dela. Saj vsakdo lahko

kaj naredi, drugo pa je to delati na profesionalen način.

Večkrat se pogovarjam s kolegi: težko je najti delovno silo. Imam kolege, ki bi koga rabili, pa jih ni. Delo bi bilo, mladih pa ni; vztrajajo eden ali dva tedna, pa jim je pretoplo, boli jih roka, je prah ... Vsako delo ima pač pozitivne in negativne plati. Poleg tega mislim, da v našem prostoru manjka primerna formacija, šola. V Sloveniji, če nimaš tečaja in štirih let dela kot pripravnik, ne moreš odpreti podjetja. V Italiji greš na Trgovinsko zbornico, odpreš, kar hočeš, in začneš delati. V Sloveniji, Avstriji in Nemčiji je drugače: brez formacije in izkušnje ne moreš odpreti obrtnega podjetja. To je po mojem prav, že zaradi stranke, ki plača in hoče imeti kakovostno opravljeno delo.

Znano je, da ste pri svojem delu zelo natančni. Je to sad izkušnje ali vaša značajska poteza?

To je moj značaj, morda tudi delovna napaka.

... meni se zdi odlika!

Tega sem se naučil z leti. Sicer pa je delo z apnom mazalo in smo rabili več časa za čiščenje kot za barvanje. Ja, že po značaju sem natančen tip - ne vedno.

Bi ta poklic svetovali mladim?

Mladim bi ga svetoval: delo je ustvarjalno, čeprav je fizično še kar naporno. Ne boš ravno bogat, nekaj pa že zaslužiš in živiš dobro. Meni je prva stvar, da sem pri delu zadovoljen! Zjutraj se zbudim in rad grem delat.

Danijel Devetak

Prešernov dan v vrtcu Ringaraja

Kljub posebnim razmeram je bilo v vrtcu Ringaraja ob dnevu slovenske kulture res praznično, živahno, a tudi poučno. Vzgojiteljice vsako leto na ta dan poskrbijo, da se primerno obeleži praznovanje, ki je posebno pri srcu slovenskemu narodu. V vrtec so povabile pesnike, pisatelje, umetnike, otroci so poslušali pravljice, kamišibaje in različne instrumente. Letos v prostore vrtca ne sme vstopiti nihče, vzgojiteljice pa se niso vdale. Prejšnji teden so otroci vsakega oddelka ugotavljali, kakšne barve so na slovenski zastavi, spoznali državne simbole, risali lik Franceta Prešerna, poslušali slovenske pesmi in se preizkusili v plesu. Na Prešernov dan so malčki vstopili v skrbno okrašen vrtec. Takoj so začutili vonj po nageljnih, rožmarinu in roženkravtu. Oblekli so si šal (podoben narodnim nošam) in ob zvoku slovenske glasbe plesali, se smejali in uživali. Kultura je pesem, ples in zgodba. Kultura je slika, nasmej, je lepa beseda, spomin, spoštovanje, tradicija in druženje.

KD SOVODNJE Spletna predavanja

V treh dneh okoli sveta

Kulturno društvo Sovodnje in mladinski odsek sta za vse radovedne pustolovce organizirala niz treh potopisnih predavanj *V treh dneh okoli sveta*. V četrtek, 4. februarja, je bilo po spletu prvo srečanje, na katerem je domačin in podjetnik v sektorju tekstilne industrije, Ladi Tomsič, spregovoril o svojih potovanjih po Indiji in Južni Ameriki. V zadnjih dvajsetih letih je Ladi Tomsič moral zaradi poklicnih obveznosti večkrat potovati v Indijo in Južno Ameriko. Ko človek potuje zaradi dela, na potovanju spozna resnično plat države, njeno politiko, kulturo, življenje, navade, njene lepe in grde lastnosti; ko pa gre na

počitnice v kakšen luksuzen resort, večkrat ostane zaprt v sanjskem objemu njegovih

je pokazal slike svojih dogodivščin v Indiji, Pakistanu in Bangladešu.

zidov in ne vidi, kaj se dogaja izven teh, pravi Ladi. Prva potovanja je domačin opravil po Indiji. Poslušalcem

Razkril je resnico dolgih potovanj z vlaki, cest, življenjskih razmer in še drugih zanimivosti.

Dalje je spregovoril o Južni Ameriki oz. Latinski Ameriki. Najprej je na kratko opisal zgodovino Južne Amerike in nato začel pripovedovanje s potovanjem v Argentino. Obrazložil je, da je premikanje po Argentini precej naporno, saj so razdalje res velike. Avtobusi so zelo dobro organizirani, istočasno pa so precej počasni, zaradi tega je potovanje z letalom še najlažje. Argentina je znana tudi po zelo dobri kuhinji oz., po Ladijevem mnenju, najboljšem mesu. Podjetnik je potoval tudi po Braziliji. Zanimivo je, da je na jugu države, kjer so se pretežno naselili Nemci iz Bavarske, znana pridelava piva. Tam vsako leto praznujejo

tudi Oktoberfest, ki je po karnevalu v Rio drugi največji brazilski praznik. Nadalje je spoznal, da je Ekvador, z geografskega vidika, zelo bogat in raznolik. Tam je v mestu Cuenca obiskal znano tovarno klobukov, ki je izdelala že več pokrival za znane osebnosti, kot so italijanski tenorist Luciano Pavarotti, igralec Morgan Freeman, pevka Madonna in še bi lahko naštevati. Nadaljeval je z opisom Kolumbije, ki se je po njegovem mnenju v letih zelo spremenila in postala čistejša in varnejša. Tam, v bližini mesta Bogotá, je nekoč bilo veliko slano jezero, ki se je s časom posušilo. Na njegovem mestu je nastal

velik rudnik soli, ki je še danes delujoč. V delu rudnika, ki je odprt za turiste, je zgrajena velika katedrala iz soli, s križevim potom, ki pelje do glavne mogočne dvorane. Proti koncu je Ladi predstavil še glavne značilnosti Cartagene in za konec pokazal nepozabne sončne zahode na otoku Aruba v Karibskem morju. Naslednje predavanje bo v četrtek, 11. februarja, ob 20.30, preko aplikacije Google Meet, s predhodno prijavo na kdsovodnje@gmail.com ali na Facebook strani društva KD Sovodnje. Tokrat bo Luca Milocco očaral vse poslušalce s predstavitevijo Moskve in njenih resnic.

Katarina Visintin

ŠTMAVER KD Sabotin

Praznik sv. Valentina 2021

Skoraj leto dni je, odkar smo v teh posebnih koronskih okoliščinah. Ne moremo se družiti, organizirati praznikov, veselice in kulturnih večerov v živo ... Človek pa je po naravi tak, da ne more živeti v osamljenosti. Potrebuje družbo in občutek neke pripadnosti, istočasno pa je iznajdljiv. Iz vseh teh antropoloških in bivanjskih razlogov smo se tudi pri Kulturnem društvu Sabotin odločili, da dobimo način, s katerim bomo obeležili naš praznik sv. Valentina. Tako smo se letos odločili, da pod pokroviteljstvom Zveze slovenske katoliške prosvete priredimo kulturni večer z naslovom *Sveti Valentin ti podari prviokus*

pomladi preko spleta. Medse bomo povabili novinarko Katjo Ferletič, ki nam bo predstavila svojo knjigo *Stare jedi v novih loncih*, v kateri so

poleg domačih preprostih receptov naših non zbrane tudi kratke zgodbe iz vsakdanjega življenja, ki jih je Ferletičeva zbirala za svojo rubriko v Novem glasu. To je knjiga receptov in zgodovine malega človeka

iz naših krajev, predvsem žensk. Tiste zgodovine, ki je v zgodovinskih knjigah ne beremo, a je prav tako pomembna. Z avtorico knjige se bo na večeru na neposrednem prenosu pogovarjala naša domačinka prof. Slavica Radinja. Kulturni večer bodo popestrile še glasbene točke MoPZ Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic; mlada domačinka in zborovodja otroškega zbora v vasi, Petra Feri, pa bo pela ob kitarski spremljavi prof. Martine Gereon. Pesmi bodo popestrile slikovne podobe naše vasi z okolico, ki jih je prispevala Tamara Mizerit, ter slike s pustnih prireditev. V naši vasi brez pusta namreč ne

gre; letos se bomo morali zadovoljiti le s slikami in spomini. Za tehnično izvedbo večera bo skrbel mladi Jurij Lavrenčič, grafično podobo in spletno stran pa smo poverili Ivanu Persoglii. Vsi toplo vabljeni, da si ogledate neposredni prenos po Youtube kanalu KD Sabotin in na spletni strani www.kdsabotin.eu v soboto, 13. februarja, ob 19.30. Tako bomo vsaj virtualno povezani in nekaj skupnega doživeli. Uspelo pa nam je obdržati tradicionalno sveto mašo na nedeljo, ki bo ob 14.00 v vaški cerkvi v Štmavru. Za tipične štmavrske štruklje in piščanca pa bomo morali počakati na naslednje leto.

KV

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Kulturni center Lojze Bratuž

Prvo mednarodno tekmovanje Musica Goritiensis

Od 29. maja do 2. junija 2021 bo v KCLB potekala prva izvedba mednarodnega tekmovanja Musica Goritiensis. Na tekmovanje, ki je razpisano za violino, violončelo, klavir in petje, se bodo lahko prijavili mladi študentje in glasbeniki do 30. leta starosti. Vsaka sekcija posameznih instrumentov bo razdeljena v pet kategorij glede na starost, višje kategorije pa bodo še dodatno razdeljene na dva dela (prva etapa in finale). Tekmovanje organizirata SCGV Emil Komel in Kulturni center Lojze Bratuž, pod pokroviteljstvom občin Gorica in Nova Gorica ter EPK 2025 Nova Gorica-Gorica. Čeprav bo letošnja izvedba šele prva – lanska je odpadla zaradi izbruha pandemije koronavirusa -, tekmovanja niso novost v KCLB, saj sta pred leti tu potekali dve zelo pomembni tekmovanji, klavirsko tekmovanje "Giuliano Pecar" in tekmovanje za mlade violiniste in čeliste "Alfredo in Vanda Marcosig", pri katerih sta KCLB in SCGV E. Komel aktivno pripomogla k realizaciji in izvedbi le-teh. Tekmovanje se bo pričelo v soboto, 29. maja, in se končalo v sredo, 2. junija, s podelitvijo nagrad. Če bodo zdravstvene razmere in državne odredbe to dovoljevale, bo tekmovanje potekalo v živo in se bo končalo s koncertom nagrajencev; prav za to si organizatorji tekmovanja najbolj prizadevajo. Če se zdajšnje stanje ne bo izboljšalo, so organizatorji predvideli tudi možnost izvedbe tekmovanja preko spleta. Žirije sekcij instrumentov bodo sestavljali ugledni mednarodni glasbeniki in pedagogi, umetniški vodja celotnega tekmovanja pa je ravnateljica SCGV E. Komel, prof. Alessandra Schettino.

Predstavitev dejavnosti prostovoljnega društva Via Rastello

Za preporod mesta sta potrebni ljubezen in dobra volja

Novonastalo prostovoljno društvo Via Rastello želi z umetnostjo in kulturo ovrednotiti goriški Raštel. O njegovi dejavnosti je v sredo, 3. februarja, časnikarjem spregovorila predsednica društva Chiara Canzoneri. Povedala je, da se je vse začelo pred nekaj meseci s čiščenjem in okraševanjem zapuščenih izložb, v katere so postavili jaslice in umetnostne instalacije, glavni cilj društva pa je splošen preporod ulice in tudi celotnega mesta. Upravni odbor društva sestavlja osem žensk, ob predsednici aktivno sodelujejo še Sara Lamanda, podpredsednica, Fabrizia Perco, Anna Kusterle, Sabrina Pellizon, Erica

Quaglia, Valentina Randazzo in Cristina Bragaglia: vsaka izmed njih bo s svojo strokovnostjo prispevala k uresničitvi projektov, ki bodo Raštel promovirali na različne načine. Društvo želi namreč v ulico privabiti najprej sprehajalce, turiste in kupce, nato pa še trgovce, ki bi lahko vložili finančna sredstva v zaprte komercialne obrate. Februarja bodo izložbe praznično odete na temo ljubezni do mesta in besede, z ročno izdelanimi srčki in verzi goriških pesnikov in pisateljev. Med projekti, ki jih bo društvo v kratkem uresničilo, so tudi spletna kavarna, v kateri se bodo lahko predstavili goriški umetniki in ustvarjalci,

Sara Lamanda in Chiara Canzoneri

iskanje finančnih sredstev za restavriranje in ovrednotenje stavb,

zbiranje fotografskega gradiva, sodelovanje s šolami, z drugimi društvi in

ustanovami ter goriškimi zgodovinarji. Na srečanju sta spregovorili tudi župan Rodolfo Ziberna in podpredsednik Trgovinske zbornice za Julijsko krajino in predsednik zveze Confcommercio Gianluca Madriz. Goriški župan je povedal, da je Gorica mesto, ki lahko obiskovalcem in domačinom marsikaj ponudi, škoda pa, da njegove ulice in Raštel zaživijo le ob redkih priložnostih. Po županovem mnenju je bilo do sedaj predloženih že preveč abstraktnih predlogov za ovrednotenje tega predela mesta, prednost novega prostovoljnega društva pa bo nedvomno ta, da bo sproščeno in neposredno

nagovarjalo privatnike na način, ki ga javna uprava ne zmore. Ziberna upa, da bo mogoče v prihodnje ustvariti mrežo pešpoti, ki bodo lepe, bogate in bodo mesto ovrednotile. Tudi Gianluca Madriz se je ustanoviteljicam novega prostovoljnega društva iskreno zahvalil in poudaril, da danes Gorica potrebuje predvsem ljubezen – čiščenje izložb in odpiranje zaprtih trgovin sta odlični začetek za prenovu mesta, ki mora spet postati odprto, večkulturno, vabljivo za trgovce in investitorje. Potrebna niso samo finančna sredstva, a predvsem ideje, vizije in ljubezen do lastnega poklica.

Kat

POGOVOR Gabrijel Ferfoggia, podjetnik

Tokratna kriza nas je presenetila in prizadela

Adria Gorizia d.o.o. je podjetje, ki ima sedež pred letališčem na ulici bratov Rusjan v Gorici. Od ustanovitve ga upravlja Gabrijel Ferfoggia, izkušen podjetnik iz Doberdoba, ki je zelo prijazno pristal na pogovor in nam marsikaj zanimivega povedal o svojem poklicu in hudi gospodarski krizi, ki jo je povzročila epidemija s koronavirusom.

S čim se ukvarjate?

Ukvarjamo se predvsem z izvozom. Izvažamo namreč material za gradbeništvo in opremljanje objektov, uradov, stroje za industrijske pralnice in kuhinje. Vse, kar je potrebno za opremljanje notranjih prostorov, kupimo neposredno v tovarnah in izvažamo v tujino, prodajamo podjetjem, ki nudijo storitve "ključ v roke".

Imate več strank med

da bom izbral podjetniško pot, in sem se kasneje zaposlil pri podjetju Sobema, s katerim sem sodeloval do leta 2000.

Kako gledate na razvoj vaše dejavnosti od ustanovitve do danes? Katere so bile največje spremembe?

Sprememba je bilo veliko, saj je naše podjetje nastalo v obdobju pred propadom nekdanje Jugoslavije. Način dela je bil takrat popolnoma drugačen. Po letu devetdeset je moralo veliko takih podjetij, kakršno je naše, bistveno spremeniti način delovanja, veliko jih je moralo svojo dejavnost celo zapreti. Danes je izvoznih podjetij na Goriškem zelo malo. Drugo veliko krizno obdobje je bilo leta 2008, priznati pa moram, da smo mi takrat imeli srečo, ker smo imeli v Srbiji kar nekaj pomembnih pogodb – izvažali smo stroje za velike objekte, ki jih je gradila država.

mask in drugih pripomočkov za zaščito pred koronavirusom in je poslovanje z nami zamrznila. Marca in aprila lani sploh nismo poslovali, nekaj smo delali od doma, večinoma po telefonu, saj so bila tudi prevozniška podjetja ustavljena in potovanja onemogočena. V podjetju smo se prilagodili zakonskim predpisom v zvezi s preprečevanjem okužbe

zasebniki ali podjetji? Od kod so vaše stranke?

V glavnem ne delamo za zasebnike in široko potrošnjo. Navadno poslujemo s podjetji, predvsem v Srbiji, s katerimi imamo dolgoročno poslovno sodelovanje. Nekaj partnerjev imamo tudi v Bosni, Črni gori, Makedoniji in na Kosovu.

Kdaj ste ustanovili vaše podjetje?

Podjetje smo ustanovili leta 1990, nastalo je na pobudo slovenskega podjetja Jadran in zamejskega podjetja Sobema. Adrio sem vodil že od vsega začetka, lastništvo pa sem prevzel kasneje. Sedež smo najprej imeli na Travniku v Gorici, kasneje smo se preselili v nove prostore. Najprej smo bili v najemu, leta 2000 smo odkupili skladišče in pisarne.

Ste imeli že prej kakšno drugo delovno izkušnjo?

Nekaj časa sem tudi poučeval, imel sem supence in učil telovadbo, dopolnil pa sem študije iz ekonomije, tako sem se zaposlil na Kmečki banki. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja so uvozno – izvozna podjetja pri nas cvetela, ta način poslovanja me je zelo zanimal, zato sem se odločil,

Lahko bi rekel, da gospodarske krize iz leta 2008 sploh nismo občutili, težave so nastale po letu 2011. V zadnjih desetih letih smo morali delovanje našega podjetja okrniti in odpustiti nekaj zaposlenih, samo na tak način smo lahko ostali na tržišču. Tudi internet je zelo spremenil naš način dela: prej smo veliko več potovali, danes pa ogromno dela opravljamo kar iz urada, kar po elektronski pošti in spletu. Splet je ustvaril ogromno tržišče, na katerem sta punudba in konkurenca znatno večji, zato je tudi za nas poslovanje težje, kot je bilo včasih.

Kako bi primerjali tokratno krizo z drugimi gospodarskimi krizami?

Tokratna kriza nas je presenetila in prizadela. Lani bi morali veliko naših strojev in opreme prodati bolnišnicam in domovom za ostarele, ki so v Srbiji večinoma v državni lasti. Na začetku leta smo že imeli precej zaključenih poslov, z nastopom koronavirusne krize pa je Srbija vsa svoja finančna sredstva začela namenjati nakupu dihalnih aparatov,

s koronavirusom, nabavili smo maske in razkužila. Junija smo delež izgubljenega nadoknadili, z jesenskimi povznanjem števila okužb pa so prodaje ponovno upadle. Lani nismo dosegli ciljev, ki smo si jih zastavili, k sreči pa lahko povem, da smo kljub vsemu sklenili leto 2020 pozitivno. Za naprej iskreno upam, da bomo zamrznjene pogodbe lahko izpeljali do konca.

Kako si razlagate dejstvo, da je kljub krizam, predvsem tisti, ki je povzročila zaprtje velikega števila uvozno – izvoznih podjetij na Goriškem po propadu Jugoslavije, vaše podjetje še uspešno?

Preživeli smo, ker smo pravočasno zmanjšali število uslužbencev in prilagodili našo dejavnost novim razmeram. V letih so se nam obrestovale tudi pomembne finančne naložbe v pisarniške prostore in skladišče.

Katere obveznosti vam vsak dan jemljejo največ časa in energij?

V majhnih podjetjih, kakršno je naše, moramo vsi dobro poznati delovne postopke – vsi delamo vse. Precej

časa in energij nam prav gotovo vsak dan jemlje delo, ki ga imamo z italijansko birokracijo. Energije in čas, ki jih v vlagamo v papirologijo, bi lahko na boljši način izkoristili v komercialnem delu.

Koliko uslužbencev imate?

V podjetju delamo trije, imamo pa veliko zunanjih sodelavcev. Nimamo lastnih prevoznih sredstev, zato se poslužujemo storitev prevoznikov podjetij. Tudi za prodajo na tržišču v Srbiji imamo zunanje sodelavce, ki se s tem ukvarjajo.

Kakšno vlogo lahko igrajo banke v podpori našim krajevnim podjetjem v teh težkih trenutkih?

Strokovnjaki pravijo, da po krizi, ki nastane zaradi epidemije, v naslednjih letih lahko pričakujemo vzpon gospodarstva, osebnost pa za letošnje predvidevam, da bo gospodarsko stanje še slabše od lanskega. Od marca naprej se bodo bančne zamrznitve kreditov za podjetja končale in slednja bodo morala izpolniti svoje obveznosti. Po drugi strani bodo imeli podjetniki pravico odpustiti odvečno delovno silo, ki si je ne morejo več privoščiti – za vse bo zelo težko.

Sam sem član upravnega odbora Zadrugne kraške banke in povedati moram, da so banke v tem obdobju skušale pomagati našim podjetjem predvsem z moratoriji oziroma odlogi odplačevanja kreditov za določen čas. To je bilo zelo pozitivno predvsem za manjša podjetja, ki med zaprtjem niso imela finančnih prilivov. Banke so podjetjem nudile tudi posojila, ki so bila neobhodno potrebna, da so lahko preživela obdobje hude krize.

Kaj bi svetovali osebi, ki si želi odpreti svoje podjetje?

Podjetje lahko človeku, ki ga upravlja, nudi veliko zadoščenj in veliko razočaranj. Trenutni čas žal ni najbolj ugoden za ustanavljanje podjetij. Osebi, ki ima dobre, inovativne ideje, jasne pojme, točno načrtane cilje in je pripravljena na trdo delo, pa svetujem, naj poskusi svoje želje uresničiti. Za našo skupnost je negativno, da se veliko mladih odloča za delo in življenje v tujini. Dobro vem, da na našem ozemlju nimamo toliko delovnih mest, ki bi bila primerna za mlade, ki so bolj ambiciozni. Osebnost jih nagovarjam, naj študirajo in si ustvarijo pomembne delovne izkušnje tudi v tujini, toda potem naj jih izkoristijo doma. Tudi institucije in posamezna podjetja bi se morali bolj truditi in mladim talentom nuditi pogoje, da bi lahko ostali doma in prispevali k razvoju

Obvestila

V galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž je na ogled razstava o grafiki Slovencev v Italiji. Urniki razstave: ponedeljek – petek od 17. do 19. ure. Mladinski dom sporoča, da zbira prijave za Pošolski pouk 2021/22. Prijave so možne za osnovno in srednjo šolo. Več informacij na urad@mladinskidom.it ali na 0481-280857 in 331-6936603 od 10. do 18. ure.

Čestitke

V severnem delu Gorice v lični hiši na Livadi, na balkonu katere tudi pozimi cvetijo rože, zdaj so v polnem razcvetu trajnice z belimi

cvetovi, je prav na dan sv. Blaža, 3. februarja 2021, praznovala svoj 101(!) rojstni dan gospa **Adela Sedevecič**, naša zvesta bralka, o kateri smo pred kratkim izvedeli, da je po mamin strani prapranečakinja duhovnika, kapucina, Janeza Madona, očeta Serafina Goriškega (1829-1918). Da bi jo Bog ohranil še naprej tako čilo in zdravo in da bi še naprej uživala sončne dni na svojem lepo urejenem vrtu med rožami, ki jih ima tako rada, ji iz srca želimo sosedje. Ponosni smo, da imamo v svoji bližini tako kleno gospo častitljive starosti z realističnim, a nikdar pesimističnim pogledom na svet, in z velikim zaupanjem v Božjo previdnost. Bog vas živi, gospa Adela!

RADIO SPAZIO

vrata proti vzhodu

(od 12. do 18. februarja 2020)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored: **Petek, 12. februarja** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2. **Sobota, 13. februarja** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem,

terskem, rezijanskem in zilljskem narečju.

Nedelja, 14. februarja: ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 15. februarja: Radio Ve'rite'. Vodijo Ilaria Bergnach, Miha Kovic in Jakob Leopoli.

Torek, 16. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem

Sreda, 17. februarja (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Franc Setničar, vzgojitelj, kancler in alpinist. - Izbor melodij.

Četrtek, 18. februarja (v studiu Andrej Bavcon): Četrkov večer z glasbo - Zanimivosti obvestila in humor.

KULTURNO DRUŠTVO SABOTIN
vljudno vabi na kulturni večer

SVETI VALENTIN TI PODARI PRVI OKUS POMLADI

Predstavitev knjige Katje Ferletič *Stare jedi v novih loncih*
Glasbeni okvir MoPZ Štmaver in Petra Feri
Direktni prenos po youtube kanalu KD Sabotin
in na spletni strani www.kdsabotin.eu
- **Sobota, 13. februarja 2021, ob 19.30**

Slovesna sv. maša v čast sv. Valentinu
Cerkev sv. Mavra v Štmavru
- **Nedelja, 14. februarja 2021, ob 14. uri**

Pod pokroviteljstvom Zveze slovenske katoliške prosvete

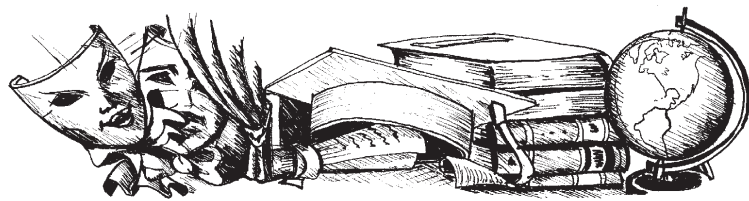
slovenske narodne skupnosti v Italiji. Naše podjetje vsako leto nudi obdobje delovne prakse dijakom slovenskih višjih šol in povedati moram, da smo bili vedno zadovoljni, vse smo imeli radi in predvsem dekleta so zelo pridna za pisarniško delo.

Katere načrte imate za prihodnost?

Upam, da se bo epidemija letos končala in da bo poslovanje vseh naših podjetij lahko ponovno zaživel, tako da bodo cvetela in bodo kos lastnim obveznostim. Za naše podjetje si prizadevam, da se bo poslovanje s Srbijo nadaljevalo oz. da bo po epidemiološki krizi ponovno

zaživel, saj je gradbeništvo trenutno v tej državi zelo živahno. Za zdaj nam stanje še ne povzroča hujših skrbi, v zelo kratkem času pa se lahko vse spremeni. Pri našem delu je gojenje osebnih in poslovnih odnosov zelo pomembno, potovanja pa so naporna, saj zahtevajo veliko energij in časa, zato večkrat razmišljam, komu bom predal vodenje podjetja. Čeprav nisem več rosno mlad, imam še polno energije in volje do dela, tako da upam, da bom lahko še nekaj časa vztrajal v svojem poklicu, ki me veseli in mi daje veliko zadoščenj.

Kat

S 1. STRANI Na odkrivanje nebesnih scenarijev je odšel Marko Sosič Pronicljivo umetniško srce, sočutno do malih, na rob potisnjenih ljudi

V decembru 2020 je praznoval šele 62. rojstni dan. Koliko tankočutnih zgodb bi nam lahko še pripovedoval z odrskih desk ali filmskih platen! Koliko podob in usod ljudi iz domačih in bolj oddaljenih krajev bi lahko še prebirali izpod njegovega prodornega peresa, ki je ubralo svojevrsten izpovedni izrazni slog.

Smrt je res neizprosna! Nejeverni in obnemeli, ker tega nočemo sprejeti, bomo morali odslej o njem, zelo občutljivem človeku, polnem humanosti, pisati v pretekliku. Ob njegovih gledaliških, filmskih in literarnih stvaritvah pa bo v nas še naprej tlel neizbrisen spomin nanj in ogreval naša omrtvela srca. Radi se bomo spominjali srečanj z njim, pozornih in prijaznih besed, včasih tudi začinjnih z duhovitim humorjem z blagim nadihom ironije, ki smo jih bili deležni.

Marko Sosič je literarni navdih velikokrat črpal iz rodne kraškega kraja. Rodil se je namreč na Opčinah 22. decembra 1958 in tu preživel svoja otroška in mladostniška leta. Prirojena nadarjenost za umetnost, ki se je kasneje spremenila v pravo strast, ga je ob koncu 70. let prejšnjega stoletja popeljala do Zagreba. Na tamkajšnji Akademiji za gledališko in filmsko umetnost je iz režije diplomiral l. 1984.

Čprav ga je najbolj privlačeval filmski svet, je večino svojih ustvarjalnih moči razdal na odrskih deskah. Od l. 1991 do l. 1994, ko s s predstavo *Krst pri Savici* svečano odprli novo gledališko hišo, je bil umetniški vodja tedanjega Primorskega dramskega gledališča, sedanjega Narodnega gledališča Nova Gorica. Svetle in temne strani tega novogoriškega oz. solkanskega obdobja je orisal v knjigi *Tisoč dni, dvesto noči* s podnaslovom *Moj čas v Primorskem dramskem gledališču* (1996). To so dneviški zapisi (ta zvrst pisanja mu je bila še posebno pri srcu, večkrat se je z njo oglašal tudi s kritičnim nadihom v poznejših gledaliških listih, ki so spremljali predstave SSG). Te iskrene beležke vsakdanjika v novogoriškem gledališču so nastajale na goriškem Travniku, kjer je tedaj prebival. Ustvarjalno delo tega gledališkega hrama na zahodnem delu Slovenije je spremljal tudi po svojem odhodu v druga ustvarjalna okolja. Kot režiser se je vanj vrnil šele l. 2014, ko je svoj lirčni režijski odtis, odet v tančico skrivnosti, ki

ovija onstranski svet, pustil v nadrealistični komediji *Zgodba o pandah, ki jo pove saksofonist z ljubico v Frankfurtu*.

Kar v dveh mandatih je vodil Slovensko stalno gledališče v Trstu, od l. 1999 do l. 2003,

sodelovanj.

Sosič je svoj režijski pečat odtisnil v različnih slovenskih gledališčih, pa tudi italijanskih. Mostove med dvema kulturama je gradil tudi kot dramatik. V zadnjih letih je sestavil kar

vsa njegova sočutna narava do ljudi, potisnjenih na rob, ki bi jim rad vrnil vsaj trohico dostojanstva. Po tej tematiki je rad posegal. Blizu pa mu je bilo tudi gledališče absurda. Mojstrsko je recimo zrežiral Becketovo tragikomedijo

Med njegovimi filmskimi umetninami sta ganljivi celovečerni film *Komedija solz*, v katerem sta protagonista v vseh psiholoških odtenkih pretresljivo orisala Ivo Barišič in Marjuta Slamič. Trajno bo o njegovi poetični

uvrstil tudi med finaliste za nagrado kresnik (deležen je bil tudi posebnega priznanja Umberto Saba in nagrade Citta' di Salo'). V izboru za nagrado kresnik sta bila tudi njegova romana *Tito, amor mijo* (2005), ki je bil nominiran še za nagrado Prešernovega sklada, ter *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*. Zbirka kratkih zgodb *Iz zemlje in sanj* je bila nominirana za najboljšo knjigo leta (Kritiško sito) ter uvrščena v ožji izbor za nagrado Fabula 2012. Z delom *Krati roman o snegu in ljubezni* (2014) se je še četrtič uvrstil med velike finaliste za nagrado kresnik. Zadnji po vrsti je njegov roman *Kruh, prah*, ki je izšel l. 2018 pri založbi Goga.

Sosiču ni bilo tuje niti prevajanje; v slovenščino je preli nekaj romanov pisateljice Susanne Tamaro, s katero sta prijateljvala že v študentskih letih.

Marka Sosiča bomo poleg svojcev in ožjih prijateljev pogrešali tudi vsi tisti, ki zahajamo v gledališke dvorane in se nam je globoko v spomin vtisnil njegov pronicljivi, lirčni nadih, s katerim je odel vsako izbrano tematiko, ki se je navadno sukala okoli "ponižanih in razžaljenih" in jim na vsak način skušal vrniti dostojanstvo človeka. Odločno se je postavil tudi za vse tiste, ki so doživeli krutost vojnih dogodkov na Balkanu, in poudarjal nesmiselnost vojnih spopadov.

Vsi, ki smo ga poznali, se lahko pridružimo novogoriškim gledališčnikom, ki so v njegov spomin zapisali: *Brez besed smo ob nenadnem, prezgodnjem slovesu. V tvoji bližini smo vselej čutili iskrenost, angažiranost, sočutnost pa tudi nezamenljivo vedrino in humor. Dragi Marko, hvala za vse, kar si nam podaril lepega s svojo iskreno umetniško dušo*. Pogrešali te bomo, zdaj ko si prekoračil tisto nevidno črto (mi še čakamo Godota!), ki ločuje znano tostranstvo od neznanega onstranstva, dokler se ne snidemo nad zvezdami.

Iva Koršič

in od l. 2005 do l. 2009.

Pod njegovim vodstvom je gledališče ubralo novo pot in dobilo obrise nove "evropske širine". S svojo "svetovljansko" vizijo je vrata gledališča odprl tudi italijanskim gledalcem, saj je v slovenske predstave uvedel elektronske italijanske nadnapise, ki so nato postali stalnica. Tako so tudi italijanski gledalci lahko spremljali uprizoritve slovenskega gledališča in začeli odkrivati njegove poetične usmeritve in ceniti njegovo ustvarjalnost. Tudi v repertoarne izbire je vnesel marsikatero novost, ki je sicer niso vsi radovoljno sprejeli. Predstave je odbiral tudi med slovenskimi in italijanskimi sodobnimi avtorji in s tem spodbujal prevajanje dramskih tekstov, ob nenehnem iskanju novih izraznih možnosti in stremljenju po umetniški kakovosti. Pri tem si je vselej prizadeval, da bi vse potekalo v nekem novem duhu dialoga med dvema tukaj živečima narodoma. Če se ozremo na repertoar njegovega prvega mandata, se nam izrišeta v spominu dve zelo posrečeni predstavi: sodobnejša interpretacija slovenske klasike, Linhartove komedije *Ta veseli dan ali Matiček se ženi*, in za naše odre povsem novo gledališko izražanje koreodrame, v katero je znano Lorcovo mojstrovino *Krvava svatba* genialno spletel Damir Zlatar Frey. V poznejših letih si je s Primožem Beblerjem prizadeval vključiti tudi tržaško gledališče v mrežo primorskih in evropskih

nekaj dramskih besedil za koprodukcije Slovenskega stalnega gledališča in Stalnega gledališča FJK, ki so doživele velik odziv. Spomnimo se le na predstavi *Trst mesto v vojni* (tekst je podpisal skupaj s Carlom Tolazzijem) in *Grozljiva lepota*. SSG je pod njegovim vodstvom sodelovalo tudi na Primorskem poletnem festivalu in ustvarilo nekaj nepozabnih koprodukcijskih predstav. Ena od teh so gotovo *Bakchantke*, velika odmevna predstava, ki je v sklopu evropske gledališke mreže Neta gostovala celo v Sankt Peterburgu in v Turčiji. V neizbrisnem spominu vseh tistih, ki smo imeli srečo si jo ogledati, bo ostala njegova izjemno tankočutna, z njegovo značilno poetiko stkana predstava *Kjer se ljubezen izliva v sinje nebo*, gledališki kons, ki ga je s čustveno nitjo izvezil ob stoletnici rojstva Srečka Kosovele, v sezoni 2003–2004. Takrat sta mladega Kosovele, pesniško dušo, polno zavzetosti in hrepenenja po življenju, poosebila nepozabna, izjemna Lidija Kozlovič (1938–2009), ki je bila zadnjič na odru SSG, in Aleš Valič (1955), eden najboljših slovenskih igralcev, s svojim globokim glasom. Marko Sosič je celoto ovil v enkratni lirčni spev pesniku, njegovemu obširnemu pogledu na svet in krasni kraški zemlji. To je nadvse ljubil tudi Sosič, ki je v SSG l. 2014 režiral dve trpki enodejanki italijanskega avtorja Spira Scimoneja. V njiju se zrcali

Čakajoč Godota – v sijajnem prevodu Aleša Bergerja – v sezoni 1997/1998. V sezonah 2003/2004 in 2004/2005 je opravljal funkcijo selektorja najpomembnejšega slovenskega gledališkega festivala Borštnikovo srečanje in Tedna slovenske drame. V prvi polovici 90. let prejšnjega stoletja je bil na eni izmed prvih izvedb Zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah član komisije in si z radovednostjo ogledoval ljubiteljske odrske postavitve. Tudi tu se je izkazal za prijetnega in duhovitega sogovornika. Valovi našega radia so bili tudi deležni njegovega ustvarjalnega toka, saj je sodeloval s programskim oddelkom sedeža Rai za Furlanijo Julijsko krajino (prejšnji četrtrek so enkrat mesečno oddajo o gledališkem ustvarjanju začeli prav s poklonom njemu v spomin). Prav na našem radiu v oddaji *Kulturni dogodki* so se mu 5. in 6. februarja poklonili kulturniki iz različnih krogov.

naravi pričal tudi kratki film *V tišini letnih časov*, ki izzveni kot subtilen portret beneške likovne ustvarjalke Luise Tomasetig; nastal je v produkciji Slovenskega programa Deželne sedeža Rai za FJK. Film se izrisuje kot prosojna tančica podob in glasov iz neokrnjene narave Nadiških dolin. Svoj zadnji dokumentarni film je Sosič posvetil pianistki Karmeli, v Avstriji živeči sestri Srečka Kosovele, katere osebnost ga je povsem očarala. Sam je bil zagrizen iskalec resnice in je opozarjal na krivice vseh vrst. To je jasno razvidno tudi iz njegovih literarnih del. Njegovo prva publikacija je zbirka kratke proze *Rosa na steklu*, ki je bila izdana l. 1991 pri ZTT. Leta 1997 je pri založbi Mladika izšel njegov kratki roman *Balerina, balerina*, ki je kasneje kot odrska upodobitev zaživel v nadvse izraziti interpretaciji Lučke Počkaj. Delo je doživelo več ponatisov in bilo prevedeno v razne jezike. Zanj je dobil tržaško nagrado vstajenje, in se z njim

Sožalje ministrice dr. Jaklitsch ob smrti Marka Sosiča (1958 – 2021)

V sredo, 3. februarja 2021, je iz Trsta prišla žalostna vest, da se je poslovil slovenski režiser, pisatelj, prejemnik tržaške literarne nagrade Vstajenje, umetniški vodja Slovenskega stalnega gledališča v Trstu in Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici in vsestranski umetnik Marko Sosič. Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch ob njegovi mnogo prerani smrti izreka sožalje njegovi družini, prijateljem in vsem, s katerimi je delil svoje ustvarjalne misli.

S svojim opusom se bo za vedno zapisal ne le v zamejskem, ampak tudi v vseslovenskem in mednarodnem prostoru. Močno je verjel v vrednost obmejne večkulturne danosti. Njegova dela so bila prevedena v več tujih jezikov. Kljub temu pa je vseskozi ostajal navezan na svoje domače zamejsko okolje. Izdelana mnenja in jasna stališča je redno izražal o stanju in dilemah slovenske narodne skupnosti v Italiji. Naj počiva v miru!

NABIRALNIK
ŽELJA

Ob dnevu slovenske kulture bi radi kot generacija, ki bo usodo manjšine in torej tudi slovenskega naroda krojila v prihodnjih desetletjih, skupnosti nastavili ogledalo in se ob proslavljanju vprašali, kje smo in česa si pravzaprav iskreno želimo. Pri Društvu mladih Slovencev v Italiji DM+ smo si tako zamislili anonimen nabiralnik želja, ki ga želimo objaviti v vseh slovenskih tiskanih medijih v Italiji. K sodelovanju smo povabili 30 mladih članov našega društva in tudi drugih mladih pripadnikov naše skupnosti, starih do 35 let, in jih prosili, naj zapišejo anonimno željo, da bomo lahko na podlagi tega v prihodnje tudi svoje delovanje prikojili potrebam naših vrstnikov. (Člani odbora svojih želja v nabiralnik nismo odvrgli.) K sodelovanju smo povabili tudi štiri mlade ustvarjalke in članice naše skupnosti, od katerih bo vsaka pripravila po en izdelek na temo želja. Verjamemo namreč v neposredno komunikacijsko moč umetnosti, radi pa bi tudi konkretno podprli mlade ustvarjalce iz našega prostora.

Zakaj smo se tega lotili prav zdaj? Pandemija je spremenila naš življenjski slog, svet tudi po pomiritvi tega virusa ne bo več enak. Veliko se govori o vrnitvi k normalnosti: pa je to, kar potrebujemo in si želimo, res prejšnja normalnost? Prepričani smo, da je to pravi trenutek za razmislek o tem, kakšen svet (ali v našem primeru, kakšno manjšino) si želimo, da se bomo lahko za to v prihodnje tudi konkretno zavzemali.

Namesto podpisa z imenom in priimkom je vsak navedel svoj spol, pokrajino prebivališča in številko čevljev.

Če bi radi prebrali ostale želje in imeli celotno sliko, preberite ostale tiskane medije naše skupnosti.

Opazil sem, da se v slovenskih ustanovah, društvih, skupinah večkrat zgodi, da se ob prisotnosti ene same osebe, ki ne govori slovensko, vsi skupaj prilagodimo tako, da začnemo govoriti le v njihovem jeziku (največkrat italijansko) in tako zanemarimo »slovenskost«¹ društva, skupine ... Upam, da se bo to v prihodnosti izboljšalo in bomo vedno bolj ohranjali slovenščino kot glavni jezik naših organizacij.

M, Tržaška, 40,5

Zamejstvo ima svoje prednosti in slabosti. Vesel sem, da sem odrasčal v tem okolju, ker mi je nudilo dvojezično izobrazbo že od otroških let in mi pomagalo na poklicni poti. Velike prednosti našega prostora so ugodna geografska lega, dolga zgodovina in bogata kultura. Želji za prihodnje sta več sodelovanja med Slovenijo in Italijo ter bolj odprta in povezana družba.

M, Goriška, 43 ½

Rada bi povedala nekaj o Benečiji, ker tu živim in sem res zaljubljena vanjo. V zadnjih letih sem spoznala, da je naše področje res bogato. Sreča, da si prebivalec Benečije, se je pokazala v zadnjih časih, s koronavirusom in onesnaževanjem: tu lahko najdemo naravo in čist zrak vsepovsod. Zato si za naše področje želim, da bi veliko ljudi prišlo živeti k nam, morda mladih, ki ljubijo naravo. Vsi vemo, da se je število prebivalstva kar zmanjšalo v zadnjih desetletjih, večinoma zato, ker so ljudje mislili, da je boljše živeti v mestih. Sedaj pa odkrito vidimo, da ni vedno tako. Prepričana sem, da imamo jezikovno, kulturno in naravno bogastvo, vse to pa moramo zaščititi, in ne bo nam uspelo, če ljudje ne bodo naselili beneških vasic. Upam, da bodo tudi najmlajši, potomci tistih, ki so se spet začeli zanimati za Benečijo, tu ostali, ker je to edina pot za ohranjanje naše kulture.

Ž, Videmska, 39

Menim, da je bistvo naše skupnosti jezik. Neposredno je povezan s skupnim občutkom pripadnosti. Svoj jezik čuvajmo in ga gojimo. Stremimo k temu, da bi ga čim bolj obvladali. Potopimo se vanj. Najlepše je spoznavati njegove odtenke, se z njim igrati. Morali bi ga gristi, namesto svinčnikov. Jezik je izražanje, kultura, skupnost. Gojimo ga, in to zavestno, drugače bomo ostali brez besede.

M, Tržaška, 43

Slovenski manjšini v Italiji želim, da bi se enkrat le otesla notranjih sporov in nasprotovanj, ki zaznamujejo njeno delovanje in ne nazadnje tudi njen obstoj. Treba se je zavedati, da smo vsi pripadniki iste skupnosti, ki bo ohranila svoj glas samo z enotnostjo in združenimi močmi. Mladi že delamo na tem.

Ž, Goriška, 38

Svoji majhni skupnosti želim, da bi, aktualnim težavam navkljub, še naprej ohranjala svoje bogastvo in ga prenašala na nove generacije. Obenem pa si želim, da bi ostala odprta, stremela k inovativnosti in da bi, kakor je to že storila v preteklosti, v težavah našla tisti zanos, ki je potreben za krojenje prihodnosti in novih skupnih perspektiv.

Ž, Videmska, 38

Prišel bo dan, ko bom prestopila mejo in ne bom opazila, da sem v drugi državi. Ne bom več zamejka, ampak brezmejka, brez obmejnih verig. Iluzija? Ne vem. Vem, da nočem več živeti v kletki, v kateri moj jezik in moja kultura razpadata in se spreminjata v marginalizirano realnost, oddaljeno od svojega jedra. Jaz sem Slovenka zunaj meja matične države, a ne Slovenka BREZ matične domovine.

Ž, Tržaška, 38

Želim si svobodo.
Želim svet brez meja.
Želim si videti Beneško gledališče, kako nastopa v živo.
Želim si Senjam beneške piesmi in Liwckstock.
Želim si, da bi bil Dom na Matajuri spet poln planincev.
Želim si Burnjak in zvok harmonik.
Želim si Kries sv. Ivana.
Želim si videti blumarje v Črnem Vrhu in pustje po Matajurje.
Želim si, da bi otroci spet tekli po dvorišču dvojezične šole brez mask.

Ž, Videmska, 37,5

Skrajni čas bi bil, da se vključi mlade v delovanje politike in našega kulturnega prostora. Poleg tega bi bili treba tudi delati v interesu mladih: organizirati dogodke in kulturne prireditve, ki lahko privabijo za- mejsko mladino.

M, Videmska, 46,5

Med Slovenci narodna zavest čedalje bolj izginja. Mladim, ki živijo v globaliziranem svetu, se zdita kultura in jezik naroda, ki šteje samo 2 milijona ljudi, povsem nepomembna. Upam, da bomo Slovenci razumeli pomen narodne zavesti, da jo bomo sprejemali kot najpomembnejšo vrednoto, kar jih obstaja, Bin je ne bomo enačili z ekstremizmi.

Ž, Tržaška, 41

Ob Prešernovem dnevu si želim, da bi bil primer sodelovanja Gorice in Nove Gorice Slovincem in zamejcem za zgled. Kakor sta znali mesti združiti svoje moči, tako naj tudi mi zamejci širimo svoj jezik in kulturo ter tako pripomoremo k integraciji vseh narodov v novi Evropi.

Ž, Goriška, 39

Mislilim da bi morali več delati na občutku pripadnosti mladih Slovencev, predvsem v videmski pokrajini. Večji del mladine prihaja iz slovenskih družin, a se ne čutijo del slovenske manjšine in zato ne govorijo slovensko. Drugi del mladih pripadnikov slovenske manjšine sestavljajo tisti, ki malo uporabljajo slovenski jezik. To se zgodi kot posledica dejstva, da ne opravijo celotnega šolanja v slovenščini, tudi društev za mlade Slovence je premalo.

M, Videmska, 41

Moja želja je, da bi si manjšina končno zamislila enotno strategijo, ki bi ji sledile vse organizacije in društva. Središče te strategije mora sloneti na izboljšanju slo- venskega šolskega sistema v Italiji, saj je ta tisto, kar pripomore k preživetju naše manjšine. Mislilim, da bi se morale naše šole osredotočiti na privabljanje učencev iz italijansko govorečih družin kot tudi učencev iz Slovenije.

M, Goriška, 43

Večkrat se zamejska društva odločajo za najem dobrega trenerja le v članskih vrstah, v katerih je pomemben samo rezultat. Kaj pa, če bi za trenutek zadevo obrnili in najeli ustrezno izobraženega trenerja za vodenje motorike ter ga tudi ustrezno plačali? Mar ne bi dolgoročno morda ustvarili gibalno učinkovitejše športnike, ki bi bili uspešni tako v izbranem športu kot tudi v drugih gibalnih aktivnostih?

M, tržaška, 43,5

Ko me nekdo vpraša, kaj si želim za manjšino, se mi porodi vprašanje: kaj si želim sama? Prihodnost manjšine in moja sta eno. Čutim se odvisno od manjšine in lepo mi je, če pomislilim, da je tudi manjšina deloma odvisna od mene. Želim si povezovanja in ne razlikovanja znotraj naše skupnosti, želim si sodelovanja, složnosti, enotnosti. Enotnost je moč. Srčno upam, da bo tudi moja generacija znala posredovati naslednje vrednote, ki so jih znali ohraniti in posredovati starejši. Posredovanje jezika, vrednot in navad edino omogoča ohranjanje skupnosti, da se ne preliješ v dominantno kulturo, da ne izgineš. V naštetem vidim pot.

Ž, Goriška, 40

Želje šepetam zvezdnim utrinkom. Zlatorog si ogleduje zvezde, ki padajo nad Triglavom. Njegovi rogovi so ključ do skrivnostnega zaklada in zamišljam si, da so naše želje kot skriti zakladi, ki jih zaupamo zvezdam.

AJLIN VISENTIN

Naši narodni skupnosti želim, da bi čisto vse generacije nekoč razumele pomen izobraževanja in usvajanja novega znanja. Naj se to ne omejuje le na mlajše člane narodne skupnosti, ker so ti opredeljeni kot še »zeleni« in neizkušeni mladostniki. Izobraževanje zajame marsikatero področje in je namenjeno čisto vsem. Usvajanje novega in nadgradnja že usvojenega znanja dajeta možnost, da lahko širimo svoja obzorja. Napačno je trditi, da lahko dosežemo visoke cilje le z motivacijo, strastjo in izkušnjami, ker se bodo hočeš nočeš te nekoč prelevile v trmo, zasidranost in navado. Znanje je zaklad, ki venomer spremlja svojega lastnika.

Ž, Goriška, 42

Rada bi, da bi javne dejavnosti v zamejs- tvu nagovorile mlade in da bi jih aktivno vključevale v nove in zabavne pobude.

Ž, Videmska, 36

Želim si, da bi v prihodnosti prirejali več kulturnih prireditev in športnih tekmovanj med šolami v zamejstvu in šolami primorske Slovenije. Ob tem pa sanjam, da bi kot skupnost Slovencev v Italiji povabili slo- vensko košarkarsko reprezentanco na Kras in bi si celotna zamejska skupnost ogledala prijateljsko tekmo med našimi košarkarji in slovenskimi šampioni.

M, Tržaška, 43

Slovenski zamejski skupnosti želim najboljše z novo zamejsko pesmijo. Da bo ta vsrkala barve iz zgodb strastnih junakov in zamislil novih nositeljev spremembe. Da bodo njene note zadonele danes v širšem prostoru nove Evrope. Da bo prepletla nove vezi, podrla prestare zidove in utrdila čvrste mostove. Da bomo zamejski Slovenci malo bolj brezmejni Slovenci.

Ž, Goriška, 40

Prešernova proslava tokrat na spletu

Prireditve se je vila pod spodbudnim motom Up budi!

“**V**potrtih prsih up budi!” Ta Prešernov verz iz *Zdravljice* je prav gotovo prešinil misli gledalcev, ki so na predvečer Prešernovega dneva, državnega praznika slovenske kulture, v nedeljo, 7. februarja 2021, po RTV Slovenija ali Slovenskem programu Deželnega sedeža Rai (mreža Rai 3 Bis) spremljali letošnjo osrednjo Prešernovo proslavo. Zaradi še zmeraj kritične epidemiološke slike se je tudi dogajanje ob slovenskem prazniku kulture moralo preseliti na splet. Kljub temu je organizatorjem uspelo ustvariti svečanost trenutka ob sicer res posrečeni izbiri lokacije proslave, ki je bila posneta v zelo lepih prostorih Narodne galerije, kjer so zbrana dela likovnih umetnikov, ki so markantno zaznamovali čas, v katerem so živeli in ustvarjali. Režiser David Sipoš je celotno prireditev vodil elegantno in pri tem razkrival čudovito notranjost Narodne galerije in ovrednotil detajle. Za scensko podlago portretov nagradencev pa je izbral pomirjujoče izseke iz zelenih koticov Ljubljane, kar je nedvomno blagodejno vplivalo na gledalčevo počutje. Jubilejna, 60. podelitev najvišjih slovenskih priznanj na področju kulture se je začela s plesom v izvedbi plesalcev SNG Maribor. Domiselno zamišljen balet je ponazarjal vsebino Prešernove balade *Povodni mož* in v

skladu z verzi se je njegov ritem “vrtinčasto” pospešil. Pihalni kvintet Slowind je na notranjem stopnišču zaigral slovensko himno *Zdravljico*, ki

Dr. Jožef Muhovič

je izzvenela zelo izvirno. Prešernove stihe, ki ostajajo še zmeraj blage utopične želje, namreč *da rojak / prost bo vsak /, ne vrag, le sosed bo mejak!* (v naši matični domovini še vedno prevladuje latinski izrek *homo homini lupus!*), je s svojim prijetnim glasom izrazilo interpretirala ena izmed prvih dam ljubljanske Drame, Barbara Cerar, ki se je zamejski gledalci še živo spominjamo kot mlado članico igralskega ansambla Slovenskega stalnega gledališča Trst. Njena nekdanja “tržaška” kolegica Vesna Pernarčič, zdaj že dogoletna članica Prešernovega gledališča Kranj, pa je kot talentirana pevka ob glasbeni spremljavi zapela Prešernov sonet na

račun Jerneja Kopitarja *Apel in čevljar*. Prešernov lik, ki se sprehaja po sodobni Ljubljani in razmišlja o pesniškem poklicu, je zelo

posrečeno poosebil mojster igre in umetniške besede, dramski igralec Aleš Valič. Omenjeni plesni, glasbeni in igralski utrinki so bili domiselna povezava celotnega programa, katerega protagonisti so bili dobitniki nagrad iz Prešernovega sklada in prejemnika velike Prešernove nagrade za življenjsko delo. Prešernovo nagrado za l. 2021 sta prejela Feri Lainšček in arhitekt Marko Mušič. Lainšček, ki je o svojem delu spregovoril v svojem “naravnem okolju”, med knjigami v knjižnici, je o pisanju dejal, da je kot potovanje z junaki skozi roman. V njem sam ni vveden; pravzaprav se čuti enega od protagonistov, ki zaživijo svoje življenje in

zgodbo nekako vodijo, kot sami hočejo. Ob prejetju nagrade se je spomnil vseh ustvarjalcev, ki so v tem času širjenja epidemije v veliki stiski. Izrekel jim je vso svojo solidarnost. Ko bomo končno osvobojeni okovov epidemije, bomo morali zavzeto oživiti vse kulturno življenje in spodbuditi umetniško ustvarjalnost: “*Če bomo to spregledali, če nam bodo vmes propadle delavnice oblakov, tovarne občutkov lepega in najdišče smisla, se še tako zdravi, siti in lepi ne bomo imeli česa veseliti.*” To so iskrene besede, o katerih velja resno razmisliti. Predstavitve Marka Mušiča je potekala zlasti v njegovem ateljeju. Zatrdil je, da je bil njegov največji vzornik oče, arhitekt Marjan Mušič. Nagradenec Mušič je mnenja, da je za arhitekta pomembno, da tudi pri menjavi stilov ali okusov ohrani osebni izraz v ustvarjanju, predvsem pa, da vanj verjame. Le tako bo njegova arhitekturna zamisel ostala pristna. Ko se je zahvalil za prejetje Prešernove nagrade, je dejal, da so s tem počastili umetnost arhitekture in celotno umetnost prostora. Ob tem je omenil bogato slovensko arhitekturno tradicijo, kateri gotovo načeljuje Jože Plečnik, in še sam izjavil, kako pomembno je spodbujati, spoštovati uveljavljati “naše odlične sodobne ustvarjalnosti na področju umetnosti prostora, za njeno prepričljivo

prodornost, s katero bomo zaježili poplavo konfekcijske in slabe arhitekture ter neprimernih posegov v prostor”, v tisti prostor, ki so ga včasih znali tako lepo ovrednotiti. Pred orisom življenja in dela lavreatov so spletni gledalci lahko spoznali delo letošnjih nagradencev Prešernovega sklada. To so Brane Senegačnik, ki je bil nagraden za pesniško zbirko *Pogovori z nikomer*, violinistka Lana Trotovšek, gledališki režiser Tomi Janežič, ki sta bila nagradjena za dosežke v zadnjih treh letih, Janežič zlasti za predstavo *še ni naslova*, Matjaž Ivanišin, ki je bil nagraden za režijo in scenarij igranega celovečernega filma *Oroslan*, slikar Aleksander Červek, nagraden za razstavo *1 + 1 = 11* v Galeriji mesta Ptuj, in arhitekti Blaž Budja, Rok Jereb in Nina Majoranc, ki delujejo ekipno, a vsak seveda doprinese k stvaritvi nekaj svojega; nagrado so prejeli za projekta Materinski dom v Ljubljani in Poslovna stavba Tem Čatež. Pred nagrajevanjem je slavnostni nagovor imel predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada Jožef Muhovič. Govoril je o umetnosti: “Umetnost je v svetu sicer brez moči, ima pa to moč, da je nič ne more nadomestiti, čeprav so poizkusi v tej smeri nenehni. In prav za umetnost danes gre, za tisto diamantno

konico kulture, ki odriva na globoko, ki 'dviga um in bitje ti razmika', ki nemirni duši, ki se rada moti, kot 'svetla senca kaže tja, od koder luč izvira'. In se nikoli ne rima na 'boniteto', ampak vselej le na nezastarljivost in na 'kvaliteto'.” Muhovič je dejal, da je upravní odbor (spomnimo, da je med petnajstimi članicami oz. člani tudi naš odgovornik urednik Jurij Paljk, kar je v čast tudi našemu časniku!) s področnimi komisijami v prejetih predlogih za nagrade skušal prepoznati opuse in dela, ki v slovenski kulturi podaljšujejo in utrjujejo njen arhetipski kanon. Sam je povedal, da so med predlogi našli, “kar je trajnega obstoja vredno v slovenski poeziji in prozi, v arhitekturni pragmatiki in invenciji, v suvereni poetiki glasbene poustvarjalnosti, v raziskujoči in katarzični gledališki in filmski režiji ter v asketskem slikarstvu z globoko semantiko”. Ob koncu je vsem zaželel “prešeren praznik slovenstva in duhovne osvežitve”. Le-te smo še posebno potrebni prav v teh časih osamitve in osamljenosti. Nedvomno je letošnja Prešernova proslava s svojo uglajeno, elegantno podobo vsaj za kratek čas prispevala k pomiritvi notranjega nemira in tesnobe, ki jo občutimo v teh koronavirusnih časih.

IK

Kultura korenin

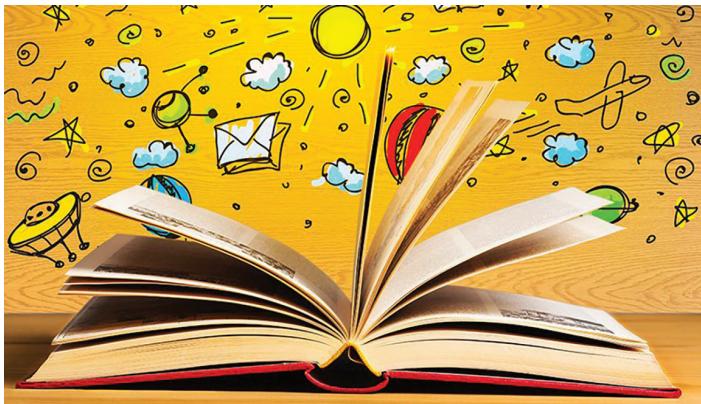
Z dobro kulturno in jezikovno popotnico poletite na raketah fantazije!

Kje je danes kultura? Razmišljati o njenih razsežnostih, vitalnosti in prihodnosti v času koronavirusne pandemije ter zdravstvenih omejitev in ukrepov, ki so nam poleg svobode gibanja vzeli tudi svobodo izražanja čustev v dejanskih medsebojnih odnosih, ni enostavno. V enem letu drugačnega javnega in družinskega življenja smo se – hočeš nočeš – morali navaditi na nov življenjski slog in ritem, brez nekdanjega hitenja, a zlasti brez zbiranja, srečevanja, rokovanja, vsega tega, kar v človeških bitjih ustvarja občutek povezanosti, skupnosti. Namesto tega se v zavetju doma vse bolj spopadamo tudi z občutki odmaknjenosti, osamelosti, odtujenosti, kar gotovo ne vpliva pozitivno na naš občutek pripadnosti, kulturne in jezikovne povezanosti. Kje je torej danes naša kultura? Virtualni ogledi Prešernove proslave in kulturnih

prireditev, koncertov, gledaliških iger, predavanj, sodelovanje na srečanjih po Zoomu in drugih spletnih platformah ne morejo nadomestiti nekdanjih nasmehev, stiskov roke in objemov obiskovalcev, angažiranosti slavnostnih govornikov, pevcev in pevk, recitatorjev in recitatork, prostovoljcev, zadolženih za organizacijo in potek prireditev. Zmanjkalo nam je predvsem skupno doživljanje dogodka, občutek povezanosti in pripadnosti, to pa utegne usodno vplivati tudi na naše kulturne potrebe, jezikovne veščine, rabo slovenskega jezika in njegovih zvrsti. Kajti le v živem stiku s prijateljem, znancem, sovaščanom se krepi občutek za jezik, za zavezanost skupnosti, ki si ne more in si ne sme dovoliti kulturne mlačnosti in potapljanja v jezikovno nemarno ohlapnost, ki pogosto kraljuje v (večkrat sovražno nastrojenem)

sporazumevanju in govoru na družbenih omrežjih. Kje je danes kultura? Kje je danes skrb za jezik, njegovo lepoto in rabo? Kje je danes kultura besede in njene estetske vrednosti? Gotovo ne v begavosti vizualnih dražljajev in prividov naprednih tehnologij, temveč še vedno v moči slovenske pisane besede, ki je skozi stoletja previharila požige, pogrome, cenzure in viharje ter ostaja trdno ukoreninjena, zapisana v delih velikih slovenskih besednih ustvarjalcev in ustvarjalcev. Podatek, da so na Tržaškem v knjigami TKS 360, ki s svojo okusno arhitekturno podobo in opremo kar vabi k obisku, v minulem letu prodali več knjig, kaže, da se ljudje zavedajo neprecenljive vrednosti knjige, pisane in tiskane besede. Pa saj je ta odigrala ključno vlogo tudi v mnogo težjih razmerah, bodrila Slovenke in Slovence in napovedovala nov čas miru in svobode. Slovenska tiskana beseda od

Trubarjevih del in Dalmatinove Biblije, slikovitih pridig Svetokriškega pa vse do spregledanih in zapostavljenih tkalk slovenske proze ter sodobnih književnikov in

književnic ostaja temeljna nosilka kulturnega sporočila in porok bodočega razvoja in rasti. Naj zato mladi, ki prevzemajo pomembne vloge in položaje, ne pozabijo na svoje korenine. In tu mislim ne samo na ukoreninjenost v slovensko besedo, knjigo, literaturo (globlje jo poznaš,

bolj se zatekaš vanjo), temveč v slovenski kulturni, etnografski, bivanjski prostor. Ki so ga naseljevali in naseljujejo moški in ženske z izkušnjami, bogato osebnost

področjih, ne samo v odnosu do častitljivih pričevalcev grozot preteklega kratkega stoletja. Pomeni tudi osebno poglobljanje in branje, širjenje obzorij, poslušanje in soočanje s stališči sogovornika, skromnost. Kje je torej danes kultura? Odprto vprašanje ima vrsto možnih odgovorov, odvisno pač od zornega kota. V zdravih koreninah gotovo, saj brez njih ne more zrasti niti skromen cvet, kaj šele grm ali drevo. In naj mladi le poletijo na raketah fantazije in ustvarjalnosti, z mnogimi načrti in pričakovanji, dobro pa je, da s seboj vzamejo kulturno in jezikovno popotnico. Za vsak primer tudi knjigo, poleg nesmrtnega Prešerna tudi kaj sodobnejšega, lahko trajnostno naravnane, sočloveku prijaznega, duhovitega, zabavnega, da jim ob pristanku na trd(n)ih tleh ne zmanjkata navdušenje in dobra volja za nove izzive.

Majda Artač Sturman

Okrogel življenjski jubilej priljubljenega župnika z Opčin

80-letnica Franca Pohajača

Pred dvema letoma je bil v župnijski cerkvi na Opčinah velik praznik. Domači župnik je namreč praznoval 50. obletnico mašniškega posvečenja. Že takrat se je v prepolni cerkvi med verniki, ki so hoteli počastiti njegov praznik, šušljalo, da bodo v župniji kmalu spet praznovali, saj bo župnik Franc Pohajač slavil 80. rojstni dan.

In res se je openska župnija 4. februarja letos zbrala, da bi počastila njegov osebni praznik. Tokrat cerkev ni bila prepolna, saj tako velevajo priporočila za preprečevanje širjenja novega koronavirusa, pa vendar je bilo večerno bogoslužje slavnostno, kot je lahko v teh pogojih. Večerno sveto mašo je daroval sam slavjenec ob somaševanju Metoda Ogorevca in Jožeta Bajzka. V pridigi se je dotaknil tudi svojega rojstnega dne: Bogu

se je hudomušno zahvalil za 80 let potrpljenja, ki ga ima z njim. Ob tem je številne vernike, ki so se zbrali pri sveti maši, povabil,

da prikličejo v spomin vse, ki so desetletja, pa tudi stoletja hodili v opensko župnijsko cerkev in tam doživeli uslišanje. Prepričan je namreč, da so mnogi v

openski cerkvi našli tisto, kar jim je dejansko omogočilo, da so našli smisel v svojem življenju. "Ko praznuješ tak rojstni dan, se zaveš,

kako je naš Bog neverjeten, saj te toliko let spremlja ob vseh šibkostih in tolikih nevšečnostih, potrpi in te spet znova umiri," je poudaril gospod Pohajač.

V pridigi je med drugim opozoril na pomen srečanja s sočlovekom. Prav vsem se je zahvalil za bližino in lepe želje, ki mu jih podarjajo,

in se svojim vernikom priporočal v molitev. Mašo je obogatilo ljudsko petje, pred blagoslovom pa so na vrsto prišle še čestitke župnijske skupnosti. V imenu

župnije je gospodu Pohajaču voščil Stojan Pahor, ki mu je tudi izročil darilo. Denarni prispevek, ki ga je prejel slavjenec, bo namenjen sestram uršulinkam v Ljubljani, ki pomagajo družinam v stiski. V imenu Mešanega cerkvenega pevskega zbora sveti Jernej je župniku voščil Tomaž Susič, Stanka Čuk pa v imenu gojencev Sklada Mitja Čuk. Ob koncu so vsi skupaj vidno ganjenemu 80-letniku voščili še s tistim, kar ima najraje: pesmijo. Posvetili so mu rojstnodnevno *Mnogaja ljeta* in Marijino *Marija skoz življenje*.

Gospod Franc Pohajač se je rodil v Celju, večino svojega življenja pa je preživel prav na Opčinah. Tja je prišel že leta 1969, sprva je bilo sicer mišljeno, da bo ostal samo eno leto, naposled pa je še danes na Opčinah, kjer je od leta 2000 tudi župnik in tako vodi versko življenje

v župniji sv. Jerneja na Opčinah in v podružnicah pri Banih in na Ferlugih, zadnjih nekaj mesecev pa mašuje tudi v Trebčah. Že od nekdaj mu je bila zelo pomembna glasba, s katero se je znal približati mladim. Takoj je namreč začel ustanavljati glasbene skupine pod okriljem openskega Finžgarjevega doma, med temi ansambel Taims, Galebi, Zvezde in Rdeči nagelj. Leta 1978 je ustanovil tudi pevski zbor Vesela pomlad, pri katerem je bil tudi dolgo dirigent. Zbor do danes neprekinjeno goji glasove mladih pevcev. Franc Pohajač tako že več kot pet desetletij skrbi za versko življenje Opencev, pa tudi za kulturni utrip vasi. Kljub temu da je bil četrtkov praznik prijeten, pa župnik obljublja, da bodo vsi skupaj nazdravili, ko bo pandemije konec.

Urška Petaros

Spletna delavnica DM+

Uspešna zgodba Poti miru

V četrtek, 4. februarja, je potekala spletna delavnica z naslovom *Zakaj je Pot miru uspešna zgodba? Od ideje in analize do novih priložnosti nagrajenega evropskega projekta*. Dogodek so sooblikovale organizacije Pot miru, Euroservis in DM+. Prvi del srečanja je sicer potekal za vse preko Youtuba in Facebooka, kjer je najprej v imenu Društva mladih

a tudi v širšem okolju, saj je ustanova uspešno speljala več kot 160 evropskih projektov. Druga gostja spletne srečanja je bila direktorica fundacije Poti miru, Maša Klavara, ki je poudarila, kako je pomembna letnica 2021, saj se začne letos novo programsko obdobje evropskih projektov, in kako so posledično pomembno ta srečanja oz. delavnica prav zato, da različni akterji

aplikaciji Zoom, bila je zelo uspešna, saj je sodelovalo kar 43 ljudi tako iz Italije kot iz Slovenije. Posamezniki različnih starostih so bili razdeljeni v skupine, vsaki skupini je sledil moderator (ali Poti miru ali Euroservisa) ter član DM+. Začetne iztočnice so bile za vse skupine enake, s teh pa se je razvijala debata, ki je segala v različna področja. Protagonist je bila seveda

Dobrodošla novica

Zelena luč JK Čupa za gradnjo novega sedeža

Pozitivni novici iz Sesslana: prostovoljci so očistili tamkajšnjo poletni najbolj obiskano plažo Castelreggio; jadralski klub Čupa je prejel gradbeno dovoljenje za novi društveni sedež. Dež, pandemija in jugo niso v nedeljo, 7. februarja, zaustavili okrog 50 prostovoljcev, ki so si zadali cilj očistiti plažo kopališča Castelreggio. V jutranjih urah so si nadeli dežne plašče in rokavice ter pričeli nabirati smeti, ki jih je v minulih mesecih morje naplavilo na obalo. V velike najlonske vreče so nabrali še predvsem plastične predmete. Hvalevredna in koristna pobuda se vključuje v širšo okoljevarstveno kampanjo Il mare d'inverno (Morje pozimi), ki jo letos že tridesetih zapored na vsedrjavni ravni prireja združenje Fare verde. Organizatorji, ki so deležni podpore raznih ustanov in organizacij, med katerimi sta bili Dežela FJK in Občina Devin-Nabrežina, s čistilno akcijo opozarjajo prebivalce in javne uprave, da onesnaževanje italijanskih obal in morja traja 12 mesecev letno. V naši deželi je tokratna čistilna akcija potekala šestič. Udeležili so se je prostovoljci, ki so prišli iz raznih krajev Furlanije Julijske krajine, največ iz Čedad, a tudi iz Pordenona. "Hočemo priklicati pozornost javnosti, da obale

niso onesnažene le poleti," je ob tej priložnosti obrazložil vsedrjavni predsednik združenja Fare Verde Francesco Greco. Okoljevarstveniki so napolnili 30 vreč za odpadke. Med nabranimi smetmi so bile tudi steklenice, papirnati robčki, zamaški in stiropor.

Kot znano, je bila pot, ki pelje do novega sedeža slovenskega jadralskega društva, dolga, vijugasta in polna ovir. O zadevi se razpravlja že več desetletij. Z iskanjem rešitev so se ukvarjali številni društveni odbori. Investicija za ureditev novega

Kot že na lanskim izvedbi so največji del zbranega materiala predstavljali deli plastičnih mrež za gojenje klapavic. Dan pozneje, v ponedeljek, 8. februarja, je prišla v javnost informacija, da je devinsko-nabrežinska uprava Jadralnemu klubu Čupa prižgala zeleno luč za gradnjo novega društvenega sedeža. S prejetjem gradbenega dovoljenja naj bi se dela na območju kopališča Castelreggio pričela v roku nekaj tednov.

sedeža znaša okvirno 400 tisoč evrov. Pred tremi meseci je Dežela FJK dodelila tamkajšnjim pomorskim klubom (Dipartimento nautico Sistiana, Sistiana 89 in JK Čupa) 30-letno koncesijo za upravljanje območja znotraj kopališča, na katerem bodo nastali novi sedeži. Odbor in člani JK Čupa komaj čakajo na začetek in konec del, da bi lahko svojo 50-letnico delovanja, ki bo potekala čez dve leti, obhajali v novih društvenih prostorih.

Mch

DRUŠTVO MLADIH SLOVENCEV V ITALIJI

Slovencev v Italiji pozdravila Lucija Tavčar, ki je povedala, da so pri društvu takoj sprejeli vabilo Fundacije Poti miru in Euroservisa, kajti področje evropskih projektov je pri nas še premalo poznano. Evropski projekti so zelo pomembni in tudi lepa priložnost tako za posameznike in mlade kot tudi za skupine, predvsem pa priložnost za naše obmejno območje, je povedala Tavčarjeva. Na spletni predstavitvi je prevzel besedo najprej Andrej Bertok, ki je uvedel poslušalce v svet evropskih projektov ter podrobno obrazložil delovanje Euroservisa, ki je zgodba uspeha na našem območju,

razumejo, katere so želje in potrebe obmejnih prebivalcev. Maša Klavara je poslušalcem s pomočjo projekcij prikazala, kaj je pravzaprav Pot miru, kako je nastala in zakaj je bila tako uspešna zgodba na evropski ravni (meseca oktobra je projekt Pot miru zmagal kot najboljša evropska projektna ideja). Mara Černic je v nadaljevanju orisala smer razvijanja turizma v tem času. Prikazala je dejavnike, ki so vplivali na to, da je bil projekt Pot miru tako uspešen, dala pa je tudi nekaj dragocenih iztočnic za delavnico, ki je sledila ob koncu spletne predstavitve. Delavnica je potekala po

Poti miru oz. kaj narediti za nadaljnji razvoj tega projekta, ki ima še ogromen potencial. Na dan je prišlo veliko idej in vizij, med drugim, kako privabiti več turistov, kako jo dodatno valorizirati in razvijati, ne nazadnje je bil govor tudi o pomenu digitalizacije. Na koncu je vsaka skupina predstavila posamezne rezultate in jih primerjala. Prav gotovo so se udeleženci približali svetu evropskih projektov in uspešnemu projektu Poti miru ter razumeli, kako so lahko ti projekti dragoceni in kakšen velik potencial imajo za naše območje.

MČ

POGOVOR Vesna Gruden, zaposlena v agenciji za nepremičnine

“Stanovanje smo predstavili tudi po videoklicu”

Kot vemo, veliko industrij in trgovinskih obratov se je zaradi pandemije ustavilo. Marsikdo bi rekel, da sta se zaradi tega ustavila tudi prodaja hiš ali najem stanovanj, a ni tako. Odkar je vlada prvič razrahljala ukrepe, to se pravi lansko leto v maju, je ta sektor doživel velik zagon. Pogovorili smo se z mladim dekletom, Vesno Gruden, ki je zaposlena v agenciji za nepremičnine Borea v Sesljanu.

Vesna, predstavi se nam! Ime mi je Vesna Gruden, doma sem iz Vižovelj in stara sem 24 let. Zelo rada kuham, predvsem orientalske jedi, in rada pečem sladice. V prostem času rada poslušam tudi glasbo, hodim na sprehode in se srečujem s prijatelji.

Povej nam kaj o svoji študijski poti! Obiskovala sem licej Franceta Prešerna v Trstu, in sicer jezikovno smer. Po končani višji šoli sem se odločila za fakulteto za turistične študije v Portorožu. Diplomirala sem julija leta 2019. Po pravici povedano, sem bila še precej prepričana o izbiri te poti, ker sem se spraševala, kje bi lahko najbolje izkoristila vse jezike, ki sem se jih učila, to se pravi nemščino, angleščino, ruščino in seveda slovenščino in italijanščino. Najbolj primerna se mi je zato zdela prav fakulteta za turistične študije v Portorožu.

Kje pa delaš zdaj in koliko časa si že na tem delovnem mestu?

Delam v agenciji za nepremičnine Borea v Sesljanu. Tu sem začela delati približno pred enim letom. **Si morala opraviti še kak drug izpit oziroma študirati za to delo?**

Ja, seveda. Opravila sem tečaj “tehnike dela v tajništvu” prav za agencijo nepremičnin. Morala bi ga bila opraviti lansko leto v februarju oziroma marcu, a zaradi nastopa pandemije sem ga opravila komaj novembra, in sicer preko agencije I.R.E.S., ki organizira razne tečaje. Tečaj je zajemal področja, kot so na primer splošna komunikacija, to se pravi komunikacija po telefonu, računalniku itd., druga področja pa so bila marketing in social, informatika, pravo ... Imeli smo tri profesorje, ki so nas uvedli v svet nepremičninskih agencij. **Misliš, da sta tvoj univerzitetni študij in tvoje zdajšnje delo nekako povezana? To se pravi, si lahko s svojim študijem pomagaš pri delu?** Ja, rekla bi, da ja. Na univerzi smo imeli nekatere podobne predmete, kot so marketing, upravljanje, nekaj prava ... Seveda, ko začneš delati, se veliko naučiš, v tem primeru uradniško delo, spoznaš pogodbe, delo

v stiku s strankami in še veliko drugega. Kar pa mi je res pomagalo, so jeziki, saj prevajam oglase agencije v angleščino in nemščino. **S čim pa se pravzaprav ukvarjaš?**

Imam prvi stik s strankami. Pokličejo v agencijo za določeno nepremičnino, ki jim jo na kratko predstavim, in če so zainteresirane, določim zmenek. Drugače pa kontroliram maile, prevajam ter pišem oglase in jih objavljam na različnih portalih. Upravljam tudi našo Facebook stran, kjer objavljamo oglase, razne nasvete za hišo, značilnosti območja ... Poleg tega pa pripravljam različne pogodbe.

Kaj pa bi nam lahko povedala o

nepremičninskem trgu v našem okolju, je še precej razširjen?

Ja, ja, še precej. Imamo veliko povpraševanja predvsem od lanskega maja in junija, ko je vlada razrahljala ukrepe.

kot so Angleži, Avstrijci in Nemci, ki pa jih zanimajo bolj počitniška stanovanja blizu morja. Treba je povedati, da imajo v obalnem območju, to se pravi v Sesljanu, Devinu in tudi Vižovljah, hiše višjo ceno. Ali se je s prihodom virusa trg ustavil oziroma “padel”? Ko se je vse komaj pričelo, marca in tudi aprila, se je vse ustavilo tudi zato, ker smo bili kot agencija zaprti. Potem pa, kot sem že povedala, smo začeli delati s polno paro.

Kako pa potekajo zdaj predstavitve hiš, kot prej ali se je treba držati drugačnih pravil?

Danes skušamo posredovati čim več informacij po telefonu, in če ni prav izrecno nujno, skušamo ne sprejemati strank v uradu. Ko pa predstavimo hišo strankam, si moramo seveda nadeti masko in pokrivala za čevlje. Če predstavimo kakšno hišo ali stanovanje, kjer še živijo ljudje, morajo le-ti iti seveda ven. Po vsaki predstavitvi moramo odpreti vsa okna, da vse lepo prezračimo. Enkrat smo predstavili stanovanje tudi po videoklicu.

Kdo pa kupuje, mlajši ali starejši ljudje?

Zadnje čase kupujejo mlajši, ki si ustvarjajo družino. Ker so prej živeli v manjšem stanovanju, iščejo večji prostor. Povprečna starost je okoli 35 oziroma 40 let.

Prodajajo pa starejši.

Misliš, da bo s prihodom pomladi oziroma poletja trg dobil večji zagon?

Z veseljem povem, da trenutno imamo toliko povpraševanja, da ne moremo niti vseh zadovoljiti, tako da ne bi moglo biti boljše! Seveda, če se bo situacija še bolj pomirila, bo še boljše.

Kaj pa ti, Vesna, kateri so tvoji načrti za prihodnost?

Ah, to je lepo vprašanje. Po pravici nimam večjih načrtov, saj zaradi pandemije in vseh pravil ne moremo organizirati nič gotovega. Vsekakor, gotovo bom delala še naprej, in če se bo dalo, kaj organizirala.

Kakšne pa so tvoje želje?

Rada bi opravila kakšno delovno izkušnjo v tujini, toda ne vem še točno, kje in kdaj. Mislim, da bi mi bilo to zelo koristno, da bi izboljšala jezik, delovne veščine in spoznala drugačen način dela. Kar pa mi res manjka in bi rada naredila, je potovati. Rada bi obiskala Rusijo, točneje Moskvo in Sankt Peterburg. Agencija za nepremičnine Borea ima svoj urad v Sesljanu in je odprta od ponedeljka do petka, od 9.00 do 18.00. Poleg tega lahko kadarkoli obiščete njeno Facebook stran in spletno stran z imenom Borea Immobiliare.

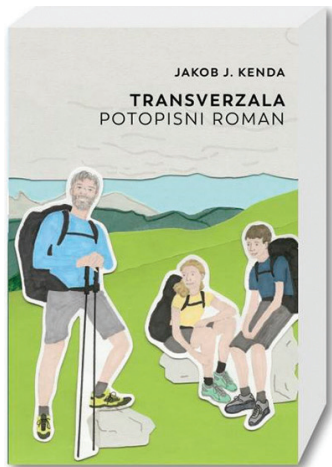
Anastazija Pertot

Avtor je prevajalec Jakob J. Kenda

Pohodniški roman po Sloveniji: Transverzala

Pohodništvo je koristno in zdravilno, sporoča Jakob J. Kenda v knjigi *Transverzala*, ki so jo v sredo, 3. februarja, na pobudo sežanskega Kosovelovega doma predstavili po spletu. Pogovor z avtorjem, ki je poznan kot prevajalec in pisec večkrat nagrajenega potopisnega romana *Apaška pot*, je vodil pesnik David Terčon. Srečanju je sledilo več kot 80 poslušalcev. Kenda v svojem zadnjem romanu opisuje 1.200 kilometrov dolgo pot, ki jo je v dveh mesecih prehodil v Sloveniji. V delu opisuje naravne lepote, zanimivosti in znamenitosti, ki ležijo ob njej. Avtor je opravil krožno pot, ki delno sovпада s Slovensko planinsko potjo (SPP) od Maribora do Ankarana. Traso le-te je dopolnil še s hojo po Dolenjski in Štajerski ter

tako sklenil krog. Uresničitev krožne pohodniške poti po Sloveniji namesto SPP so sredi minulega stoletja načrtovali, a

nikoli izvedli. Avtor, ki obožuje pohodništvo, je z družinskimi člani vzel pot pod noge še predvsem, “ker je znanstveno dokazano, da je človek

narejen za hojo.” Pred 7 milijoni let, je obrazložil, so naši predniki v Afriki v povprečju vsak dan prehodili razdaljo 15 kilometrov. Hoja je predstavljala prilagoditev na spremembe, ki so se v stoletjih zgodile na črni celini. “Ker smo rezultat milijonov let, mislim, da je prav, če se vsaj enkrat v življenju poklonimo svojim prednikom,” je Kenda utemeljil svojo odločitev za izvedbo pohodniške ture. “Mi smo pot. Lahko bi tudi rekli, hodim, torej sem ...”, je poudaril. Hoja po slovenski krožni poti je avtorja povezala z naravo in ljudmi. Na srečanju so prikazali fotografije iz visokogorskega in nižinskega sveta, kot tudi iz nekoliko zanemarjenih, a zaradi tega nič manj zanimivih krajev Slovenije.

Kendovo pripoved, ki je začinjena s humornimi vložki, označuje sočen jezik. Delo nudi vpogled v preteklost, a predvsem v sedanjost avtorjeve domovine z obravnavo tem, ki jih ves čas povezujejo tudi bolj intimne niti ljubezni v njenih najrazličnejših oblikah. Knjiga z utrinki s poti nudi pohodnikom nasvete glede opreme, obnašanja in premoščanja eventualnih kritičnih točk. Na predstaviti se je avtor zaustavil pri opisu čarobnosti prehojene poti. Kenda je na njej tudi spoznal pozitivne in negativne plati slovenskega narodnega značaja. Izid knjige je pravnji, saj bo ta na voljo ljudem, “ki bodo v naslednjih letih zaradi pandemije primorani počitnikovati doma.”

Mch

Izid nove publikacije v koronavirusnem času je poživil društveno delovanje SKD Primorsko

Plamen srca izpod peresa Danice Tul Smotlak

Po mesecih dela je končno izšla zajetna zbirka spominov in doživetij izpod peresa Mačkoljanke Danice Tul Smotlak Plamen srca. V obsežnem tekstu, ki ga bogatijo fotografije, dokumenti in pričevanja, se vrstijo dogodki, ki so zaznamovali naš prostor, zgodovino in etnografijo; v tekstu najdemo pripovedi o domačih ljudeh in navadah ter anekdote, ki se neposredno prepletajo z življenjem domače avtorice. Za spremno besedo in ureditev teksta je poskrbel prof. Boris Pangerc, izid knjige pa so podprle organizacije ZSKD, SKGZ, ZKB in VZPI-ANPI. Slovensko kulturno društvo Primorsko iz Mačkolj je z veseljem sprejelo izziv, da je v tem težkem koronavirusnem času lahko publikacija izšla v sklopu društvenega

delovanja, ne nazadnje je avtorica pripadnica starejše generacije vaščanov, ki je pred leti sooblikovala ponovno ustanovitev društva. SKD Primorsko si namreč prizadeva za čim

bolj celovito delovanje na kulturnem področju, za konstantno rast v obsegu aktivnosti in kakovosti projektov, predvsem pa za ohranitev kulturne dediščine v našem kraju.

AS

Predstavnika Sindikata slovenske šole sta se sestala z Igorjem Giacominijem in Petrom Černicem

Beseda je tekla o težavah slovenskega šolstva v Italiji

Sindikat slovenske šole sporoča, da se je dne 27. januarja sestal s predstojnikom Urada za slovenske šole Igorjem Giacominijem in s šolskim inšpektorjem Petrom Černicem. Seja je zaradi znanih omejitev potekala na daljavo. Na seji sta deželni tajnik Jožef Prinčič in deželna podtajnica Katja Pasarit zelo jasno predočila nekaj problematik, ki zadevajo stanje slovenskega šolstva v Italiji. Sindikat slovenske šole je pred časom zaprosil urad za sestanek, saj sindikat kot stanovska organizacija ne more in ne sme mimo pričakovanj in skrbi šolnikov, ki se nanj obračajo za nasvete in pojasnila. Sindikat se zaveda, da je v sedanjih težkih okoliščinah razvoj dogodkov tudi na šolskem področju odvisen od bolj ali manj uspešnega boja z epidemijo in vnovične vzpostavitve pogojev za normalno delovanje. Kljub

temu pa je treba o odprtih vprašanih razmišljati tudi v današnjih pogojih, saj je njihova rešitev v vsakem primeru povezana z akti in

odločitvami šolske uprave na vsedržavni, vsaj deloma pa tudi na krajevni ravni. Sindikat je tako zaprosil za pojasnila v zvezi z razpisi natečajev za učno osebje in s pogoji za udeležbo na le-teh ter pojasnila o dvomih in nejasnostih, ki zadevajo nekatere naslove, pridobljene v Republiki Sloveniji, točneje v zvezi s pedagoško-andragoško izobrazbo (t. i.

P.A.I.), in o možnosti, da bi le-ta nadomestila obveznih 24 kreditov s področja didaktike in pedagogike, pridobljenih na univerzah v

Italiji. Podobna negotovost sicer zadeva tudi tiste učitelje in profesorje, ki so predpisane pedagoške in didaktične kredite pridobili v Sloveniji v okviru rednega študija na fakulteti, za katerega je bila sicer izdana ekvipolenca, o kateri pa ni jasno, ali krije tudi omenjene pedagoške in didaktične izpite. Predstojnik Urada za

slovenske šole Igor Giacomini je orisal zdajšnjo situacijo, ki botruje dokaj zapletenemu stanju. Iz podrobnega poročila lahko povzamemo, da se Urad zaveda težav, s katerimi se šolniki spopadajo, a določene problematike presegajo kompetence DŠU, tako da je treba upoštevati državne pravilnike oz. v primeru priznanja pedagoško-andragoške izobrazbe (P.A.I.) razmišljati o bilateralnem dogovoru med Italijo in Republiko Slovenijo. Deželni šolski urad si prizadeva, da bi do razpisa natečajev tako za učno osebje kot tudi za lastno kadrovsko okrepitev čim prej prišlo. Sindikat se je dotaknil tudi problematike učbenikov. Urad mu je odgovoril, da bodo nove poklicne figure, ki so bile ravno v tem času dodeljene Uradu za slovenske šole, lahko pobliže spremljale to zadevo, tako da lahko v prihodnje pričakujemo kak premik tudi v tej smeri.

Darovi

V spomin na prof. Alda Stefančiča darujejo za Vincencijevo Konferenco: Rafaela in Adrian Rustja 100 €, Savo in Mirka Cunja 100 €, Vladimir Vremec 50 €, Ivica Švab 50 €.

V spomin na gospo Mirjano Parovel daruje Milica Gustinčič Čač 50 € za Vincencijevo Konferenco pri Sv. Ivanu.

Obvestila

Vincencijeva konferenca vabi ob 29. svetovnem dnevu bolnikov, na dan Lurške Matere Božje, k sv. maši, ki bo v četrtek, 11. februarja, ob 17. uri v cerkvi pri Sv. Jakobu; pred mašo molitev rožnega venca.

Verniki sporočajo, da bo v soboto, 20. februarja, ob 17. uri v cerkvi pri Sv. Jakobu sv. maša v spomin na g. Marijana Živica.

ZAHVALA

Svojci Alda Stefančiča se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali v teh težkih trenutkih, in vsem tistim, ki ste nam tako številni, pisno ali ustno izrazili sožalja.

Posebna zahvala duhovnikom g. župniku Klemenu Zalarju in g. Žarku Škerlju za poslovlilni obred ter dr. Ireni Tavčar.

+ DR. ALJOŠA VESEL

je s svojim bogatim znanjem in z izjemnimi življenjskimi izkušnjami širokogrudno in predano soustvarjal politiko Slovencev v Italiji, še posebno v tržaški pokrajini. Dolga desetletja je bil član pokrajinskega in izvršnega odbora naše stranke. Bil je ugleden, kulturno osveščen in socialno čuteč sogovornik. Njegova zavezanost demokratičnim vrednotam je bila za vse nas vedno trden kažipot. Globoko užaloščeni soprogi, prof. Veri Čok Vesel, hčerkama in vsem najbližjim naj gre naš iskreni sožalni objem.

Slovenska skupnost

Bil je živahen, odprt in delaven dušni pastir

Umrl je duhovnik Lucio Gridelli

V 93. letu starosti je v tržaški bolnišnici 5. februarja preminil znani tržaški duhovnik, šolnik in skavtski ter študentski duhovni vodja Lucio Gridelli, ki je 14. januarja dočakal železno mašo. Zadnja leta ga je prizadelo več bolezni, zato je bil od lanskega decembra v domu Mater Dei.

S skavtskim imenom Baloo je bil desetletja dejaven pri skavtih na Tržaškem in na državnih tečajih za voditelje. Rimsko vodstvo organizacije AGESCI mu je jeseni 2019 izreklo slovesno zahvalo. Gospod Gridelli se je rodil 10. julija 1928 v Trstu, v duhovnika je bil posvečen leta

študentsko pastoralno službo na tržaški univerzi in bil njen duhovni vodja 27 let. Ko so leta 1990 zraven univerze odprli škofijski študentski dom Zavetišče Srca Jezusovega (Rifugio Cuor di Gesù), si je tam ob kapeli in prostorih za zbiranje uredil bivališče, kjer je ostal do leta 2015, ko se je preselil v župnišče pri Sv. Vincenciju. Pod škofom Evgenom Ravignanijem je do leta 2008 vodil škofijsko službo za kulturo, ustanovljeno leta 1999. To so bila zelo plodna leta dialoga tudi idejno različno usmerjenih predstavnikov katoliške in širše skupnosti, s študijskimi srečanji v Trstu in z znamenitimi poletnimi seminarji v kraju Borca di Cadore (s tiskanimi zborniki predavanj in posegov). Nanje je vedno vabil tudi Slovence. Sadova omenjenega delovnega telesa, ki je brez slovesa zamrlo leta 2010, sta bili tudi zgodovinska monografija več avtorjev Cattolici a Trieste iz leta 2003, ki jo je uredil Guido Botteri, in raziskava o vernosti mladih v Trstu, ki jo je za Opazovalnico družbe in vere Treh Benečij iz Vicenze s sodelavci opravil Alessandro Castegnaro in je objavljena v knjigi Religione in standby (2008).

Ivo Jevnikar

Železnomašnik Lucio Gridelli pred svojim računalnikom decembra lani

Bil je živahen, odprt in delaven dušni pastir. Ko je bil razrešen vseh služb, je skoraj do konca vrsto let tedensko pošiljal po elektronski pošti svoje komentarje nedeljske božje besede kakim 800 nekdanjim gojencem, skavtom in znancem. Avgusta 2019 je bil še zadnjič na taboru z volčiči 2. tržaškega stega AGESCI, oktobra lani se je odločil, da zaradi težav z vidom ne bo več vozil avtomobila, že nekaj let pa tudi ni več plezal v Dolomitih ...

1951, leta 1967 pa je diplomiral še iz fizike. Nekaj časa je bil tajnik škofa Antona Santina, nato je služboval v Rojanu, pri Sv. Justu in v župniji sv. Petra in Pavla. Poučeval je v tržaškem semenišču in v državnih šolah, svojčas je bil tudi podravnatelj zavoda Villaggio del Fanciullo na Opčinah, kaplan tržaških gasilcev in predsednik škofijskega zavoda za vzdrževanje duhovščine. Pod škofom Lovrencem Bellomijem je leta 1983 s sedmimi profesorji osnoval

Problematika osnovne šole Virgila Ščeka

Objavljamo pismo, ki so ga ustanove in društva iz Nabrežine, JUS, Župnija sv. Roka, Godbeno društvo, SKD Igo Gruden in AŠD Sokol, poslali županji Občine Devin-Nabrežina Danieli Pallotta v zvezi s hudimi težavami, ki jih imajo zaradi osnovne šole Virgila Ščeka.

Spoštovana gospa županja, nabrežinske organizacije in društva podrobno in stalno sledimo dogajanju okoli osnovne šole Virgila Ščeka. Zelo smo zaskrbljeni, ker se morajo zdaj naši malčki voziti v Križ. Res je, da ste pred začetkom šolskega leta izjavili, da je to le začasna rešitev, a vseeno ni najboljša.

Nabrežinski starši želijo priti do stalne rešitve v Nabrežini. Letos sta se v prvi razred osnovne šole vpisala le dva učenca. Demografski padec rojstev ni edini razlog, glavni razlog je po našem mnenju prav selitev osnovne šole Šček v sosednjo vas in drugo občino. Zaskrbljeni smo, ker bodo naši malčki z obiskovanjem osnovne šole v drugih vaseh tudi prosti čas in izvenšolske dejavnosti preživljali izven domače Nabrežine, kar bo ohromilo vse naše delovanje. Tu mislimo na obiskovanje nauka za prvo sveto obhajilo ter na kulturne in športne dejavnosti. Vse to bo izpraznilo našo priljubljeno vas. Tega pa ne smemo dovoliti, ne Vi in še manj mi kot predstavniki društev, ki delujemo že desetletja na območju te občine. Zgradba, ki je do lanskega leta bila naša osnovna šola, pravite, da je strukturalno neuporabna. Prav gotovo jo je treba popraviti in

posodobiti. Tudi z varnostnega vidika je stavba zastarela. V poletnih mesecih so predstavniki naših društev dali na razpolago nekatere prostore v središču vasi, a so tehniki po pregledu ta predlog odklonili. Zato se je osnovna šola morala seliti iz vasi, kar smo mi vsi skupaj s starši sprejeli proti volji, a smo se pač uklonili višji sili. Ob tem se sicer iskreno zahvaljujemo Združenju staršev in župniji Sv. Roka, ki sta poskrbela, da poteka vsaj pošolski pouk v centru vasi. V teh dneh beremo v medijih, da predlaga občinska uprava gradnjo nove šolske stavbe v Kamnolomih. Ta lokacija ni primerna, ker je izven vaškega jedra in je na nevarnem prometnem odseku; poleg tega pa pomeni gradnja novega poslopja zelo dolg proces, ki bi terjal veliko let dela, šola Šček pa bi medtem tvegala, da izgubi vse učence. Zaradi vsega zgoraj navedenega Vas pozivamo, da se konkretnije in odločneje zavzamete za popravilo sedanje šolske zgradbe. Kot je bilo rečeno na seji komisije, so stroški za novo gradnjo neprimerno večji od stroškov za popravilo obstoječe. Tudi zato smo prepričani, da je popravilo sedanje šole najbolj primerna rešitev. Predvsem pa bi se otroci vrnili v običajne vaške prostore. Do istih rešitev so prišle številne šole na Goriškem, katerim je bilo dodeljenih veliko milijonov evrov za popravila zgradb in za prilagoditev novi protipotresni zakonodaji. Osnovna šola je povsod postavljena v jedru vasi. Tudi stara nabrežinska šola je bila na glavnem vaškem trgu. V petdesetih letih so zgradili sedanjo bolj na robu vasi, ki pa je še vedno na dovolj dostopni lokaciji. Da bi gradili novo poslopje v Kamnolomih, se nam zdi povsem neprimerno. In kaj bi bilo s sedanjo stavbo? Bi v nekaj letih postala nova ruševina v Nabrežini? Pripravljeni smo na javno soočenje z občinsko upravo, da dobimo skupno rešitev za naše otroke. Prepričani smo, da Vam je pri srcu ta problematika enako kot nam. Sodelovanje mora biti naša moč, tudi v tem primeru.

Ponovno v Beninu

“Bon arrivée!”

Sredi novembra l. 2019 sem se zopet odpravila v Benin. Na pot sem se pripravljala kar nekaj časa. Treba je bilo poskrbeti za vizo, cepljenje, letalsko vozovnico, goopti do letališča in še marsikaj. Sestre in otroke sem hotela razveseliti tudi s kakim darilom. Povezala sem se z dnevnim centrom za starejše občane Školjka v Piranu in tam so nonice in zaposlene z veseljem sešile cel kup punčk iz blaga. Od znancev in prijateljic sem dobila v dar še barvice, zvezke, veliko kartonasto škatlo, polno zdravil in sanitetnega materiala, doma spečene piškote, igračke, didaktične igrače, vrečke s sivko. Majice in rokavnike sta prispevala podjetje Skat in Mestna knjižnica Izola. Kar ni šlo v kovčke, sem poslala po pošti. S seboj sem namreč vzela tudi kamišibaj in cel kup ilustracij za slovenske ljudske pravljice – s temi bom nastopala na štirinajstdnevnem mednarodnem pripovedovalskem festivalu, ki ga je organiziralo društvo Katoulati iz Cotonouja. Dne 15. novembra sem bila še v službi. S sestro sva se zvečer udeležili svete maše. Po polnoči pa sem se že peljala proti Benetkam ... Hvaležna sem prijateljici Jani, ki mi je v tej nočni uri pomagala odpeljati kovčke do postaje, kjer sva skupaj pričakali goopti. Na letališču v Benetkah najprej srečam dva prijazna Perujsca, moža in ženo. Potujeta v Pariz in nato v Limo. Oba govorita tudi italijansko. Ko gospod vidi moje velike kovčke, gre po voziček in jih naloži nanj. Tako mi jih ni treba vlačiti po letališču ... Na letališču v Parizu čakam naslednje letalo. Let do Cotonouja traja skoraj šest

ur. V Cotonouju eno uro čakamo, preden so urejene vse formalnosti – pokažemo potne liste, vize, oddamo prstne odtise in se postavimo pred kamero, ki fotografira naše obraze. Medtem ko čakam, opazujem ljudi okrog sebe. Večina je temnopoltih, oblečeni so v pisana oblačila in obuti v sandale. V zimskih

Saint Michel, je že pozno. Sestre mi pokažejo sobo, ki je ista kot prvič. Veselim se 'tuša' in postelje ... Še prej pa materi Emmi, provincialki, izročim kuverto s prispevkom našega župnika. Hvaležna je. Ko pogleda v kuverto, je tudi presenečena. “Veliko je dal!” Ne ve, kako bi se zahvalila in prosi za njegov naslov.

čevlji in bundi mi je res nekam vroče ... Bojim se za zdravila v kovčku. Potem se spomnim, da vsa skupnost v Alladi moli zame, pa tudi za prtijo. Pred letališčem me počakata sestra Josephine starejša in sestra Josephine mlajša. Josephine Yaya je vedno nasmejana medicinska sestra z velikimi očmi, ki rada poje, se šali in zabava ljudi. Veseli sta me. “Bon arrivée!” vzklikata. Precej časa čakamo, da taksi odpelje, saj je gneča na cesti nepopisna. Ko prispemo v skupnost

Naslednji dan je nedelja. Zbudim se zgodaj zjutraj, se umijem in oblečem. Z dekleti iz internata gremo k jutranji maši. V eni vrsti so dijakinje, v drugi aspirantke. Ena od njih me prime pod roko in pazi name, da se počutim kot stara nonica. Po kosilu sedim pod streho paviljona na dvorišču. Berem pravljice. Hočem se malo pripraviti za festival. Ponavljam. Okrog so dekleta in klepetajo. Tako jih vprašam, če jim lahko povem kakšno pravljico. “Jaaaaa”, vzkliknejo vse, “čakale smo na

to!” Grem po butaj in mape z ilustracijami. Ko jim razlagam, da je kamišibaj japonska tradicija pripovedovanja zgodb ob slikah na malem odru, vprašajo: “Ma kaj ste vi Japonka?” Pripovedujem jim Taščico, Kraljično in pastirja, Uspavanko ... Poslušajo z zanimanjem. Potem pride mimo sestra Josephine, njihova predstojnica, in jim strogo reče, naj se grejo hitro učiti, ker imajo jutri izpit. Postane mi nerodno in sestri Josephine se opravičim, da

sem jih motila, saj nisem vedela, da imajo izpit. Ena od deklet pa odmahne z roko in mi reče: “Ne vous inquietez pas ...” Popoldne me pride iskat s. Ghislaine. V avto naložimo kovček in se peljemo v Allado. Otroci so veseli, da sem se vrnila. Ko me zagleda Charlie, vzklikne: “Špeeeela!” in potem se ne odmakne več od mene. Sestra Ghislaine pove, da je bil nekaj časa pri njeni mami, a se je vrnil v Allado in se odločil, da se bo v šoli dobro učil. Zberemo se v paviljonu sredi dvorišča in Miracle na glas prebere pismo dobrodošlice, ki so ga otroci napisali zame. Nekateri otroci so nekam zadržani, drugi ganjeni in skrivajo solze. V jedilnici po večerji izpraznim

kovček. Sestri Emilienne izročim veliko škatlo z zdravili. Njeno zahvalo sem posnela s telefonom in poslala Mojci Špende, od katere sem prejela zdravila. Ponedeljek je in zjutraj grem s sestrami k maši v cerkev nasproti sirotišnice. Maša je v jeziku fon. Pojejo prelepo. Najraje bi vse posnela, a telefon sem pustila doma, v prepričanju, da je tudi fotografirati te ljudi neke vrste “kraja”. Dejstvo pa je, da se s fotoaparatom v rokah počutim drugače kot brez

njega. S fotoaparatom si kot na kaki misiji, brez njega pa si z ljudmi. Mislim si, fotografije lahko uporabim za razstave in potopisna predavanja ... Ljudje sicer radi poslušajo potopisne zgodbe, razume in pomaga pa redko kdo. Tu v Alladi ni wi-fija, tako da ne morem poklicati nikogar. V sirotišnici opazujem otroke. Mali Jonas se je zaprl vase. Bintou vedno vsa vesela steče k meni. Elisabeth je zadržana. Susanne se kot vedno obeša name. Daniel se še zmeraj pretepa, in potem ko jih dobi po glavi, joče tako, da se ti trga srce. Mali Miracle krade, pravijo sestre. Gleda sestro v oči in ji priseže, da ne bo nikoli več kradel, v istem trenutku pa pred njo nekaj izmakne ... Rečem ji, da je to pomanjkanje

ljubezni ... Ko obiskujem sestro Ghislaine v pisarni, letijo za menoj otroci iz šole. “Yovo, yovo, yovo”, kričijo za menoj in se smeji. Šalim se z njimi in se smejim. Nekega dne sestri Emilienne rečem, da bi rada videla njeno bolnišnico. Tako se popoldan odpraviva tja. Ker njen motor ne dela, pokliče dva mototaksija, zemi-jeana. Usedem se za šoferja in za razliko od vseh, ki kar tako sedijo na zadnjem sedežu, primem šoferja za rame in še stisnem kolena, saj se zelo zelo bojim vožnje z motorjem. Za seboj slišim smeh. “Regarde, regarde!” “Yovo, yovo!” Ni namreč ravno običajno, da bi se v Alladi neka yovo peljala na motorju in kazala bele noge ... Pravzaprav v času, ki sem ga preživela v Alladi, na ulici še nisem srečala nobenega belca. Bolnišnica s. Emilienne sta pravzaprav dve hiški. V njih je splošna ambulanta, soba za previjanje ran, ambulanta za duševne bolnike, soba ali dve z nekaj posteljami. Zemljišče okrog bolnišnice je res veliko. Tu nameravajo sezidati novo bolnišnico, poleg nje pa bi radi uredili nekakšno kmetijo, po vzoru centra Songhai v Porto Novo. Ker se nočem več peljati z motorjem, greva nazaj domov peš. Ubereva krajšo pot mimo revnih malih hišk in kočic. Ob poti iz rdeče zemlje in peska so kupi smeti. Moliva rožni venec. Sestra Emilienne je tako utrujena, da bi jo najraje nesla štoporamo domov. Včasih se mi zdi, da se komaj komaj še prebija naprej, kot bi se upirala snežnemu ali boljše, peščenemu viharju, včasih, da bo zdaj zdaj med hojo zaspala. A zvečer bo še dolgo delala v kuhinji, medtem ko bom jaz od utrujenosti že spala ...

Špela Pahor

Kaj je z nami kot narodom?

Zakasnela pošta

Navajeni smo, da naša italijanska pošta kasni. V poštne nabiralniku me je čakal listek, da imam na pošti priporočeno pošiljko. V hladnem dopoldnevu se odpravim na našo pošto. Pred menoj skupina čakajočih. Pozdravim, nihče ne odzdravi, vprašam, kdo je zadnji, nihče ne odgovori, vsi nekam bulijo, eni v telefone, drugi v neke obrazce, tretji kadijo, ne meneč se za to, kaj se okrog njih dogaja. Meni pa se zaustavi pogled na otrocih iz vrta, ki je ob poštni stavbi, kako se brezskrbno podijo ob igralih. Zamislim se: kje so časi, ko smo se po naših vaseh ogovarjali in pozdravljali. Danes pa

smo, po zaslugi prišlekov, ki so vnesli svoje navade, mutci. Redki nas ogovorijo, da o pozdravljanju niti ne govorim. Sprašujem se: “Je to del sodobne civilizacijske kulture? Je to človeško – normalno? Celo šolarji, ko tečejo mimo nas, hitijo kot preplašeni zajci, ne ozirajoč se, kdo je na levi ali desni – mutci!” Pismo dvignem in odhitim domov. Radovednost mi je pritegnila velika znamka na pismu, ki mi sporoča, da je pismo prišlo iz Poljske. Z izredno radovednostjo odprem pismo, saj tam ne poznam več nikogar, in najprej preberem, da so mojemu nekdanjemu kolegu

s krakovske Jagelonske univerze priskrbeli moj naslov na veleposlaništvu v Varšavi, kjer je zanj zaprosil. Na dolgo in široko mi je opisal, kako se ima, kako je z družino, in sporoča, da sta z ženo upokojena. Kot se spodobi, vabi na srečanje ... Bilo je v akademskem letu 1972/1973, ko me je ta Poljak na Jagelonski univerzi v Krakovu vljudno piknil: “Pa saj Tvoj narod ni nikoli imel kraljev! Narod, ki nima kraljev, je navadna horda, saj ga vodijo hordni voditelji. (Pa ta Poljak ni bil edini, ki je to oponesel kateremu od nas!) S tem Poljakom se nisem nikoli več srečal. Niti bi si ne želel. Njegov stavek

me je tedaj prizadel. Prvič se mi je zastavilo vprašanje:

“Kdo je sploh vodil ali vodi naš slovenski narod?” Ali nismo hlapčevsko sledili ukazom, kot so bili obvezna oddaja, delovne brigade, prvomajske parade s shodi, ki so imeli opevajoče govore o petletkah in sploh prihajajočem raju na zemlji ... Leta teko, prihajajo nova razmišljanja ob novih dogodkih. Kaj si ob tem vprašanju lahko mislim danes o našem narodu? Marsikaj. Če ga gledam skozi očala koronavirusa, potem se lahko tudi zamislim. Študent, ki se vrača za vikend domov, mi pove, da zapaža kar veliko ljudi po ulicah slovenskih mest

brez maske na obrazu. Prav tako se zastavlja vprašanje množičnega zbiranja, saj je to uradno prepovedano. Po drugi strani pa se odpira novo vprašanje: kdo in zakaj je tako? Kdo to propagira in organizira? So to “voditelji ulice”? Nezadovoljneži s političnim stanjem? Ali morda celo delomrzneži? Tudi take vsak narod premore in le zakaj bi jih v Sloveniji ne bilo? Če je naše ljudstvo horda, ga vodijo hordni voditelji? Da se to dogaja, in to v tem za zdravje odločilnem času, zapažamo vsi. Kaj je z nami kot narodom? Odgovor prepuščam vam!

Ambrož Kodelja

Teden v matični domovini

Srdita kampanja opozicijskih strank in njihovih podpornikov (iz t. i. globoke države) za odstavitev vlade!

V Sloveniji bi bile razmere lahko skoraj idealne, vsekakor pa normalne, če bi tudi v slovenski družbi in državi spoštovali in uresničevali opredelitev in načelo, “da je politika znanost o urejanju družbenih razmer, odločanje o njih pa je pristojnost in stvar države in njenih organov”. Takšna opredelitev je na Slovenskem zgolj cenena fraza, uporabljana v dnevni politiki in strankarskem soočanju. Če bi bile razmere drugačne in vzdusje boljše, bi bila v teh dneh najpomembnejša dogodka praznovanje 8. februarja, ki je državni praznik, Prešernov dan in dan slovenske kulture, v politiki pa novo srečanje državnega poglavarja s predsedniki parlamentarnih političnih strank. Pesnika Franceta Prešerna smo počastili, čeprav v utesnjenih oblikah in načinih, ki jih povzroča virus covid-19, nasploh pa je veličina našega največjega pesnika in tudi njegove vloge za ovrednotenje slovenskega jezika in domoljubja trdno zaznamovana v naši kulturi in narodni zavesti. Ponovno pa je bila v delu politike zlorabljen želja predsednika države Boruta Pahorja, da bi se s predstavniki političnih strank posvetoval o zaježitvi pandemije, ker se virus razširja v novih različicah in še zmeraj zelo ogroža

naša življenja in zdravje. Na omenjeno pobudo se je pisno odzvala Tanja Fajon, predsednica stranke Socialni demokrati in evropska poslanka, ki virusa sploh ni omenila, ampak je od Boruta Pahorja zahtevala, da začne postopek za odstavev zdanjšnje vlade z Janezom Janšo na čelu, “ki da najbolj ogrožata Slovenijo”. Srečanje in pogovor s predsednikom Slovenije pa sta zavrnila predsednik stranke Lista Marjana Šarca Marjan Šarec in koordinator stranke Levica Luka Mesec s trditvijo, da Borut Pahor deluje v navezi z Janezom Janšo. Pogovor predsednika države z drugimi predstavniki političnih strank o strategiji boja proti virusu je domnevno že bil, toda o tem ni uradno nič znanega. Se je pa zganila in mobilizirala vsa opozicija ideološko in politično levega izvora in stremeljenj. To poleg političnih strank sestavljajo tudi Ustavno sodišče, Računsko sodišče oziroma njegov predsednik Tomaž Vesel pa tudi številni neznani vplivneži iz okolij in krogov tako imenovane globoke države. Parlament bo v prihodnjih dneh in tednih na zahtevo opozicijskih strank obravnaval več interpelacij, v bistvu obtožb proti domnevno škodljivemu delovanju in ukrepom celotne vlade ter posameznih ministric in ministrov – za izobraževanje,

znanost in šport, za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter za kulturo. V obtoževanje celotne vlade se je vključil tudi Karl Erjavec, samozvani kandidat za premiera zamišljene nove

oblasti mimo ustavnega reda. Piše: “Danes imamo vse, pa je cel kup nezadovoljstva in kritiziranja, kaj imamo, česa nimamo, kdaj bomo dobili in kdaj bomo končno imeli dovolj vsega, da se vrnemo v

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor se je na praznik slovenske kulture poklonil Francetu Prešernu

vlade. Obtoženi ministrica in ministra aktualne vlade so samozavestni in namere opozicije zavračajo, čeprav je ta pri svojem ravnanju uporabila tudi otroke in premalo ozaveščene starše. O razmerah in stanju duha, v katerih poskuša opozicija odstaviti, zrušiti vlado in morda vsaj Janeza Janšo, je v Slovenskem času, ki je časnik za družino in kulturo in priloga tednika Družina, napisal komentar teolog in zanesljivi ocenjevalec razmer v slovenski državi Ivan J. Štuhec. Dal mu je pomenljiv naslov *Do*

stare tirnice. Iščejo se samo napake in možnosti za kritiko in rušenje vladne koalicije. Če to počne opozicija, je do neke mere razumljivo, manj pa je sprejemljivo, da to počnejo tudi osrednji mediji v svojih informativnih programih. V naši ustavi jasno piše: 'V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljanke in državljani jo izvršujejo neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.' Nikjer ne piše, da jo državljani izvršujemo posredno prek medijev. V zadnjih desetih

letih pa smo priča prav temu, da nam medijske izmišljotine ustvarjajo stranke za eno mandatno dobo ter premiere brez politične kilometrine in brez resnega strankarskega in mednarodnega zaledja. Na neki način smo priče vzporednima procesoma t. i. spontane demokracije, ki jo manifestirajo ljubljanski biciklisti na eni strani in večinski mediji na drugi strani. Medijsko iskanje nekakega obvodnega mandatarja (od Damijana, prek Erjavca do morda naslednjega) samo potrjuje nerazumevanje ustave in demokracije. Volivci gremo na volitve zato, da izbiramo stranke, ki bodo prevzele vladanje v državi! Kdor išče vlado in mandatarja mimo tega, ruši ustavni red. Že nekaj mesecev to počne tudi nesposobna opozicija, ki je brez vsakega resnega programa in alternative, razen da je proti Janezu Janši. Ljudje, ki so imeli oblast in jo prostovoljno prepustili drugim, naj počakajo na naslednje volitve, ne pa da iščejo rešitve v nesposobnih kandidatih za mandatarja. Kdor se ne stehta na volitvah, nima kaj iskati pri vodenju Slovenije!" In zdaj nova omemba časopisa Slovenski čas, zelo pomembnega in aktualnega zaradi komentarjev in drugih prispevkov, ki jih v njem objavljajo znani, pomembni, cenjeni in vplivni avtorji.

Tokrat gre tudi za komentar *Iz naših logov*, ki je namenjen 25-letnici Novega glasa. Sodelavec tednika Družina Bogomir Štefanič je objavil dolg pogovor z Jurijem Paljkom. Natančno, resnično in skladno s svojim značajem in izhodiščem pokončnega Slovenca, kristjana in zelo uspešnega v svojem raznolikem delovanju je pojasnil razmere v našem zamejstvu iz vidika jezika, na področju medijev in, seveda, slovenske narodnosti. O Novem glasu je dejal, “da morda nas zares ni veliko, toda naši ljudje, ki jim slovenstvo in krščanstvo še nekaj pomenita, imajo pravico imeti svoj glas v razdrobljeni družbi. Nikogar ne obsojamo, vendar mladim dan za dnem sporočamo, da je biti Slovenec lepo, da je včasih težko, a je vseeno lepo biti Slovenec. Prav tako govorimo, da je krščanska vera še vedno temelj, na katerem lahko gradimo boljši svet.” Avtor intervjuja je Jurija Paljka opredelil kot časnika, urednika, publicista, pesnika, zlasti pa kot poštenjaka z vipavskimi koreninami. Navajam tudi, da je predsednik vlade Janez Janša za podelitev Nobelove nagrade v letu 2021 predlagal misijonarja Pedra Opeko in njegovo humanitarno organizacijo Akamasoa, ki zelo uspešno deluje na otoku Madagaskar.

Marijan Drobež

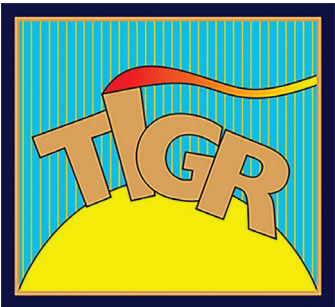
Še zmeraj zelo izkrivljena resnica

Sporne izjave, zamolčana dejstva in neresnice o Tigru na spletni strani ZB

Na spletni strani *Zb-Koper.si* med ostalim navedeno, da je bilo skupno srečanje krajevne ZB Koper in društva Tigr v Žusterni 14. 6. 2016 posvečeno “pobudniku in prvemu predsedniku tega društva prvoborcu Cirilu Peliconu” in “da izhaja pobuda za ustanovitev društva iz vrst koprskih prvoborcev” pa da je bil Danilo Zelen žrtev “slovenskega izdajstva in kolaboracije”. Kot tudi, da se je o Tigru govorilo in pisalo v medijih “že od priključitve k matični domovini dalje”, da je bilo postavljenih tigrovcem “že pred osamosvojitvijo 19 spominskih obeležij” in da je bilo v vodstvu komunistov sicer nekaj ljudi, ki so osporavali vlogo Tigra in “celo preganjali nekatere tigrovce”. **Kako je nastajalo društvo Tigr?** Pobudnik, ustanovitelj in prvi predsednik društva Tigr Primorske je bil Karlo Kocjančič. Ciril Pelicon, dolgoletni predsednik ZB

Koper, pa je bil njegov moralni podpornik in eden njegovih najtesnejših sodelavcev, ne pa tudi predsednik, ne ustanovni ne kasnejši. V zborniku *Karel Kocjančič, življenje in delo* (Mladika, Trst, 2008, str. 15) lahko preberemo, da sta pobuda za ustanovitev društva dala Ciril Pelicon in Karlo Kocjančič jeseni 1992 v Žusterni na sestanku za postavev spominskega obeležja tigrovcem na Nanosu. Ustanoviteljske posle pa je prevzel Kocjančič, ki se je z navedeno pobudo “pojaval v koordinacijskem odboru Kulturnega kluba Istra (katerega predsednik je bil pisec tega sestavka, prip. a.) in zaprosil, če bi lahko klub logistično podprl to akcijo, in sicer do ustanovnega občnega zbora, kar se je tudi zgodilo”. In spomladi 1994 je bil v Postojni sklican ustanovni občni zbor, na katerem je bil Kocjančič izvoljen za predsednika. Pobudo so podprli nekateri koprski prvoborci, zlasti

preživeli tigrovci, vendar je vodstvo borčevske organizacije izvajalo na nosilce pobude pritisk, da bi se društvo organiziralo kot podružnica borčevske

organizacije. Zadeva je šla tako daleč, da je predsednik ZZB Slovenije Ivan Dolničar, generalpolkovnik v pokoju, klical Kocjančiča na zagovor v Ljubljano in od njega zahteval, naj se odpovejo samostojni veteranski organizaciji. Kocjančič se je s tega srečanja vrnil ponižan in užaljen, a se je temu uprl in Pelicon ga je pri tem podprl. **Kdo je izdal tigrovce na Mali nad Ribnico?**

V oddaji *Pričevalci* na RTV SLO je Bruno Tekavec prekinil molk in obelodanil desetletja zamolčano resnico (Časnik, 2. 7. 2016), da je namreč tigrovce na Mali gori nad Ribnico (Danilo Zelen, Anton Majnik in Ferdo Kravanja) 13. junija 1941 izdal italijanskim orožnikom njegov oče Filip Tekavec, predvojni komunist, kar se je končalo s smrtjo Danila Zelena, vojaškega vodje Tigra. Zato je navadna laž pripisovanje tega izdajstva “kolaboraciji”, več let po tej pretresljivi in široko odmevni izpovedi, ki jo je pričevalcu očitno narekovalo težko breme zamolčane resnice, ki ga je desetletja nosil na svoji vesti. Res je šlo za izdajstvo in kolaboracijo, vendar drugačne vrste, kot jo je predstavil javnosti pisec teksta. **O čem se je pisalo v prejšnjem režimu o Tigru in kaj se je zamolčalo** Res se je o protifašističnem uporu tigrovcev pisalo tudi v prejšnjem režimu, ne pa tudi o nasilju in zločinah, ki jih je

partijsko vodstvo zagrešilo nad tigrovci in drugimi primorskimi domoljubi med vojno in po njej. Je pa po osamosvojitvi ta zamolčana resnica izbruhnila na dan z vso silovitostjo. Iz knjige Tatjana Rejec *Partija in Tigrovci* (Slovenska matica, Ljubljana, 2006) smo npr. zvedeli o zahrbtni medvojni likvidaciji treh vodilnih tigrovcev (Ferda Kravanja, dr. Maksa Rejca in Antona Majnika) in o vlačanju po zaporih Alberta Rejca, enega od ustanoviteljev Tigra in njegovega političnega in organizacijskega vodje. Znana je tragična usoda vodilnega tigrovca Zorka Ščuke, ki ga je Udba ugrabila v Trstu maja 1945 in ga neznano kje likvidirala (Delo, 8. 8. 2015), pa žalostna usoda znanega tigrovca Vladimirja Mankoča, ki je v času kominforma padel v mline Udbe, končal na Golem otoku, s posledicami, ki so ga spravile v grob že pri 43 letih (Primorski dnevnik, 7. 9. 2009), ter ugrabitev in

likvidacija domoljuba dr. Andreja Uršiča, urednika Demokracije (Slovenec, 24. 4. 1995). Celo dolgoletni predsednik ZB Koper Ciril Pelicon je šele nekaj mesecev pred smrtjo javno obelodanil svojo bolečino, ki jo je nosil v sebi desetletja, da so mu namreč “po vojni hladno ustrelili brata, in to zgolj zato, ker je bil tigrovec” (Svobodna misel, 14. 9. 2007). Primorsko je posebej pretreslo tudi spoznanje, da je bil žrtev komunističnega nasilja tudi Janko Premrl-Vojko, ikona primorskega upornišstva, kar je v oddaji Pričevalci potrdil tudi njegov brat Marjan Premrl, kot tudi književnik in politik dr. Stanko Vuk, njegova žena Danica Tomažič, sestra Pinka Tomažiča, in njun znanec dr. Drago Zajc v Trstu, v ulici Rossetti, marca 1944, o čemer govori knjiga publicista Martina Breclja *Anatomija nekega zločina* (Mladika, Trst, 2016).

*/str. 20
Milan Gregorič*

Izvirna zamisel mladih pevk

Bodeča Neža DOC, dokumentarna serija o zborovski dejavnosti

Globalna pandemija je močno prizadela tudi celotno kulturno delovanje tako na profesionalni kot na ljubiteljski ravni. Kljub prepovedi javnih dogodkov in srečevanja nasploh je

“Volje do petja, druženja in novih izzivov je veliko,” je povedala predsednica PD Vrh Sv. Mihaela in pevk Karen Ulian in ravno želja po ustvarjenju je članice DVS Bodeča Neža pognala v to,

se pevke niso vdale pred številnimi omejitvami, ampak so si zamislile res poseben projekt, ki ga še daleč naokrog nismo videli,” je še povedala Karen Ulian.

DVS Bodeča Neža ohranila živahno delovanje in vse od marca 2020 zvestim sledilcem ponujala različne vsebine na socialnih omrežjih. V nedeljo, 7. februarja 2021, so dekleta začela objavljati nov projekt na Youtube kanalu in Facebook ter Instagram profilu. Bodeča Neža DOC je dokumentarna serija, ki zbor in zborovsko dejavnost prikazuje na netradicionalen način. Dekleta DVS Bodeča Neža so se v petnajstih letih delovanja predstavila na različnih odrskih deskah, preizkusila so se v različnih repertoarjih in prejela številne nagrade; danes pa zvestim poslušalcem in vsem navdušencem zborovske glasbe predstavljajo, kaj vse pomeni peti v zboru, kaj se od vsake pevke pričakuje in kako zborovske izkušnje bogatijo pevke tako na glasbeni kot osebni ravni.

da so zgrabile za nov izziv in izključno s sestanki na daljavo načrtovale celoten projekt. Dirigentka Mateja Jarc pravi, da je “glavni namen projekta ta, da se DVS Bodeča Neža predstavi na inovativen in originalen način, tak, ki je za današnje čase najbolj primeren.” S pomočjo intervjujev pevkam in dirigentki bodo gledalci v predvidoma petih epizodah lahko bolje spoznali vse to, kar se navadno skriva za zakulisjem, in odkrili, da DVS Bodeča Neža ni le to, kar publika vidi in sliši na odru. Projekt ni pretirano pevsko usmerjen, čeprav kot potrjuje dirigentka, “petje na nivoju še vedno ostaja prioriteta zbora in glavni cilj,” vendar v teh časih, ko je to onemogočeno, poskušajo najti “nove in razmeram primerne načine komunikacije ter ohraniti živo delovanje.” “Kot predsednica društva sem lahko samo ponosna, da

Projekt, ki se bo predvidoma sklenil v mesecu maju, so si dekleta zamislila s pomočjo nekdanje pevke Lucrezie Bogaro, ki vodi in režira celotno serijo. Za snemanje in montiranje skrbi fotografinja Dominique Pozzo, grafično oblikovanje podpisuje Marta Carlesso, svoj glas pa je projektu posodila Ilaria Bergnach. Dokumentarec v več epizodah nastaja iz sodelovanja mladih deklet, ki so kljub izjemnemu času in razmeram, ki ne dovoljujejo fizičnega združevanja, znale spojiti svoje znanje in veščine ter ustvariti edinstven izdelek. Epizode dokumentarne serije, ki se bodo dotaknile številnih tem, ki zadevajo zborovsko delovanje, bodo objavljene na Youtube kanalu in Facebook ter Instagram profilu DVS Bodeča Neža vsako tretjo nedeljo ob 18. uri.

Giulia Černic

SKGZ, SSO in EPK2025

Gorici naj zadihata z obema pljučnima kriloma!

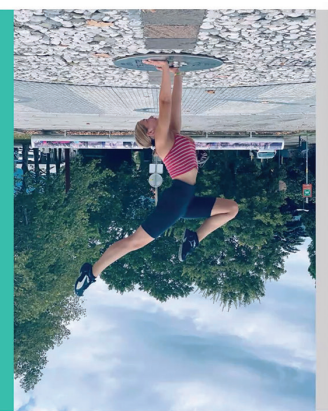
Leta 2025 bodo vsi žarometi Evrope obrnjeni k nam. Da bi se že sedaj začeli pripravljati na prelomno leto, se je lepa skupina predstavnikov ustanov Slovencev v Italiji 3. februarja prek zooma srečala s tremi člani ekipe, ki je dosegla, da bo Nova Gorica v sodelovanju

so jih sposobni uresničiti. EPK zato ni nagrada za minule dejavnosti, čeprav “vedno stojimo na ramenih predhodnikov, moramo pa zreti v prihodnost”. Vodja kandidature je povedala, da je to pot začela z Igorjem Devetakom pri županih Arčonu in Romoliju, oba

ustvariti tudi vrhunske umetniške dogodke, “a to bo le vrh ledene gore”. Dogodki bodo vpeti v našo stvarnost, sodelovali bodo naši in drugi evropski umetniki. Projekt želi kulturo in umetnost pripeljati do čim širših množic, od najmlajših do najstarejših, tudi do marginalnih skupin.

EPK in skupnost Slovencev v Italiji

- Narodnostna skupnost je bistven element osnovne ideje projekta GO! Borderless
- Odločitev, da se znotraj programa ne ustvari poseben, manjšini namenjen program, izhaja iz prepričanja, da ni prav ustvarjati „manjšinskega geta“. Programi, ustanove in društva so organsko vključeni v celoto.
- Skupnost je s svojim kulturnim bogastvom, socialnim in moralnim kapitalom nepogrešljiva za uresničitev projekta.
- EPK prinaša priložnost za še bolj ambiciozno mednarodno sodelovanje z drugimi narodnostnimi skupnostmi na mejnih območjih po vsej Evropi (v tem smislu že teče sodelovanje z Združenjem evropskih obmejnih regij).

GO! 2025

Evropska prestolnica kulture
Capitale europea della cultura

z Gorico leta 2025 Evropska prestolnica kulture. Srečanje sta priredila Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij v prepričanju, da naše manjšinske organizacije lahko prispevajo k uspehu tega pomembnega dogodka, ki bo gotovo zaznamoval našo krajevno zgodovino. Glavno besedo sta imeli vodja kandidature za EPK Neda Rusjan Bric in koordinatorica Vesna Humar. Prva je povedala, da je EPK največji kulturni projekt EU, “najbolj ugleden naziv na področju kulture, ki ga Evropska komisija podeli mestu na podlagi zaupanja, da bo mesto sposobno izpeljati program iz prijavnice knjige na visoki mednarodni ravni, ki bo relevanten za celotno EU”. Naslov ima slovensko mesto, ki je za tesno partnerico izbralo Gorico. Komisijo so prepričali, da so program zgradili na svoji realnosti, da imajo velike sanje, ki

sta navdušeno zgrabila idejo. “Od samega začetka je manjšina bila zraven, v naših mislih”. Devetak je dodal, da je bil prisoten zlasti v prvem obdobju nastavljanja kandidature in prve prijavnice knjige. Slovenci v Italiji “smo predlagali najbolj čezmejne projekte. Od rojstva smo vajeni presegati meje, to je bila naša vsakdanja praksa, forma mentis.” Naša skupnost ima znanje in kompetence, je še dejal. Vesna Humar je poudarila, da imamo priložnost, da Evropi pokažemo, kaj je v naših dveh mestih posebnega, značilnega, najboljšega. Ustanove, društva in ustvarjalci v ožji in širši okolici bodo imeli priložnost sodelovati. “Ne sme biti samo promocijsko-turistična kampanja, čeprav je to velik projekt za vsestransko promocijo.” Evropa od nas pričakuje program, ki bo relevanten za vse države EU. Povedano je še bilo, da bo potrebno

EPK ni čarobna paličica, je pa lahko katalizator razvoja vse regije in prelomen dogodek za zgodovino naših krajev. EPK je naloga in ne navada, prostor, kjer je treba odpirati dialog. Program je bil potrjen in pohvaljen, je pa zgolj nastavek tega, kar se bo še razvilo. Najprej je treba postaviti na noge novo vodstveno strukturo in priti do sredstev, šele nato bodo začeli izvajati projekte. Govor je bil o tem, da bi dali drugačno vrednost jeziku, ki je sredstvo združevanja, da bi dosegli pasivno dvojezičnost. V bogato razpravo so posegli Daniel Malalan, Breda Pahor, Erik Figelj, Franka Padovan, Igor Tomazetič, Igor Komel, Ksenija Dobrila, Walter Bandelj, Tamara Kosič, Livio Semolič in Blaž Kerševan. Vsi po vrsti so se veselili sodelovanja in časa, ki je pred nami, v želji, da bi dve Gorici na bogati vsebinski osnovi napredovali in zadihali z obema pljučnima kriloma.

Naturopatski nasveti (325)

Erika Brajnik

Vervein (sporiš)

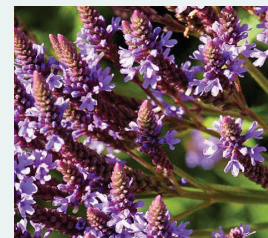
To je cvetna esenca vztrajnosti. Kdor že desetič ponavlja isti ustni izpit, nedvomno potrebuje to esenco, kakor tudi oseba po dolgem obdobju boleznih ali hospitalizacije. Tip Vervein v deficitu je oseba, ki je zelo delavna in izjemno vztrajna, z močno voljo, a ko enkrat reče ne, je to za vedno. Pomembno je torej, da jemljemo to esenco, da ne pridemo do te skrajne točke. Pri bolečinah v desni rami oziroma ko masiramo akupresurno točko pljuč na desni rami, točko SI 11, lahko nanjo kapnemo pet kapljic esence Vervein in bolečina bo hitreje popustila, meridian pa se bo lažje odprl. Enako lahko naredimo pred masažo z ventuzo na omenjeni točki.

Vsi si lahko mirno mažete to esenco po desni rami, če vas boli, ker bo bolečina popustila. Rama boli, ker si je človek naložil preveč obremenitev, ker čuti pritisk odgovornosti in se

notranje ustraši, da vsega ne bo zmogel, in zato pomaga masaža s cvetno esenco Vervein. V vseh omenjenih primerih uživamo Vervein tudi peroralno zvečer pred spanjem. Oseba Vervein je vztrajna in bi rada vse prepričala, da ima prav, in ne odneha, dokler

ji vsi ne prikimajo. A zapomnite si, vztrajnost brez ljubezni je fanatizem. Pomembno je predstaviti svoj pogled in sprejeti drugega, saj več glav več ve in nič ni dokončno, ampak se vsaka stvar lahko izboljša in spremeni. Vervein v deficitu bo postal bolj prilagodljiv, dojemljiv za spremembe in bo užival v bogatenju

znanja, ker je v deficitu preveč ozkogled. Vidi samo delo, živi asketsko in sledi reku “Ora et labora”, na takšen zelo strog način pa ne dela z ljubeznijo in ne uživa življenja. S takšno rigidno držo postaja tudi njegovo telo vedno bolj togo. Cvetna esenca mu bo pomagala zadihati s pravo mero elastičnosti in veselja.

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,

tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,

tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,

tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Sede legale: Via Saint Jean 64 Fontafredda - PN,

Sede operativa: Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, Cod fisc e P. Iva IT01882960931

tel. 0499960021 - faks 049 9960022; e-mail: info@centrostampaveneto.com, spletna stran: www.centrostampaveneto.com

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRITIT2V00

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Celotno besedilo je na razpolago na spletni strani www.noviglas.eu v poglavju "Varstvo podatkov". Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC Izdajanje našega tednika Novega glasa podpirata tudi

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku

70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks.

To številko smo poslali v tisk v torek, 9. februarja 2021, ob 13. uri

NOVI
GLAS

Osrednja proslava Slovencev v Italiji ob slovenskem kulturnem prazniku

Letošnje priznanje sta prejela Božo Zuanella in Patrick Quaggiato

Izredno stanje je močno vplivalo tudi na našo priljubljeno prireditve ob prazniku slovenske kulture. Letos je Prešernova proslava, v organizaciji Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno-gospodarske zveze, potekala le virtualno, in sicer na Youtube kanalu Kinoateljjeja, ki je bil nosilec letošnje slovesnosti. V središču letošnje prireditve z naslovom *Odtisi svetlobe – “Tam notri je vse naše življenje ...”* so bili mladi protagonisti posnetka, prav tako mlada je tudi slavnostna govornica, arhitektinja Vida Ruclj. V nagovoru se je spomnila na Michelangela Frammartina, ki je leta 2013 posnel kratki, nemi film z naslovom *“drevesa”*. V njem je odkrival tradicijo, ko se je človek na določen dan v letu oblekel v drevo in hodil po vasi. Ta tradicija je žal zamrla, kot se zgodi z raznimi navadami tudi v naših krajih. Zanimivo je, da je po objavljenem filmu spet zaživela. Film ima v sebi dodatno moč, moč, ki jo v sebi nosi umetnost; to tradicijo je režiser celo obogatil in reinterpreteriral. Vida Ruclj je poudarila, da umetnost oživlja navade tako, da jih razlaga in spreminja, njena interpretacija pa jih požene v pogon. “Menim, da lahko slovenska kulturna skupnost v Italiji iz te anekdote potegne marsikateri pomemben nauk, saj si naša manjšinska skupnost mora prizadevati za tako oživljanje in predvsem za to, da kar oživimo, tudi ostane”. Kot predstavnica mlade generacije iz Benečije je Rucljeva povedala, da

manj obremenjeno premišlja o stanju naše skupnosti. Naštela je nekatere ključne

moramo povabiti pesnike, pisatelje, glasbenike, da si zamislijo nove toponime

da je zgodovina centra zgolj ena izmed “mnogih zgodovinskih resnic”. Danes

dediščini Slovencev v Italiji. Kinoateljje je želel poudariti bogastvo in dragocenost te dediščine, na katero večkrat pozablamo in ki bi jo bilo treba primerno ovrednotiti. Vsaka skupnost ima rada svoje izročilo, a projekcija v prihodnost je zrel sad, ki ga je treba pri rasti spremljati, negovati. Delo za prihodnost je ustvarjanje novega izročila. Kot so naši predniki ustvarili svojo dediščino, tako tudi mi gradimo za prihodnost in novo dediščino, ki jo lahko zapišemo v podobe filma, rahle, a trajne, so zapisali letošnji ustvarjalci prireditve. Kozmonavt, pravi državljani sveta, pristane v naši mali realnosti in jo začne raziskovati. Lačen je, na plaži najde filmski trak, ki ga skuša pojesti in razumeti, ali je užiten. Medtem ko je kozmonavt doživljal pravo dogodivščino, so se nam na ekranih prikazali utrinki posnetkov, filmov, dokumentarnih filmov “naše” bogate avtorske produkcije. Kozmonavt se s trakovi spreheja po naši pokrajini, naših mestnih središčih in sreča Aljošo Žerjalo, ki mu reče: “Ne jej tega, to je film, to je za spomin, tam notri je naše življenje.” Tako tudi kozmonavt spozna bogastvo naše skupnosti. Posnetku je sledila podelitev letošnjih priznanj. Priznanji sta v Trgovskem domu v Gorici podelila predsednica SKGZ Ksenija Dobrila in predsednik SSO Walter Bandelj. Komisija dveh krovnih organizacij, ki so jo letos sestavljali Alenka Frolenin, Margherita Trusgnach, Martin Lissich,

Peter Močnik, Veronica Galli in Matjaž Pintar, je v skladu s pravilnikom in na osnovi prejetih kandidatur, podelila dve nagradi. Letošnja prejemnika sta duhovnik Božo Zuanella in skladatelj Patrick Quaggiato. Duhovnik, publicist, raziskovalec Božo Zuanella je odigral in igra pomembno eden od utemeljiteljev in spodbujevalcev narodnega ozaveščanja in preporoda Beneških Slovencev. Veliko energij je usmeril v raziskovalno delo, z dragocenimi zapisi je bogatil Novi Matajur in kulturno-verski list Dom. Kot pravi izvedenec na področju imenoslovja in krajevne zgodovine je bistveno prispeval k poznavanju Beneške Slovenije. Goričan Patrick Quaggiato je začel igrati klavir pri osmih letih in vzporedno začel tudi tolkalno študijsko pot. Diplomiral je na tržaškem Konservatoriju “Giuseppe Tartini” in končal tudi triletni tečaj za dirigiranje pihalnih orkestrov. Zdaj poučuje na obeh naših glasbenih šolah. Kot tolkalec, pevec in dirigent je nastopal na več kot dva tisoč dogodkih. Ne nazadnje zajema njegov skladateljski opus nad 600 naslovov. Ponovitev letošnje proslave *Odtisi svetlobe*, ki jo je Kinoateljje posvetil trem prijateljem in filmskim ustvarjalcem, Dorici Makuc, Francu Giralduju in Marku Sosiču, bo v nedeljo, 14. februarja, ob 21. uri in četrtek, 18. februarja, ob 20.55 pa na Slovenskem programu Deželnega sedeža RAI.

MC

foto Kinoateljje

točke, neke vrste želje ob slovenskem kulturnem prazniku. Najprej je dejala, da ko govorimo o kulturi, ne govorimo nujno tudi o umetnosti, saj je umetnost sredstvo, s katerim se lahko res dotaknemo kulture. Kot arhitektinja pa je spomnila, da našo kulturno dediščino ne gradijo le tiste oblike umetnosti, ki temeljijo na jeziku, temveč tudi materialno-kulturne stvari. Kot skrbimo za jezik, bi morali negovati prostore, naravne krajine in arhitekturne objekte, ki se v tej krajini potapljajo. K tej obliki kulture moramo pristopiti tako, kot je v svojem filmu naredil Frammartino, preko umetnosti. V zapuščene kraje

za mentalno mapiranje prostora, obnoviti moramo kozolce, jih reinterpreterirati in jim dati nove funkcije. Kot zadnje v besedni zvezi manjšina moramo poudarjati manjšinskost in jo razumeti širše. Manjšina ni zadnji branitelj kulturne meje, temveč prostor srečanj, oplajanj in obogatitve. Na koncu je slavnostna govornica povedala, da je manjšinski pogled privilegiran pogled in tega se moramo zavedati, stoji istočasno znotraj in zunaj vsega. Manjšinskost je navezadnje središčna tema vseh sodobnih razprav. Obstaja jasna nagnjenost odkrivanja in pisanja zgodovine obrobni tem, z razumevanjem,

se je treba toliko bolj zavedati o pomenu manjšinskosti in prav mlade generacije, po mnenju govornice, morajo to temo razviti in tolmačiti tudi na druge, nove načine in s tem dobiti tudi nove zaveznike. Po njenem govoru smo si na domačih ekranih ogledali film v režiji mladega Lea Černica, v katerem nastopa kozmonavt (21-letni Jan Devetak) in predstavnik starejše generacije Aljoša Žerjal. Prav ta preplet med mlado in starejšo generacijo, med velikim in malim (manjšinskim) svetom je zaznamoval produkcijo prej omenjenega režiserja in producentke Mateje Zorn na čelu. Letošnja proslava je bila namenjena avdiovizualni

V Sloveniji je opazno nespoštovanje določil proti širitvi koronavirusne epidemije Zamejski študentje v Ljubljani v času koronavirusa

V Italiji že skoraj leto dni na prostem redno nosimo masko, zvečer pa se strogo držimo policijske ure. Zato sem se iskreno začudil, ko sem prejšnji teden – med nekajdnevnim bivanjem v Sloveniji, kjer se hude epidemiološke razmere umirjajo z velikimi težavami – ugotovil, da tam ni tako. Večina ljudi v ljubljanskem mestnem središču sploh ne nosi maske. Kljub vsemu so se nekateri zamejski študentje, vpisani na ljubljansko univerzo, odločili, da prečkajo mejo za študij, saj v tem obdobju opravljajo izpite zimskega roka. Večina izpitov poteka na daljavo, nekateri pa še vedno potekajo v živo, zato je prisotnost obvezna. Dober

razlog za vrnitev v Ljubljano je za študenta tudi ta, da ima tam po vsej verjetnosti mirnejše okolje za študij. Večina dela, kot tudi šolski pouk, že nekaj časa poteka od doma, zato so družinski člani v glavnem doma, kar lahko pogojuje študijske razmere in navade. Slovenska vlada je 4. februarja sprejela odlok glede prehajanja meje, in sicer da tudi čezmejni delavci in šolarji, ki se iz tujine odpravljajo v Slovenijo, morajo na meji predložiti potrdilo o negativnem testu, ki ne sme biti starejši od enega tedna. Že po enem dnevu so spremenili odlok: predložitev negativnega izvida je obvezna le za čezmejne delavce in šolarje,

ki prihajajo iz držav s slabšo epidemiološko sliko – Italija ni med temi. Sam sem na začetku prejšnjega tedna odpotoval v

Ljubljano, da bi opravil zadnje tri izpite v tem roku; ker sta me nespoštovanje pravil oz. malomarnost večjega dela slovenskih državljanov

prisilila k razmisleku, sem se odločil, da vprašam za mnenje svoje “ljublanske kolege”, o katerih vem, da so v zadnjih tednih preživeli vsaj nekaj dni v Ljubljani. Luka Paljk, študent fizike na ljubljanski univerzi, je na primer izjavil, da je zapustil dom na začetku zimskega izpitnega roka in da namerava ostati tam do njegovega konca. Na meji ni bil deležen nobene kontrole, četudi je imel s sabo vse potrebne dokumente. Tudi on je opazil, da se ljudje na prostem ne držijo pravil za omejitve širjenja virusa, kot sta na primer upoštevanje razdalje ali uporaba maske. Podobno je izjavil Luka Gergolet, študent strojništva

iz Doberdoba, ki je povedal, da je nekaj dni preživel v Ljubljani, da bi se osredotočil na študij. Mestno središče je po njegovem mnenju nekoliko bolj prazno kot ponavadi, za kar sta možna razloga zaprtje nekaterih trgovin in dejstvo, da je večina študentov doma. Izven centra je bistveno več ljudi in sam je tudi opazil, da jih je več brez maske. Okužbe so v tem času žal visoke tako v Sloveniji kot tudi v Italiji. Že lani smo opazili, da se stanje lahko spremeni na bolje, če se vestno in strogo držimo pravil. Zato upamo v večjo razsodnost vseh – za dobro vseh.

Samuel Devetak

S 17. STRANI Še zmeraj zelo izkrivljena resnica Sporne izjave, zamolčana dejstva in neresnice o Tigru ...

Da ne omenjam tragičnih usod drugih primorskih domoljubov, ki so tudi bili neke vrste tigrovc, kot npr. zahrbtnje likvidacije primorskih padalcev ali mrcvarjenje na desetine čedrmacev, vključno z njihovimi zahrbtnimi poboji (Filip Terčelj, Franc Krašna, Lado Piščanec, Ludvik Sluga idr.), pa z obsodbo na smrt (Jožko Kragelj) in z 82 leti skupno prestanimi zapornimi kaznimi (Razstava *Boj proti veri in cerkvi v obdobju 1945-1961*). Iz knjige mag. Renata Podbersiča ml. *Revolucionarno nasilje na Primorskem 1941-1945* pa lahko izvemo (Novi glas, 14. 6. 2012), da je bilo na Vipavskem in ožjem Goriškem v okviru revolucionarnega nasilja pobitih 364 ljudi in med njimi kar sedem duhovnikov in bogoslovcev. O odnosu komunističnega vodstva do tigrovcev govori tudi seja CK ZKS, 13. 6. 1958, ki je na pobudo tigrovca Antona Ukmarja

obravnavala zahteve preživelih tigrovcev po proučitvi zgodovine Tigra, po njegovi rehabilitaciji in ustanovitvi posebne tigrovske veteranske organizacije, a so na seji še poldrugo desetletje po končani vojni padale po tigrovcih te uničujoče ocene (Primorski rodoljub, št. 5/2001): "Tigr ni bilo napredno gibanje, čeprav je bilo usmerjeno proti fašizmu, ker to ni bila zavestna politična akcija, ampak narodnoosvobodilno gibanje" (Mitja Ribičič). Pa "da se za sedanjo akcijo teh ljudi skriva načrtna tuja imperialistična obveščevalna akcija" (Boris Kraigher) in da "naj vse te nam sovražne elemente zasliši notranja uprava" (Ivan Maček). In so jih še kako zasliševali in mrcvarili. Tatjana Rejec je npr. odkrila v udbovskih arhivih številne seznane zasliševanj tigrovcev; samo na Bistriškem in Goriškem naj bi jih bilo v enem poletju zaslišanih okrog

100. Dopuščam, da so bili že pred osamosvojitvijo postavljeni pomniki tudi borcem-predvojnimi tigrovci, vendar po podatkih novejših tigrovskih literature naj ne bi bilo na njihovih napisih niti ene same besede o Tigru, z izjemo spominske plošče Albertu Rejcu, postavljene v Tolminu šele leta 1985. Naravnost nezaslišano pa je, da celo v Bazovici, svetišču tigrovstva, še danes ni niti besedice o tem, da so bili štirje junaki tigrovci. Zato bi se moral Marjan Križman, predsednik ZZB Slovenije, podati v Bazovico, poklekniti pred spomenikom štirim tigrovskim žrtvam, se prekrižati in zmoliti kesanje za vse gorje, ki ga je komunistično vodstvo povzročilo tigrovci in njihovim svojem v preteklosti, kot tudi za očiten molk o tem zlu, ki ga borčevska organizacija zakrknjeno goji še danes, pod njegovim vodstvom.

Niz srečanj ob 30-letnici samostojnosti Sloveniji, Italiji in Hrvaški je usojeno prijateljstvo

Prvi gost niza srečanj ob 30-letnici samostojnosti Slovenije, ki sta ga priredila Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Združenje Darko Bratina, je bil politik, sociolog in diplomat Dimitrij Rupel. S prvim zunanjim ministrom Slovenije se je pogovarjal Livio Semolič. Pogovor se je začel prav z opisom občutkov pred osamosvojitvijo in ob njej. Rupel jih opisuje kot dramatične trenutke, predvsem tiste tik pred osamosvojitvijo. Spominja se, kako se je skupina politikov takrat v vodilnih vlogah zavzemala za osamosvojitvev in spodbujala vse mogoče procese, da bi do tega čim prej prišlo. Politik ne skriva, da je bilo v določenih trenutkih v novi vladi tudi veliko nezaupanja, ki ga je občutil v vlogi ministra. To je povzročalo negativne reakcije in trenutke stiske, nezaupanja in razočaranja. Dimitrij Rupel je opisal tudi trenutke napetosti ob prisotnosti jugoslovanske vojske in kako

so na vladi dobili zaveznike v EU in se z uspešnimi pogajanji začeli obnašati kot samostojna država.

Vojska se je malo zatem tudi umaknila, Slovenija pa je v kratkem dobila mednarodno priznanje. Sledila so leta evropskega in mednarodnega utrjevanja in uveljavljanja: pristop k EU in NATO, uvedba evra, podpis Schengenskega sporazuma, predsedovanje EU. Slovenija je prišla na mednarodno

prizorišče in imela vedno konstruktivno ter zgledno vlogo. V nadaljevanju pogovora so bili v ospredju odnosi med obmejnimi državami. Nekdanji minister je poudaril predvsem začetne težave z Italijo, s katero delimo težko in zapleteno zgodovino. Te težave so se vsekakor rešile predvsem v času, ko je bil Prodi na čelu italijanske vlade, a tudi ko je bil na čelu EU. S Hrvaško pa je potekalo nekako obratno, in sicer z njo je bila Slovenija "tovariš" v najhujših trenutkih, kasneje pa so se začele težave z mejami, ki se še nadaljujejo. Vse tri države imajo preveč skupnih interesov na različnih področjih, je mnenja Dimitrij Rupel, zato so tudi "usojene prijateljice". V zadnjih letih je bilo narejenih kar veliko korakov v imenu prijateljstva (srečanje treh predsednikov in lansko srečanje Pahorja in Mattarelle). Te pobude in srečanja so zlata vredni, je sklenil Dimitrij Rupel.

MČ

Naroči se na
Novi glas!

NOVI
GLAS

Novi naročniki prejmejo
v dar novo knjigo
Stare jedi v novih loncih.